

KATOLIČKI LIST

ZVONIK

GODINA: VI

BROJ: 3 (53)

Subotica, ožujak (mart) 1999.

Cijena: 7,00 N. din.

**Bog ni svog Sina
ne poštedje...**

OČE, OPROSTI IM, NE ZNAJU ŠTO ČINE

Ovih korizmenih dana svi smo, puno više nego inače, zagledani u Krista na križu. I moleći križni put u crkvi, ili u obitelji ili osobno, razmišljamo o Isusovoj mucu i smrti na križu. Sigurno smo često ganuti njegovom mukom, njegovim ranama; dira nas u srce krv na njegovom izmučenom tijelu... I znamo vrlo dobro: sve je to on podnio iz ljubavi prema nama. Njegova muka i smrt su cijena našega spasenja i otkupljenja. I dok Isusu ovih dana zahvaljujemo na toj silnoj ljubavi, dobro bi bilo da u duhu pođemo na Kalvariju, da malo zastanemo pod njegovim križem, da vidimo što se događalo ona preduga tri sata; da čujemo što je ondje Isus govorio, što su drugi govorili...

Ja se u ovom uvodniku želim zaustaviti na jednoj Isusovoj rečenici. Na rečenici tako divnoj i ujedno tako nevjerojatnoj da čovjeku, kad je čuje, pamet stane i izgubi dah... "I kada dođoše na mjesto zvano Lubanja, ondje razapeše njega i te zločince, jednoga zdesna, drugoga slijeva. A Isus je govorio: 'Oče, oprostimo im, ne znaju što čine!'" (Lk 23,33-34).

Da, tako je govorio Isus! Rado bismo ga možda upitali: Isuse, kako možeš? Kako ih možeš ispričavati? Kako to misliš - ne znaju što čine? I možda bismo rado dali Isusu savjete što da im kaže, što da učini; možda bismo brzo izrekli presudu tim zločincima, toj rulji... Jer tako mi postupamo u situacijama, koje nisu ni nalik na ovu, ali u kojima nas je netko povrijedio - riječima i djelima! Iz našeg srca bi sigurno navrla mržnja, a iz usta šiknula bujica riječi proklinjanja ili psovki. Da, tako činimo mi. Ali, Isus - ne. On je drugačiji i on postupa drugačije. Nama - još uvijek - nije stalo do svakog čovjeka. Isusu jeste. On bi želio da se Bog smiluje i njegovim mučiteljima. Da im oprostimo. Da ih spasi... Isus dobro zna kakav je njegov Otac. On dobro zna kako mu srce izgara za svakoga čovjeka. On zna Očevu slabu točku! I zato ga moli: Oče, oprostimo im! I zato ih ispričava: Oče, ne znaju što čine...

Ta Isusova molitva sigurno je bila plodonosna! Nije li ubrzo nakon te njegove riječi jedan od razbojnika molio: "Isuse, sjeti me se kada dođeš u kraljevstvo svoje" (Lk 23,42). I nije li mu se pod križem obratio satnik, jedan od Isusovih mučitelja. On, pošto Isus izdahnu, stade slaviti Boga i svjedočiti: "Zbilja, čovjek ovaj bijaše pravednik!" (Lk 23,47). I nije li se sav svijet koji se "zgrnuo na taj prizor", vraćao kući "bijući se u prsa" (usp. Lk 23,48)?! Eto, što sve može učiniti jedna riječ! Jedna molitva!

Učimo od Isusa! Nemojmo nikoga osuditi. Nemojmo nikoga odbaciti. Nemojmo nikoga izbrisati iz svoga srca. Radije molimo za njih. Kao Isus! Nek i nama ove korizme u srcu i u mislima budu grešnici. Molimo za njihovo obraćenje. Pokažimo i dokažimo svojim životom koliko nam je stalo do svakoga čovjeka, koliko nam je stalo da se "sav svijet spasi" i upozna neizmjernu Božju ljubav. Ove korizme, učinimo radost Nebu! Svojim molitvama i žrtvama privucimo pod Isusov križ bar nekoga; da se ondje udari u prsa i promijeni život... Naravno, počnimo od sebe!

Ovaj broj "Zvonika", kao uostalom i svaki broj, želi biti posve na Isusovoj liniji, na liniji Katoličke Crkve. Želimo da vam bude na poticaj kako biste slušali Isusa i slijedili njegov primjer... Koliko u tome uspijevamo, to možete posvjedočiti samo vi!

Želim da ove korizme uživete u Očevoj i Isusovoj beskrajnoj ljubavi prema svakom čovjeku, koja se danas, kao i prije dvije tisuće godina, razlijeva ovim svijetom po Duhu Svetom koji nam je dan. Sretno!

Vaš urednik

ODRICANJE U ZNAKU LJUBAVI

Vrijeme je teško. Oskudno. Sve je više u svijetu onih koji oskudijevaju i u najosnovnijim životnim potrebtinama. Gladni su, nemaju što obući, hladno im je. U ovom vremenu pojam odricanja dobija novu dimenziju.

Mnogi su već kod spomena riječi ODRICANJE smrknuta lica, jer se prisjećaju svih onih situacija u kojima su se morali nečega lišiti.

Žalila se jedna starija žena prijateljici da nikada sebi nije mogla priuštiti odjeću kakvu je priželjkivala nositi. Kada je bila dijete nasljeđivala je haljinice svoje starije sestre; doba djevojaštva bilo je u poslijeratnom stanju, u vremenu oskudica, omladinskih radnih akcija i uniformi. Ubrzo se i udala, pa su počeli štedjeti za gradnju kuće, a onda su došla djeca i trebalo je prvo kupovati njima, ona su rasla i izrastala. A sada, sad je već stara i nije red...

A odricanje u našem kršćanskom životu zapravo predstavlja krepost koja se osobito u ovo, korizmeno, vrijeme preporuča. Odrечи se nekih, ustaljenih navika, nekog dopuštenog užitka znak je privrženosti Božjoj ljubavi. Ono odražava našu dobru volju da pokušamo biti maleni, skromni, ponizni. I u našim međuljudskim odnosima često možemo "pročitati" ove znakove ljubavi u nekom odricanju.

Tako će se, na primjer, otac rado odreći novih cipela kako bi se djeci kupile čizmice za zimu; zaljubljeni će mladić voljenoj pružiti svoj kolač na kraju večere. Majka je najsretnija kad najljepši komad mesa može pružiti svome djetetu. Prijatelj će se s radošću odreći popodnevnoga odmora kako bi saslušao i utješio prijatelja u nevolji.

Ako smo tužni i osamljeni, prikažimo to kao svoju malenu žrtvu i prisjetimo se kako je i naš Otkupitelj bio sam i tužan u Getsemanском vrtu. Odrecimo se ove Korizme nekog užitka - u obilnoj, gurmanskoj hrani, čašici pića, skupocjenom poklonu, kako bismo mogli i znali zapaziti potrebite, pružiti im ne samo od našeg suviška, nego od "glavnice".

Neka nam post i odricanje postanu vježbe dobre volje. Pokušajmo ih sprovoditi u dobrom raspoloženju, oslobođeni od bremena grijeha Očevim neizmjernim milosrđem u predivnom sakramentu SV. ISPOVIJEDI.

Pretvorimo u ovoj Korizmi svaku žrtvu u LJUBAV. Ljubav prema STVORITELJU i prema BLIŽNJEMU.

Bernarda

Na slici gore:

kalež, 18. stoljeće; križ, 19. stoljeće

Subotica, katedrala-bazilika sv. Terezije Avilske

Piše: Andrija Kopilović

07. 03. - 3. KORIZMENA NEDJELJA

Izl 17,37; Rim 5,1-2.5-8; Iv 4,5-42

VODA KOJA LIJEČI

Voda je jedan od životnih i životonosnih elemenata. Bez sunca i vode nema ovozemaljskog života. Voda je veliki Božji dar. Radi svoje važnosti ona postaje i religijski simbol. Današnja liturgija je sva u znaku vode. Današnje čitanje iz Staroga zavjeta opisuje čudesan Božji zahvat u Izabranom narodu u njihovom hođu kroz pustinju. Pustinja je sama po sebi mjesto kušnje, jer mjesto bez vode je mjesto umiranja. Gospodin je svom narodu u teškim uvjetima putovanja htio stalno posvješćivati da je on s njima na putu. No, oni su neprestano zaboravljali na tu Božju svemoguću prisutnost. Izvođenje svježe vode iz tvrde stijene je opet jedan od dokaza Božje brige za narod. Ta kušnja i tjeskoba, međutim, bila je kušnja i narodu i samom Mojsiju. Očita je poruka da u životnim pustinjama i okolnostima suše Bog ne napušta čovjeka nego je uz njega. Grijeh je posumnjati u Božju providnost. Voda je ona koju Krist daje upravo kao lijek protiv te i takve sumnje.

14. 03. - 4. KORIZMENA NEDJELJA

1. Sam 16,1.6-7.10-13a; Ef 5,8-14; Iv 9,1-41

BOG PROSVJETLJUJE SVOJ NAROD

Biblijska čitanja ove nedjelje pozivaju zajednicu na mijenjanje svoga suda. Obrćenje je prazna riječ ako ono ne uvjetuje promjenu mišljenja i ako nas ne nauči suditi ne po prividu i prema ocjeni svijeta koji je postao poganski već u skladu s Evanđeljem. Vjera je nov pogled na sve stvari. David je najmlađi sin u obitelji. Prema običajima tadašnjeg vremena on nije, takoreći, imao nikakva prava, te je morao u svemu prednost davati starijoj braći. No, Bog koji gleda u srce čovjekovo sudi drugačije od ljudi. Bog je počeo ostvarivati oslobođenje svoga naroda podižući mu Davida za kralja. Ali on nije kralj, jer je Pomazanik Božji, ne po mjeri ljudi već po volji Božjoj - odabran i pomazan. Bog nas poučava da njegov izbor prihvatimo, da se njegovom izboru priklonimo i da zahvate Božje u živote ljudi poštujuemo. Tek takvom praksom imat ćemo oči otvorene i zdrave za promatranje Božjih zahvata u ljudima. Korizma je prilika da očistimo svoj pogled, pogotovo u prosudbi Božjih stvari s ljudima.

21. 03. - 5. KORIZMENA NEDJELJA

Ez 37,12-14; Rim 8,8-11; Iv 11,1-45

OTVORIT ĆU VAŠE GROBOVE

Bog u koga vjerujemo jest Bog živi. On će nas uskrisiti u posljednji dan kao što je uskrisio Isusa Krista. Takva vjera i nada trebale bi preobraziti sav naš sadašnji život i pomoći nam da nadvladamo sva iskušenja i protivljenja ovoga sadašnjeg vremena. Jeruzalem je u ruševinama a narod je u izgnanstvu. Izrael očajava gledajući na svoju budućnost i tjeskobno se pita nije li svemu kraj. Tada mu prorok Ezekiel upućuje riječ utjehe: "Bog Izraelov je Bog živi. Ako bude mrtav, oživjet će nanovo i zadobiti svoja prava." Božja vjernost moćnija je od smrti. Čovjek našega vremena jednako je tjeskoban u susretu sa smrću. Jednako tako i narodno i nacionalno a često puta i vjernički gubi nadu i sklon je tvrditi: svemu je kraj. Naš Bog je, međutim, Bog života. On život daje, život uzdržava i život posvećuje. Ovo je vrijeme pogodno da se otvorimo Kristu životvorcu - da povjerujemo snazi njegove riječi a u tjeskobama, pa i u samoj smrti, da se oslonimo na njegovu ruku koja uskrišava i iz groba i iz grijeha.

28. 03. - CVJETNICA - NEDJELJA MUKE GOSPODNE

Izl 50,4-7; Fil 2,6-11; Mt 26,14-27,66

POSLUŠNI SLUGA

Ulazimo u Otajstvo Muke Kristove. "Sin Čovječji nije došao da mu služe nego da on služi i da dadne svoj život kao otkup mjesto svih." Isus je Sluga koga je navijestio prorok Izaija. Vjieran naumu Božje ljubavi predaje se trpljenju i smrti. No on ne doživljava neuspjeh u toj smrtnoj borbi, već nas sve sa sobom predvodi uskrsnuću i pravom životu. Ova pjesma o Sluzi Gospodnjem naglašava slobodnu i postojanu poslušnost Božjeg čovjeka onome koji ga podržava i koji mu pomaže da nadvlada iskušenje. Isus je Jaganjac Božji koji je svoja ramena podmetnuo pod naše krivice. Izaijin tekst navodi u čemu je ta naša krivica i kako se ona drastično očituje na ramenima Sluge Gospodnjega. I nama je velika poruka u tome što i tako satrvenoga čovjeka Bog ne napušta nego mu pomaže. Snaga u nevolji je Božja podrška a predanje Bogu je jedini ispravan put. Ulazeći u otajstvo Kristove muke, smrti i uskrsnuća, uđimo s Isusovim raspoloženjem predanja u volju Očevu i doživjet ćemo vlastiti Uskrs.

Iz sadržaja

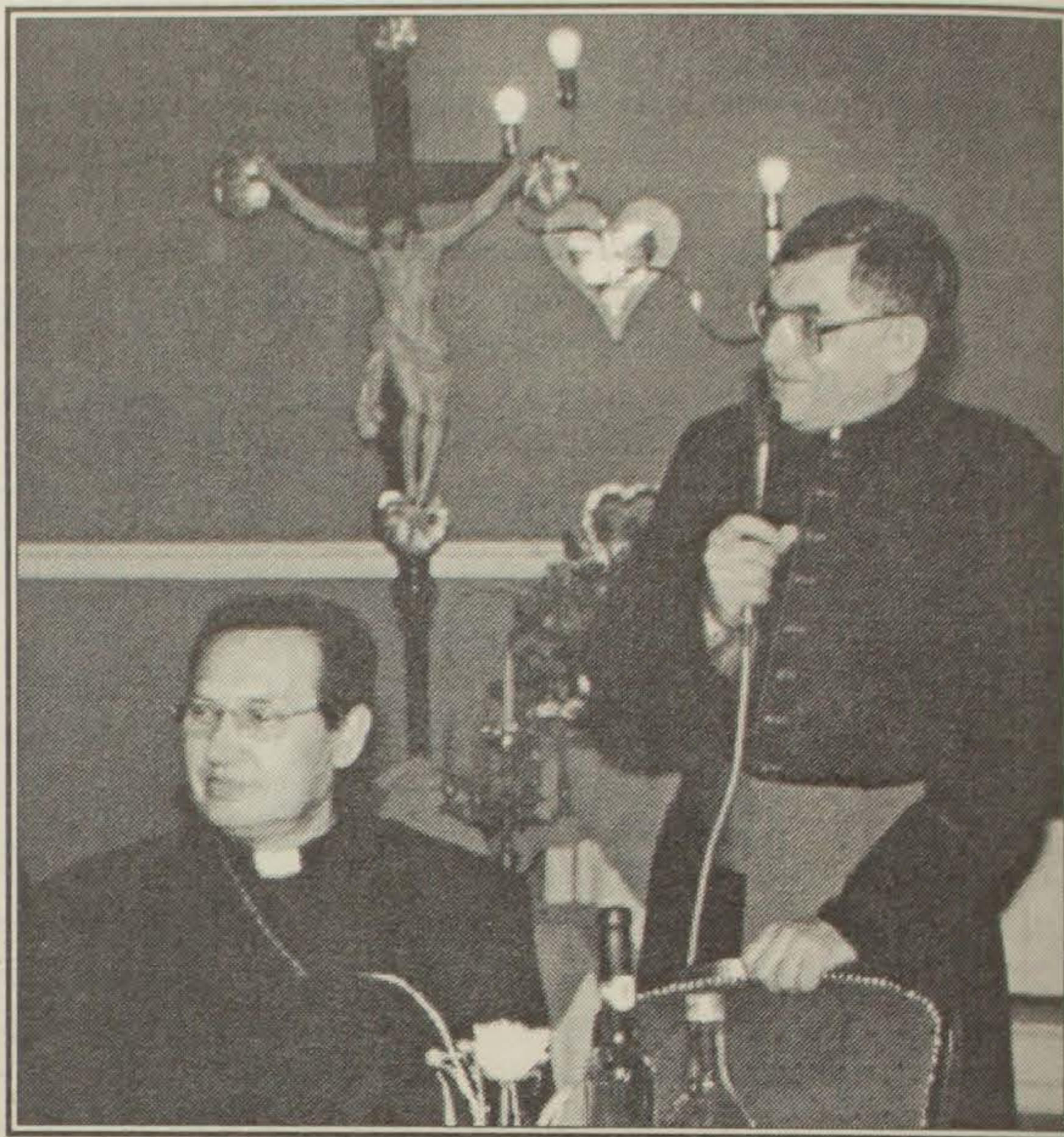
- *Lijepo je biti svećenik - Razgovor s jubilarcem* preč. Stjepanom Beretićem4
- *Ugovor o vjeronauku u školi u Hrvatskoj*8
- *Susret svećenika Srijema s biskupima*9
- *Iz života župe Marije Majke Crkve - Korizmeni razgovori*10
- *Devetnica Gospi Lurdskoj u Subotici i Tavankutu*12
- *Institut "Ivan Antunović" priredio susret urednika subotičkih medija*13
- *Riječ čitatelja*14
- *Kardinal Štepinac i pastirsko pismo biskupa Jugoslavije*15
- *Sveti Patrik, Apostol Irske*16
- *Zašto bol i patnja?*26
- *Želim da svi budu sveci, jer sveci...* 26
- *Papina poruka za Dan bolesnika Činiti dobro trpljenjem - činiti dobro onima koji trpe* . .27
- *Salašari i križni put*28
- *Ekumenizam: Oče naš, ili možda Oče moj?!*29
- *Dostojanstvo starca i njegovo poslanje u Crkvi i svijetu*29
- *Povijesni kutak: Korizmene propovijedi u Somboru*30
- *Drugačije majke - majke hendikepirane djece* ..31
- *Običaji - Postili sedam nedilja* 32
- *I časne su nekad bile mlade* ...33
- *Ogledalo*36
- *To ima šamo u Tavankutu*36

LIJEPO JE BITI SVEĆENIK

U nedjelju 14. veljače u katedrali-bazilici sv. Terezije svečano je, u prepunoj katedrali, proslavio SREBRNU MISU katedralni župnik, preč. Stjepan Beretić.

Stjepan Beretić se rodio u Somboru, 4. lipnja 1947. godine. Teologiju je studirao u Zagrebu na KBF i ondje je diplomirao 1974. godine. Za svećenika je zaređen 17. veljače 1974. godine u rodnoj župi Presv. Trojstva u Somboru. Službu kapelana vršio je u Kanjiži, u župi Anđela Čuvara, i u katedralnoj župi sv. Terezije u Subotici. Župničku službu obavljao je osam godina u Baču (1977-1985), a od 16. srpnja 1985. je katedralni župnik u Subotici. Uz župničku službu vrši i službu biskupskog vikara za pastoral, profesor je na Teološko-katehetskom institutu Subotičke biskupije, arhiprezbiter Bačkog arhiprezbiterata, biskupijski savjetnik, član sudišta u procesu za beatifikaciju Sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, biskupijski cenzor, urednik je godišnjaka-kalendara "Subotička Danica" i član Uredničkog vijeća katoličkog lista "Zvonik".

Slavljenik se rado odazvao našoj molbi da u povodu njegovog jubileja s njim porazgovaramo za naš "Zvonik", na čemu mu od srca zahvaljujemo.

Jubilarac razdragano pozdravlja svoje goste na svečanoj večeri

SVAKOME SAM VESELJU BIO POČETAK

● Od najranijeg djetinjstva sam želio postati svećenik

ZVONIK: *Zanima nas povijest Vašeg zvanja.*

S. BERETIĆ: Od najranijeg djetinjstva sam želio postati svećenik. Za svećeničko zvanje sam se još više opredijelio kad je u Sombor došao župnik Ivan Juriga. Imao je gorljive kapelane i bogoslova Aleksandra Lukića. Oduševljavao me njihov radostan život. U školi je bilo teško. Od prvog razreda pa gotovo do kraja osnovnog školovanja imao sam učiteljice i nastavnike koji su mene i ostale katolike zlostavljali zbog katoličke vjere. Sve sam više želio svećeništvo. Bio sam osrednji đak. Matematika mi nije išla. Osnovnu školu sam završio vrlo dobrim uspjehom. U subotičko sjemenište me primio pokojni naš biskup Matija Zvekanović. Volio sam sjemenišni život. Svakome sam veselju bio početak. Moji me poglavari nisu dobro razumjeli. Imao sam loše ocjene iz vladanja i marljivosti. Ocjene su me prisilile da budem bolji đak. 1966. godine sam položio ispit zrelosti. U Paulinumu smo stekli zaista solidnu naobrazbu. To su naši bogoslovi dokazali i svojim studijem. Studirao sam u Zagrebu. Upamtili su me kao veseljaka. I u Zagrebu sam imao dobre poglavare i profesore.

- **Od kapelana u Kanjiži do katedralnog župnika**
- **Iz godine u godinu sve više doživljam dobrotu i životnost ovdašnjih vjernika**

ZVONIK: *25 godina svećenik...*

S. BERETIĆ: 17. veljače 1974.

godine sam postao svećenik u somborskoj župnoj crkvi Presvetog Trojstva. Zajedno sa svojim biskupom Matijom

Zvekanovićem i župnikom Ivanom Jurigom služio sam svoju prvu svetu misu. Godinu i pol sam bio kapelan u Kanjiži kod mons. Jánosa Tarija. Tako se ispunila moja želja da svećeničko služenje započnem u mađarskoj župi. Bio sam u jednoj od najuglednijih župa naše biskupije. Uživao sam veliku podršku župnika i časnih sestara i ljubav tamošnjih vjernika. Družio sam se sa svojim đacima iz petog razreda. Brzo sam napredovao u mađarskom jeziku. U drugoj godini sam dobio i srednjoškolce. Bio sam dvije godine katedralni kapelan. Prve godine nisam imao ni 90 đaka na vjeronauku, a mladi nisu dolazili. Prvo polugodište me slušala samo jedna djevojka. Kasnije joj se pridružilo još petnaestak mladih. Iz toga kruga je nikla jedna časna sestra, jedan svećenik. Svako sam predavanje pisao.

Sedam i pol godina u Baču bilo je vrijeme gradnje i popravki. Biskup, svećenici i moji župljani su uvijek bili sa mnom. Imao sam dobre i vesele župljane. Od 1. kolovoza 1985. sam župnik u katedrali. Iz godine u godinu sve više doživljam dobrotu i životnost ovdašnjih vjernika.

Mladomisnik S. Beretić s biskupom M. Zvekanovićem i župnikom I. Jurigom

- **Svojim slušateljima govorim uvijek isto: Biti Isusov vjernik - to je lijepo i korisno**

ZVONIK: *Poznato je da ste vrsni propovjednik. Kako se spremate za propovijedi? Što u svojim propovijedima svakako želite reći vjernicima?*

BERETIĆ: U Zagrebu su me profesori učili da propovijed ne mora biti samo poučavanje. Ona je naviještanje Vesele vijesti i onda kad samo razveseli, utješi. Jedna će propovijed postići samo svečanost trenutka. Dobra propovijed može tako

lijepo govoriti o križu, o uskrsnuću, o kreposti, o vjeri da se slušatelji zažele novoga života.

Najveće mi je nadahnuće Božja Riječ. Volim se poslužiti lijepom književnošću. Slušam druge propovjednike. Volio sam propovijedi dr. Marina Šemudvarca, kasnije patra Bonaventure Dude. Čitam propovjedničku literaturu. Volim Crkveno učiteljstvo i uopće tradiciju. Iz razgovora s ljudima se osjeti bilo čovjekovo, pa je lakše govoriti.

Svojim slušateljima govorim uvijek isto: Biti Isusov vjernik - to je i lijepo i korisno. To se isplati i sada i u vječnosti. Vjera je Božji dar, ali za vjeru valja imati motive. I Gospodin je obećavao: "Stostruko ćete dobiti." Petar i apostoli su htjeli ostati uz Isusa zato što on ima riječi života vječnoga. A sve to traži i naš naraštaj.

● **Djeca i mladi su željni Vesele vijesti**

ZVONIK: *Kako danas navješćivati Kristovo evanđelje djeci i mladima? Vi to činite s uspjehom...*

S. BERETIĆ: Djeca i mladi su željni Vesele vijesti. Otvoreni su i dobri. Oni me nadahnjuju samom svojom mladošću i otvorenošću. Nastojim im uvjerljivo i živahno govoriti da ih uvjerim kako je lijepo biti vjernik. Nagovaram ih da se druže s Gospodinom kroz dobrotu prema čovjeku, kroz molitvu, ispovijed, Pričest, svetu misu. Volim kad se mladi katolici druže i sastaju kao vjernici i prijatelji sa svete mise ili vjeronauka.

Ako oko mene ima djece i mladih, to ne smatram svojim uspjehom. To je potreba mladih vjernika. Trudim se da ih uputim na Gospodina. Mladi se okupljaju i oko vjeroučitelja da nađu Gospodina. Isto je tako i u drugim župama.

SVEĆENIČKE BOLI I RADOSTI

● **Raduje me kad vidim veliko zanimanje ljudi za Evanđelje i Crkvu**

● **Spočetka su me jako pogađale klevete i ogovaranja. Sada shvaćam da drugačije ni ne može**

ZVONIK: *Svećeničke boli i radosti...*

S. BERETIĆ: Raduje me kad vidim veliko zanimanje ljudi za Evanđelje i Crkvu. Radujem se što sam od djetinjstva do danas rastao u svojoj vjeri nošen lijepim blagdanima u našoj obitelji u Somboru. Volio sam s mamom hodočastiti. I sam sam organizirao vjernike na hodočašće. Cijeloga života su me pratile i časne sestre. Radovao sam se duhovnim zvanjima. Moj župnik Ivan Juriga je nastojao da odem na koje svećeničko ređenje ili na mladu misu. Tako je neusiljeno promicao duhovna zvanja. I doživio je u Somboru četiri mlade mise i zavjete karmelićanke Lidije. Radujem se što sam sedam i pol godina mogao služiti u katoličkoj dijaspori u Baču, u Tovariševu i u Deronjama. Svake sam godine organizirao po jedno hodočašće iz Bača u Deronje i Tovariševo da se malobrojni vjernici ohrabre i da vide lijepu liturgiju. Spočetka su me jako pogađale klevete i ogovaranja. Sada shvaćam da drugačije ni ne može. Uza sve to: lijepo je biti svećenik. Od kako sam župnik u katedrali, imala je ova župa dvije mlade mise i jedne vječne zavjete. Opet imamo dva bogoslova. Bog mi je dao da služujem u živim i plodnim zajednicama. U katedrali služujem sada s jedanaestim kapelanom. Od svakoga sam puno naučio. Kao da je vrijeme stalo. Stalno sam u društvu mladih i originalnih svećenika.

● **Nisam baš uvijek bez brige, ali može se, i trebao bih više...**

● **Vjeronauk, liturgija, rad na biskupskom ordinarijatu i druženje s prijateljima me zabavlja**

● **Volim pjesmu i veselje, volim tamburicu**

ZVONIK: *Vi niste samo katedralni župnik, nego i biskupski vikar za pastoral, profesor ste na Teološko-katehetskom institutu naše biskupije, biskupski savjetnik, arhiepzbiter Bačkog arhiepzbiterata... Kako usklađujete sve ove službe? Imate li uopće slobodnog vremena? Kako ga provodite?*

S. BERETIĆ: Samo je prvo namještenje bilo "po mojoj želji". Za naredne premještaje i imenovanja me moj biskup nikada nije pitao. Katedralni župnik sam zato što me je biskup ovamo postavio. Od pokojnoga župnika Jurige sam naučio da biskupa valja poslušati bez pogovora. Služba profesora župne administracije i pastoralna mi je najteža služba. Treba putovati u Novi Sad, treba držati predavanja u Subotici, a nema knjige, već je treba napisati. Ipak, kad vidim veliko zanimanje naših slušatelja, dobijem volju. Tu službu obavljam s velikim žarom.

Kad bolje razmislim, ne mogu se tužiti da sam odviše zauzet. Stalno sam slobodan. Vjeronauk, liturgija, rad na biskupskom ordinarijatu i druženje s prijateljima me zabavlja. Uživam u pjesmi i veselju. Volim tamburicu. Nisam baš uvijek bez brige, ali može se, i trebao bih više. Nisam dovoljno ustrajan. Volio bih se popraviti.

KRIST ĆE I U TREĆEM TISUĆLJEĆU ZANOSITI I LAIKE I SVEĆENIKE

● **Dobro je što imamo Teološko-katehetski institut**

● **Bit će i u trećem milenijumu radosnih glasnika Vesele vijesti**

ZVONIK: *Predajete pastoral na Teološko-pastoralnom institutu. Kako vidite pastoral u trećem mileniju kršćanstva u našoj sredini?*

S. BERETIĆ: Ova je biskupija uvijek imala dobre vjernike, pa zato i dobre svećenike, redovnike i redovnice. Naši su biskupi bili pastoralno usmjereni. Mislim da su mladi svećenici, naši bogoslovi i sjemeništarcari dobri ljudi. Ima u njima duha i velikoga žara. Oni će i u trećem tisućljeću biti radosni glasnici Vesele vijesti. Neće biti sami. Imać će isto tako gorljive vjernike. Jako je dobro što imamo Teološko-katehetski institut. Institut nam je već osposobio nekoliko mladih ljudi koji igraju važnu ulogu u katehezi, a igrat će još važniju ulogu u pastoralu trećeg milenija. Krist jučer, danas i sutra. Krist se nije promijenio. Uvijek je privlačan i moderan. Njegova su stoljeća i mileniji. I treći će biti njegov. Kako je zanosio u prvom i u drugom, zanosit će i u trećem: i laike i svećenike. Uvjeren sam, da će i treći milenij biti Kristov.

I PISANJE JE NAVIJEŠTANJE VESELE VIJESTI

- Rado bih napisao povijest župe sv. Terezije u Subotici
- Ljubav prema prošlosti usadila je u mene moja pokojna mama
- Povijest nadahnjuje i hrabri čovjeka da radostan živi svoj trenutak

ZVONIK: Urednik ste "Subotičke Danice", član Uredničkog vijeća "Zvonika" i pisac mnogih članaka u njemu, sastavljač molitvenika "Slava Božja". Volite li pisati? Kanite li možda izdati neku knjigu? Ima dosta onih koji bi željeli čitati Vaše propovijedi.

S. BERETIĆ: I pisanje je naviještanje Vesele vijesti. Sva je moja djelatnost započela tako što su me svećenici nagovorili. Moja je inicijativa jedino rubrika "Svetac mjeseca" u "Zvoniku". Sve što sam napisao ili što radim, radim na prijedlog i inzistiranje svojih prijatelja. Sjećam se svoga profesora Kuničića koji je govorio da tisak mora biti informativan i formativan. Ne volim pisati samo zato da informiram. Više volim pisati da u ljudima pobudim ono plemenito i konstruktivno. Nerado podcrtavam ono što je negativno. Izbjegavam destruktivnu kritiku.

Sastavio sam i molitvenik. Moja je zasluga jedino u tome što sam se dao nagovoriti. Drugi su više od mene radili.

Rado bih napisao povijest župe svete Terezije. Tako bi se ispunila želja i pokojnoga biskupa Zvekanovića. On me nagovarao na to i dominikanac o. Tome Vereš. Ispričavam se mnogim drugim obvezama. Ipak sam to dužan učiniti.

Istina je da su me ljudi nagovarali da izdam svoje propovijedi. Ipak, propovijed je aktualna samo jednom: kad ide uživo. Ona je kao bačeno sjeme.

ZVONIK: Vaše rubrike u "Zvoniku" i u "Danici" su uglavnom povijesne. Kad ste zavoljeli povijest?

S. BERETIĆ: Ljubav prema prošlosti usadila je u mene moja pokojna mama. Moj župnik Ivan Juriga je u meni pobudio zanimanje za prošlost Sombora i Bačke. Puno je na mene utjecao i moj profesor dr. Matija Evetović, pa u Zagrebu profesor Antun Ivandija. I povijest je Vesela vijest. Ona spominje djela Božja koja je on izveo u prošlosti. Govori o ljudima koji su surađivali s Bogom. Zato povijest nadahnjuje i hrabri čovjeka da radostan živi svoj trenutak. Povijest sam definitivno zavolio kod moga profesora Marina Vakoša u našem Paulinumu.

- Svećeništvo je vječno mlado i vječno lijepo
- Pojačati molitve za dobre i radosne svećenike

ZVONIK: Kako zamišljate "zlatno doba" svoga svećeništva?

S. BERETIĆ: Vi pitate kako zamišljam svoje svećeništvo nakon 25 godina?! Svećeništvo ostaje vječno mlado i vječno lijepo, zato što je dioništvo u svećeničkoj službi Najljepšega među sinovima ljudskim. Ako mi Bog dade dostatnoga zdravlja i vedrinu duha, uvjeren sam da će mi i ostatak života biti obilježen radosnim radom u službi čovjeka.

ZVONIK: Što biste kao srebrni jubilarac poručili čitateljima našega Lista?

S. BERETIĆ: Uvijek sam osjećao odanost vjernika prema svećeničkoj službi. Ovih sam dana to još življe doživio. Radujem se kad me ljudi vole zbog toga što sam im prijatelj i suputnik. Mnogi me poštivaju samo zato što sam svećenik. Svjestan sam da bih trebao biti bolji čovjek, pa i bolji svećenik. A i ovo malo dobra što sam do sada u životu učinio, to čvrsto vjerujem, plod je molitve, posta, žrtava i ljubavi dobrih vjernika. Zato pojačajmo svoje molitve za dobre i radosne svećenike.

Razgovarao: Andrija Anišić

SREBRNA MISA KATEDRALNOG ŽUPNIKA

U nedjelju 14. veljače u Subotici, u katedrali-bazilici sv. Terezije svečano je, u prepunoj katedrali, proslavio SREBRNU MISU katedralni župnik preč. Stjepan Beretić. Svoj jubilej slavljenik je proslavio u zajedništvu s četrdesetak svećenika, u nazočnosti pravoslavnog paroha Slavka Pejovića, reformatske pastorice Katalin Reti, g. Hibšnera iz Veleposlanstva Republike Hrvatske, gradonačelnika Józsefa Kasze, Imrea Kerna, predsjednika općinske vlade, i drugih uglednika iz kulturnog, društvenog i političkog života grada.

Na početku slavlja jubilarca su pozdravili mladi u bunjevačkoj i mađarskoj narodnoj nošnji. Na misi su pjevali združeni katedralni zborovi "Albe Vidaković" i "Sv. Terezija" pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić i Josipa Mioča. Prigodne homilije održali su o.

Bonaventura Duda, franjevac iz Zagreba, na hrvatskom jeziku i mons. Tari János, župnik iz Adorjana, na mađarskom jeziku.

Na koncu sv. mise slavljenika su pozdravili mons. Bela Stantić, u ime odsutnog biskupa, te gradonačelnik József Kasza, a potom je sve pozdravilo i svima zahvalio, vidno ganut i zanosno radostan, sam slavljenik, preč. Beretić.

SVEĆENIK I NAROD - JEDINSTVENI PRINOS BOGU OCU /Iz propovijedi o. Bonaventure Dude/

U svaku svetu misu unosimo sami sebe kao žrtvu i dar Bogu, i po Bogu braći ljudima... Po svećenikovim rukama - u znaku kruha i vina - Krist uzima u svoje ruke sav naš mukotrpan život, sve naše radosti i žalosti, sav naš rad i naše trpljenje. Uzima u svoje ruke i sjedinjuje sa svojom žrtvom i darom i naše sebedarje kao JEDAN JEDINSTVEN PRINOS - u Duhu Svetom - Bogu Ocu.

To nam posvješćuje i ona svečana završnica i molitva da po ovoj svetoj misi, po svakoj svetoj misi, SVI MI I SVAKI OD NAS PO KRISTU, I S KRISTOM I U KRISTU - sjedinjeni u Duhu Svetom - budemo na čast Bogu Ocu!

I tada uzdižemo ruke i širimo svoje srce da Krist Isus S NAMA-ZA NAS-PO NAMA-ZA SVE LJUDE moli svoj Očenaš. Očenaš kojim se darivamo Bogu i svojoj braći ljudima, po Kristu. U Duhu Svetom!

Jubilarac s propovjednicima J. Tarijem i B. Dudom

Dragocjeni kalež

Ima nešto lijepo i vrlo znakovito u ovoj srebrnoj svetoj misi. Po sebi je to mali znak, ali za mene ovaj čas pun znakovitosti i simbola. Uređujući jednom spremnicu crkvenoga posuđa, naš je srebromisnik zapazio kalež, pomalo već s patinom stareži, ali dragocjen, umjetnički. Zlatari ga ocjenjuju starim do 200, možda i više godina.

Zamislite, braćo, koliko se puta u srcu svete mise ovaj kalež, pun dragocjene krvi Isusove pod prilikama posvećenog vina, uzdizao ponad skrušenih i sagnutih vjerničkih glava.

KRV ISUSOVA PREDRAGOCJENA, kojom smo u žrtvi križa na Veliki petak otkupljeni i posvećeni, uvijek se iznova - u svakoj misi i večeras - na nas prolijeva na otpuštenje grijeha. Iz nje nam priteče očišćenje i ohrabrenje i izdržljivost u našem svagdanjem, nerijetko mukotrpnom životu.

I večeras, kad se bude podizalo pod prilikama kruha **PRESVETO TIJELO ISUSOVO** i pod prilikama posvećenog vina **PREDRAGOCJENA KRV ISUSOVA** - to je onaj isti Isus, voljeni Isus, ljubljani Isus kojemu su se klanjali naši djedovi, već u ovom kaležu dva, možda i tri, stoljeća. Njemu se klanjamo **VEČERAS** mi. I nadamo se da će se u ovom kaležu prinositi sveta misna žrtva - Isusova, svećenička i svih nas, misara - duboko u treće Isusovo tisućljeće.

On, Krist Isus, neka nam svima na putu života do blažene vječnosti bude supatnik i suputnik do blažene vječnosti gdje će biti naša radost, sa svima svetima.

Stoga, srebrni misniče Stjepane!

Pristupite k svetom žrtveniku, prinesite ovaj kruh i vino kao simbol darovanja svakoga od nas i svih nas: da se po tom kruhu i vinu spojimo sa žrtvom i darom sina Božjega te po pričesti jedni drugima postanemo dobri kao kruh i vino...

DOBROM BOGU I SVIMA HVALA

/Iz zahvale preč. Stjepana Beretića/

Malo mi je tijesno u grlu. Moji su roditelji toliko molili za mene. Toliko mi se radovali. Nema ovdje bracinih čizama ni mamine molitve. Mojim roditeljima i dvojici moje pokojne braće želim radost dike nebeske.

Prije 25 godina nisam znao za Valentinovo. Ali sam zato znao za ljubav. I večeras znam za ljubav. Koliko je Očeve ljubavi razliveno u vašim srcima! Kako me jako volite i kako ste dobri prema meni. Mnogi me volite kao na Valentinovo: ni imena vam ne znam. Lijepo mi je što ste večeras sa mnom.

Hvala i mome bratu Josipu i njegovoj obitelji. Molitvom i ljubavlju bratski prati moje svećeništvo. Hvala i njegovoj djeci Marini, Juliani i Luki za tako lijep nastup u ovome slavlju.

Hvala mome bratu Ivanu zato što mi je dušu otvorio i što me voli srcem i rukom pruženom. Hvala malom Tomislavu.

Hvala mojim kumovima Petru i Aranki Gromilović što su večeras sa mnom u pratnji svoje djece i njihovih obitelji.

Hvala svim mojim dobrim rođacima. I pokojnim i živim. Hvala vam što za mene molite i što me podržavate. Žao mi je što nisam mogao sve pozvati.

S velikom se ljubavlju sjećam svoga biskupa Matiše. Učio je više primjerom nego riječju. Hvala i biskupu mome Ivanu. Hrabri me i podržava.

Večeras častim i uspomenu mojih pokojnih župnika, a najviše mons. Ivana Jurige. Hvala i svećeniku Ivanu Kujundžiću. Učio me kako da se zalažem za bunjevačku granu roda hrvatskog. Zahvalan sam svakom bratu svećeniku, kako pokojnom tako i živom. Da nije moje gorljive braće svećenika ne bi bilo ni Bačkog klasja, ni Zvonika, ni Subotičke Danice, ni Slave

Luka, Marina i Juliana, izveli su jednu glazbenu točku na slavlju svoga strica

Božje. Radio sam samo kad su me povukli i oduševili. Hvala i jedanaestorici mojih župnih vikara!

Hvalu iskazujem svome prvom župniku msgr. Jánosu Tariju. Učio me na ljubav prema narodu, prema braći svećenicima, na vjernost Crkvi. Pomogao mi je otvoriti srce za svaki narod Subotičke biskupije, napose za mađarski. Nek je hvala i župniku Franji Vujkoviću za njegovu nedostižnu poniznost i dobrotu.

Zahvaljujem svojim brojnim prijateljima. Oni su me vidjeli vesela i tužna. Poznaju me i vole. Pomažu me i nose. Ovdje se sjećam kako su me voljeli Somborci, Kanjižani, Bačlije, Deronjci i Tovarišani, a sada Subotičani. Kako bih večeras ovo slavio da mi prijatelji nisu pomogli? Što bismo večeras u ovoj katedrali-bazilici bez Dječjeg zbora "Zlatni klasovi", što bismo bez "Albe Vidakovića" i sestre Mirjam Pandžić? Dragi moji prijatelji, hvala vam. Hvala i msgr. Josipu Mioču i katedralnom zboru svete Terezije. Hvala gospođama i gospodi iz Pastoralnog vijeća Rimokatoličke crkvene općine svete Terezije. Hvala vam za sve što ste poduzeli oko ovoga jubileja, a hvala vam i na lijevoj misnici...

Slavljenik je toplim riječima u nastavku svog govora zahvalio djeci, mladima, svojim župljanima, časnim sestrama. Posebno se zahvalio gradonačelniku Józsefu Kaszi i predsjedniku gradske Vlade Imreu Kernu.

Lijepim riječima zahvalio je zatim ocu Slavku Pejoviću, kolegi iz Srpske pravoslavne Crkve, Katalin Réti iz Reformirane kršćanske Crkve, Árpádu Dolinszkom iz Evangeličke Crkve i Miri Poljaković iz subotičke Židovske općine.

Pozdravljeni su i Krešimir Hibšer, osobni izaslanik veleposlanika Republike Hrvatske Zvonimira Markovića, te veleposlanik Republike Mađarske János Nagy, koji se ispričao.

Tople riječi zahvalnosti upućene su i p. Bonaventuri, prvom učitelju i propovjedniku, kao i mon. Tariju, prvom učitelju u pastoralu. Riječi zahvale upućene su i bogoslovima Josipu i Mirku Štefkoviću i njihovoj majci Dominiki, čitačima i svim darovateljima i čestitarima.

Oduševljeno i kod večere

Poslije svete mise jubilarac je za svoje goste priredio svečanu večeru u velikoj sali HKC "Bunjevačko kolo". Zanos i veselje iz crkve prenijelo se i u ovo zajedništvo. Za vrijeme večere mnogi su pozdravili slavljenika i čestitali mu jubilej. Dobrom raspoloženju svakako je doprinio i ansambl "Ravnica". Njima je oduševljeno pomagao i sam slavljenik. Sve u svemu, bliže ovo veličanstveno, pobožno i veselo slavlje. /Zv/

Vatikan

NOVI POMOĆNI BISKUP U SKOPLJU

Papa Ivan Pavao II. imenovao je župnika u Radovu mons. **Kiru Stojanova** pomoćnim biskupom Skopsko-prizrenske biskupije.

Novi pomoćni biskup rođen je 9. travnja 1959. godine u Strumici. Poslije pučke škole koju je završio u rodnom mjestu bio je 4 godine u našem sjemeništu "Paulinum" u Subotici. Studij teologije i doktorat iz kanonskog prava završio je u Rimu. /GK/

Zagreb

SVEČANO REĐENJE NOVIH POMOĆNIH BISKUPA

U zagrebačkoj prvostolnici u subotu 6. veljače tijekom misnog slavlja zaređeni su za pomoćne biskupe mons. **Josip Mrzljak** i mons. **Vlado Košić**. Nove pomoćne zagrebačke biskupe zaređili su nadbiskup **Josip Bozanić**, kardinal **Franjo Kuharić** i nuncij **Giulio Einaudi**. Ovom svečanom misnom slavlju bilo je nazočno oko dvadeset nadbiskupa i biskupa te oko 250 svećenika. Posebno su brojni na misi bili vjernici iz **Krašića** i **Petrijanca**, odakle su rodom novi pomoćni biskupi.

U svojoj propovijedi nadbiskup **Bozanić** je podsjetio na ljepotu i zahtjevnost vršenja biskupske službe. Nove biskupe pozvao je da idu istim putem kojim je išao kardinal **Stepinac**.

U ime svećenika Zagrebačke nadbiskupije novim biskupima čestitao je župnik zagrebačke župe sv. Blaža vlč. **Mijo Gorski**. On je naglasio da su Crkvi za novo vrijeme darovani novi ljudi na kojima leži velika odgovornost u sadašnjem i budućem vremenu. /GK/

Zagreb

TRIDESET DEVETI TEOLOŠKO-PASTORALNI TJEDAN ZA SVEĆENIKE

U Zagrebu je koncem siječnja održan trodnevni Teološko-pastoralni tjedan za svećenike. Na ovom skupu bili su gotovo svi biskupi iz Hrvatske i oko 650 svećenika iz Hrvatske i inozemstva. Glavna tema susreta bila je gorući problem pastora braka i obitelji u suvremenim crkvenim i društvenim okolnostima.

Na ovom značajnom susretu održana su mnoga stručna predavanja kojima se željelo upozoriti na bit i važnost ovog suvremenog problema s kojim se susreće Crkva u našem narodu.

U svom pozdravnom govoru zagrebački nadbiskup **Josip Bozanić** je naglasio važnost Papinog drugog pohoda Republici Hrvatskoj i Crkvi u Hrvata. Tjedan je otvorio dekan Katoličkog bogoslovnog fakulteta **dr. Tomislav Ivančić**.

U plenarnoj diskusiji trećeg dana Tjedna došlo je do razgovora o mnogim gorućim problemima vezanim uz brak i obitelj. Naglašena je posebna potreba zajedništva i suradnje pastoralnih djelatnika na ovom području skrbi Crkve za svoje vjernike. /GK/

Zagreb

UGOVOR O VJERONAUKU U ŠKOLI

Predsjednik Hrvatske biskupske konferencije, zagrebački nadbiskup **Josip Bozanić** i ministar prosvjete i sporta Vlade Republike Hrvatske **Božidar Pugeljik** potpisali su u petak 29. siječnja u prostorijama Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu Ugovor o katoličkom vjeronauku u javnim školama i vjerskom odgoju u javnim predškolskim ustanovama. Potpisivanju Ugovora bilo je nazočno brojno članstvo obiju ugovornih strana.

U svojim javnim obraćanjima nadbiskup **Bozanić** i ministar **Pugeljik** izrazili su obostrano zadovoljstvo što je na najvišoj razini konačno ozakonjeno ono što je predviđeno potpisivanjem konkordata između Svete Stolice i Republike Hrvatske. /GK/

Zagreb

PROSLAVA NOVOG BLAŽENIKA

U zagrebačkoj katedrali, gdje počivaju zemni ostaci bl. **Alojzija Stepinca** svečano je proslavljen prvi njegov blagdan. Svečano misno slavlje predvodio je zagrebački nadbiskup **Josip Bozanić**. Ovo je ujedno bila središnja proslava našeg novog blaženika u cijeloj Hrvatskoj. Misnom slavlju bili su nazočni brojni biskupi, svećenici i vjernici. U svojoj propovijedi nadbiskup **Bozanić** je podsjetio na riječi koje je **Papa** uputio u svojem obraćanju prilikom proglašenja novog blaženika **Stepinca**.

Novi blaženik je svečano proslavljen i u svim ostalim većim mjestima u Hrvatskoj i izvan nje. Najsvečanije je bilo slavlje u blaženikovom rodnom mjestu **Krašiću** gdje je misno slavlje predvodio kardinal **Franjo Kuharić**. /GK/

Slovenija

PAPA DOLAZI U RUJNU

Mariborski biskup mons. **Franc Kramberger** izjavio je da je potvrđen **Papin** dolazak u Sloveniju u nedjelju 19. rujna ove godine. To će biti jednodnevni Papin pohod koji će prvenstveno imati liturgijski sadržaj. Papa će u prijepodnevnim satima stići iz Vatikana zrakoplovom u Maribor i u tom gradu predvoditi misno slavlje u sklopu kojeg će proglasiti prvog Slovenca blaženika biskupa **Antona Slomška**. Novi blaženik se smatra ocem Crkve u Sloveniji. Živio je i djelovao u prvoj polovici prošlog stoljeća.

Ova vijest obradovala je mnoge Slovence. Papa se istog poslijepodneva vraća u Vatikan. /GK/

GODIŠNJA SKUPŠTINA HRVATSKOGA DRUŠTVA KATOLIČKIH NOVINARA

Hrvatsko društvo katoličkih novinara održalo je 29. siječnja u Zagrebu svoju redovitu godišnju skupštinu. Na skupštini je bilo riječi o aktivnostima Društva u protekloj godini, među kojima su najvažnije stipendiranje mladih novinara i priređivanje novinarskih tečajeva. Nakon skupštine, kojom je predsjedao predsjednik Društva **dr. Mirko Mataušić**, održan je kolokvij o "Katoličkim javnim glasilima u pripravi Velikog jubileja 2000". Okupljenim novinarima predstavljena je ovogodišnja Papina poruka za dan sredstava javnog priopćivanja. Tajnica Društva **Suzana Vrhovski** izložila je glavne točke iz najnovijeg dokumenta Međunarodne udruge katoličkih novinara (UCIP) "Religija u javnim glasilima - profesionalni izazov". Tim se dokumentom traži od novinara koji prate vjersku tematiku da profesionalno rade svoj posao, usavršavajući se u poznavanju vjerske tematike i termina, a od crkvenih krugova da budu otvoreni za suradnju s novinarima te da nauče komunicirati s javnim glasilima.

Josip Štilinović iz Glasa Koncila upoznao je sudionike kolokvija s uporabom kompjutorske tehnike te posebno uporabom Interneta u novinarstvu. U popodnevnome dijelu kolokvija bilo je riječi o praćenju Velikoga jubileja u katoličkim i svjetovnim javnim glasilima. Pročitana je referat **Alde Sinkovića** koji je predstavio što se na području medija čini uz Veliki jubilej u Vatikanu i Italiji, gdje su osnovani i posebni medijski odbori za proslavu Velikoga jubileja. /.../ Posebna pozornost posvećena je katoličkome tisku za mladež. Godišnje okupljanje katoličkih novinara iz republika Hrvatske i BiH okupljenih u HDKN završilo je zajedničkom misom koju je u franjevačkoj crkvi na Kaptolu predvodio **fra Bonaventura Duda**.

Vijesti priredio: **Franjo Ivanković**

JUBILEJ IRIŠKOG ŽUPNIKA

Na spomendan sv. Blaža, biskupa i mučenika (Zaštitnika grla), iriški župnik **Blaž Zmaić** (đakovačka biskupija) proslavio je sa svećenicima Srijema i svojim vjernicima, uz mnogobrojne čestitke (novoosnovani radio Irig također) svoj jubilej: 50 godina života i imendan.

Svečano je bilo u 17 sati u crkvi Svi Sveti kad je slavljeno sa svojim župljanima i gostima (bili su također izbjeglice, pravoslavni i muslimani) slavio svečanu svetu misu zahvalnicu života.

Gosti župe su bili tamburaši sa solo-pjevačicom iz Golubinaca, predvođeni svojim župnikom **Jozom Dusparom**, koji su uzveličali sviranjem i pjevanjem kako svetu misu tako i zajednički objed.

Župnik **Blaž Zmaić** služi u župi Irig s filijalama Vrdnik, Šatrinci, Dobrodol već 19 godina, gdje se trudi i nastoji odgovoriti pozivu Božjem, a jubilej je slavio uz svoje prijatelje.

(f.f.)

PROSLAVA GOSPE LURDSKE U SRIJEMSKOJ MITROVICI

U župi sv. Dimitrija, đakona i mučenika, u Srijemskoj Mitrovici već se tradicionalno slavi Gospa Lurdska. Ove godine vjernici su se za blagdan pripremali devetnicom. Svakog dana bila je zajednička marijanska pobožnost, te misno slavlje koje je kroz sve dane vodio i propovijedao **Ivan Lenić**, župni vikar. U homilijama je promišljena molitva *Oče naš* (svaki dan drugi zaziv) uz ovu Godinu Boga Oca. Vjernici su također pristupali sakramentu pomirenja.

Na sam blagdan Gospe Lurdske večernju svečanu misu predvodio je domaći župnik **Josip Matanović**, uz koncelebraciju župnoga vikara Ivana Lenića koji je imao prigodnu homiliju završivši tako dane duhovne obnove. Nakon mise je uslijedila marijanska pobožnost i procesija sa svijećama u kojoj su vjernuci pjevali marijanske pjesme. Posebno mjesto u procesiji je imao kip Gospe Lurdske koji su nosili stariji ministranti, a koji se inače nalazi u konkatedrali - bazilici.

Ivan Lenić

IRIG (VRDNIK)

Manja zajednica katolika u Vrdniku, jednoj od triju filijala srijemske župe Irig, predvođena svojim župnikom **Blažom Zmaićem**, proslavila je 4. prosinca blagdan sv. Barbare, djevice i mučenice. Mjesto se spominje davne 1315. g. pod imenom Rednek. Već 1332. g. se spominje ovdje župa, a 1390. g. franjevački samostan, koji je kasnije nestao. Mjesto je rudarsko, a rudnik se spominje 1804. g. Kada je u prošlom stoljeću Gustav, vitez Ponkrac, preuzeo upravu ugljenokopa i dobara, stiže ovamo i prva veća zajednica katolika. Tako 1871. g. nastaje četvrti dio mjesta, tzv. rudarsko naselje. U prvim vremenima za katolike je postojao neki bogoslužni prostor (1850. g.), a 1900 g. u sklopu škole jedno krilo je namijenjeno za kapelu. Današnja kapelica sv. Barbare je na mjestu bivšeg liječilišta koje je bilo u sklopu rudnika. Rudnik se ugasio 1969. godine. Otada se smanjuje i broj vjernika. Ove godine je, zalaganjem župnika i malog broja preostalih vjernika-potomaka starih rudara, obnovljena kapelica, sakristija i kuća. Zato je za ovogodišnji blagdan sv. Barbare mjesto pohodio i predsjedao misnom slavlju mons. **Đuro Gašparović**, pomoćni biskup đakovački i srijemski, koji je prije 20 godina bio upravitelj ove župe. S njime su koncelebrirali domaći župnik, župnik iz Rume i dekan **Boško Radelović** i župnik iz Golubinaca **Jozo Duspara**. Biskup je pod misom blagoslovio obnovljeno zdanje. Na misi je sudjelovao lijep broj vjernika. Pjevanjem i sviranjem ovo su slavlje uveličali tamburaši iz Golubinaca. //L/

SUSRET SVEĆENIKA SRIJEMA S BISKUPIMA

Dijecezanski biskup đakovački i srijemski mons. dr. **Marin Srakić** sazvao je svećenike koji pastoralno djeluju na području Srijema u SR Jugoslaviji na zajednički susret u četvrtak 18. veljače o. g. U župnom domu u Srijemskoj Mitrovici susretu su bili nazočni dijecezanski biskup Marin Srakić, pomoćni biskup **Đuro Gašparović** i 17 svećenika Srijema na čelu s biskupskim vikarom za Srijem **Stjepanom Milerom** (dvojica svećenika su bila odsutna).

Biskup Marin je pozdravio svećenike istaknuvši da i ovaj susret - kao i svi drugi u biskupiji koji se događaju u posljednje vrijeme i koji su najavljeni - želi doprinijeti intenzivnijem crkvenom životu u biskupiji, pa tako i u Srijemu. U daljnjem tijeku susreta, za koji je biskup Marin dopisom ponudio teme, razgovaralo se o položaju, prilikama i situaciji crkvenoga života u Srijemu unutar Đakovačke i Srijemske biskupije, zatim o pripremama i doprinosu svećenika i vjernika Srijema 2. biskupijskoj sinodi đakovačkoj i srijemskoj (u subotu 27. veljače je najavljen susret animatora sinode za srijemski dio biskupije), o pastoralnom planu i programu za srijemski dio biskupije za tekuću godinu (susreti ministranata, susret mladih, hodočašća napose na Tekije), za što su izabrani svećenici-animatori za susrete i hodočašća, o pastoralnoj skrbi za župe i mogućoj pre-rasporedbi svećenika u Srijemu...

U drugom dijelu susreta nastavljen je razgovor o nekim prijedlozima i sugestijama svećenika glede poboljšanja pastoralnoga djelovanja u Srijemu, a pod točkom razno bilo je govora o poteškoćama oko dobivanja dokumenata i viza svećenika koji iz Republike Hrvatske dolaze u SR Jugoslaviju, o rekolleksijama svećenika u Srijemu, jubilejima biskupa u miru **Ćirila Kosa** i dr. Susret je bio nadasve konstruktivan. Na njemu su u dobrom raspoloženju i otvorenom dijalogu razmijenjena mnoga korisna razmišljanja, izrečene naglas mnoge analize, zajednički podijeljene "radosti i nađe, žalosti i tjeskobe" župa, svećenika i vjernika s biskupima. Vidjelo se od strane svećenika i od strane biskupa da je ovaj susret bio itekako potreban i dobrodošao napose u sadašnjoj situaciji i u procesu 2. biskupijske sinode.

Ivan Lenić

Bački Breg

OBNOVLJEN DREVNI OLTAR

U nedjelju, 3. 01. biskup Ivan Pénzes blagoslovio je rekonstruiran oltar u crkvi sv. Mihovila arkanđela u Bačkom Bregu. Naime, na inicijativu župnika **Davora Kovačevića**, uz veliku pomoć župljana, a napose **Živka Radičeva**, popravljen je i rekonstruiran oltar koji se nalazio u našoj crkvi još od davnih vremena. Oltar je prilikom renoviranja unutrašnjosti crkve bio sklonjen zbog dotrajalosti.

Za vrijeme sv. mise zbor mladih ove župe, kojima se priključio veći broj mlađih i starijih žena, pjevao je pjesme uz pratnju tamburaškog ansambla. Cio zbor je bio obučen u svečane i prelijepe šokačke narodne nošnje. Mnoge žene su obukle svoju svečanu nošnju koju već godinama nisu vadile iz ormara. Mlađe žene se već odavno ne nose šokački, što je i sasvim normalno, a starije kažu da im ne priliči više da se obuku tako svečano kao kad su bile mlade. Nadamo se da će se ubuduće puno više mladih za velike blagdane ponovo oblačiti u ovu prelijepu nošnju svojih mama i baka.

Ovu svečanost su svojim prisustvom uveličali i vjernici, naši **Šokci**, iz **Santova** iz Mađarske. Oni su također bili u narodnim nošnjama.

Poslije sv. mise pred crkvom se ponovo razvilo kolo kao nekad davno o velikim "svecima".

Marin Katačić

Subotica - Marija Majka Crkve

S KRUNICOM DO ZAJEDNIŠTVA I MIRA

Nekada je u ovim prostorima bila omiljena zajednička molitva radosnih otajstava krunice koju su od milja ljudi nazvali ZLATNOM. Radi se o pobožnosti sedam radosti blažene Djevice Marije. Nakon što su vjernici proslavili otajstvo Božića, u dugim zimskim večerima nastavili su druženje cijeloga siječnja do blagdana Svijećnice, ali druženje s Bogom i uz molitvu, razmatrajući radosti Blažene Djevice Marije. Ta se pobožnost molila u obitelji zajednički. Na žalost, kako je zajednička obiteljska molitva jenjavala, zamirao je i ovaj običaj.

Nekoliko godina je kako je u župi Marije Majke Crkve ovaj običaj molitve oživljen. Žarom vjernika i sestre **Eleonore**, kao i ostalih župljana, polako su se rađale grupe molitelja - od kuće do kuće - tako da su cijele obitelji ustrajale svako veče u zajedničkoj molitvi. Tako je ove godine broj grupa, gdje se po više obitelji zajedno okupljalo, premašio sve dosadašnje. Naime, tokom siječnja molitva uz razmatranje Marijinih radosti žuborila je u naselju **Aleksandrovo** na sedam mjesta, na dva mjesta na **Čantavirskom putu**, na jednom mjestu u naselju **Šištak** te u salašima **Senćanskoga puta**. Tako je svako veče u grupama zajedno molilo od 15 do 60 osoba u pojedinoj grupi. Ono što je nekada bilo redovito - molitva više generacija u jednoj obitelji, od djece do staraca - sada je u ovoj molitvenoj akciji ostvareno. Tako se raduju svi jer su zajedno sve tri generacije i kamo sreće kad bi ova molitvena akcija tako zaživjela da je moli svaka obitelj u svim generacijama. Nakana molitve bila je mir i Božji blagoslov svakoj obitelji. Završetak je u Crkvi uoči Svijećnice zajedničkom sv. misom na nakanu svih molitelja. Ova akcija potakla je i veliki broj obitelji u župi te se uz organiziranu obavljala i privatna dnevna molitva Marijinih radosti. /A. K./

Subotica

IZ ŽIVOTA ŽUPE MARIJE, MAJKE CRKVE

KORIZMENI RAZGOVORI

I u našoj župi, kao i u drugim župama, događa se intenzivniji korizmeni pastoral kroz korizmene pouke, pobožnosti Križnoga puta, propovijedi starija, intenzivni rad s katekumenima itd. Međutim, već par godina ova župa ima jednu korizmenu osobitost. Naime, uz okupljanja koja se događaju u župnoj crkvi, postoji jedno posve vlastito okupljanje. Svaki dan navečer u 20,00 sati u drugom dijelu župe skupi se oveća zajednica (od 50-70 osoba) ponajprije na pobožnost Križnoga puta, a nakon toga na svojevrsnu pouku i razgovore. Svaku večer župnik **Andrija Kopilović** je prisutan u zajednici na molitvi i drži pouku. Ove godine obrađuje sakrament Pomirenja. Naime, u Godini Boga Oca, po želji Svetoga Oca, s osobitom pažnjom se proučava i sakrament Pomirenja, kao najočitije iskazivanje Božje očinske dobrote. Poslije pouke slijedi razgovor o životu i radu te o poslanju Crkve i svih članova u Crkvi. Ovaj svojevrsni dnevni pastoral osobito je koristan onima kojima je crkva daleko. Takva okupljanja su prvenstveno na salašima - u šorovima: Senćanski put, Čantavirski put, Žednički put i na rubnim dijelovima župe. I usprkos tomu zajednica se nedjeljom u lijepom broju okuplja i u crkvi.

Ovi "korizmeni razgovori" su i župniku i okupljenim vjernicima prigoda za rast u vjeri i zajedništvu. /Zv/

Mala Bosna

O POLJOPRIVREDI

U vjeronaučnoj dvorani župe Presv. Trojstva u Maloj Bosni u nedjelju 14. 02. održana je redovita mjesečna tribina. Tema je bila slična siječanjskoj tribini.

Predavač je bio g. **Josip Anišić**, direktor ZZ "Salaš" iz Subotice.

Na početku svog izlaganja g. Anišić se osvrnuo na povijest poljoprivrede i razvoj tehnologije poljoprivrednih mašina od početka do današnjih dana. Zatim se osvrnuo na aktualnu financijsku situaciju te o mogućnostima dobijanja kredita, otplate istih te o cijenama sjemenskog kukuruza, suncokreta i žitarica. Svoje izlaganje je završio s kratkim osvrtom na stočarstvo. I ovog puta nije izostala diskusija koja potvrđuje zainteresiranost mještana za ovu tribinu.

Josip Skenderović

TRIBINA "KRŠĆANSTVO I KULTURA" U ODŽACIMA

"Kršćanstvo i kultura" naziv je tribine koja je 18. veljače održana u Odžacima. Tribinu su priredili katolički župni ured Odžaci i srpsko-pravoslavna opština Odžaci. Na tribini je specialist ginekolog-akušer s medicinskog fakulteta u Novom Sadu dr. **Tihomir R. Vejnović** uz dija-pozitive govorio o vrijednosti ljudskoga života od samog začeca, te o mnogostrukome pozitivnome ili negativnom utjecaju društva. Na kraju predavanja održana je rasprava. /IKA/

JOŠ JEDNA SREBRNA MISA

Jubilarac József Füleki

U Hajdukovu je u nedjelju 07. 02. svečano proslavio svoju Srebrnu misu vlč. **József Füleki**. Uz brojnu rodbinu, prijatelje i župljane, slavlju su bili nazočni i gradonačelnik Subotice g. **József Kasza** i predsjednik Izvršnog odbora SO Subotica g. **Kern Imre** sa suprugama.

Prigodnu propovijed održao je **Stjepan Beretić**, katedralni župnik - slavljenikov kolega sa studija.

Na koncu mise brojni čestitari podijelili su radost sa slavljenikom čestitajući mu jubilej, uz prigodne darove. U ime odsutnog biskupa jubilarca je pozdravio mons. **István Koncz**, direktor biskupske kancelarije i dekan subotičkog dekanata Novi grad.

Za sve goste slavljenik je priredio svečani ručak u mjesnom Domu kulture.

József Füleki rođen je u Malim Pijacama 22. 02. 1947. godine. Teologiju je studirao u Zagrebu na Katoličkom bogoslovnom fakultetu od 1966. do 1974. godine. Za svećenika je zaređen u Oromu 17. 02. 1974. godine. Poslije mlade mise biskup ga je imenovao upraviteljem župe na Kelebiji i ujedno ekonomom sjemeništa "Paulinum". Službu ekonoma obavljao je gotovo punih dvadeset godina. Župom "Razlaza apostola" upravljao je do 1982. godine kad je imenovan župnikom u Trešnjevcu. Od godine 1988. župnik je u Hajdukovu, a sada vrši također župničku službu i na Šupljaku.

Svoj srebrni jubilej vlč. Füleki proslavio je i na Šupljaku i u Oromu.

Jubilarac je i naš stalni čitatelj, stoga mu od srca čestitamo jubilej i želimo mu obilje Božjeg blagoslova u daljnjem svećeničkom životu i radu. /Zv/

Dva jubilarca: S. Beretić i J. Füleki

Sombor - Sv. Križ

ŽIVOT I DJELO SV. PAVLA

U župi Sv. Križa u Somboru, 7. veljače, održana je tribina pod nazivom "Život i djelo sv. Pavla". Predavač je bio **Đurica Pardon**, župnik u Batini.

O apostolu Pavlu teško je govoriti jer je o ovom zanimljivom, ali i ponekad neshvaćenom, čovjeku mnogo napisano. Predavač je ovim predavanjem htio dati kratak pregled Pavlova života te govoriti o značaju njegova djela, kako za Crkvu njegova vremena, tako i za nas danas. Smatra se najplodnijim kršćanskim piscem. Svojim poslanicama utemeljio je prve crkvene zajednice i svojom ih ljubavlju i brigom pratio, istakao je predavač.

Ana Skenderović

AKTIVNA DJECA U ŽUPI SV. LOVRE U SONTI

Djeca u Sonti i u današnje vrijeme rado sudjeluju u životu župske zajednice, kako su to naučili od svojih starijih.

U ovom velikom mjestu znakovit je godinama odziv mladih kod ministriranja. Djeca također rado pjevaju u raznim prigodama a pogotovo u dane Prve pričesti. Nedavno je u ovoj župi osnovan dječji zbor koji pjeva na nedjeljnim svetim misama.

Kako nam je priopćio kantor **Stipan Poturica**, vrsni i dugogodišnji orguljaš u crkvi svetog Lovre u Sonti, odziv djece za pjevanje u zboru je dosta dobar.

Joza

BLAGOSLOV KUĆA U SONTI

Ovih je dana, nakon više-godišnje stanke, u Sonti završen blagoslov kuća. Novi župnik **Željko Augustinov** obišao je kuće ovog mjesta koje ima 6.500 stanovnika. Većina stanovnika katolika je rado primila kućni blagoslov.

Zanimljivo je istaći da su ministranti, kojih ima dvadesetak, rado sudjelovali u ovom tradicionalnom kršćanskom obredu.

Ovom je prilikom vjernicima nuđena i SUBOTIČKA DANICA, a odziv vjernika bio je zaista dobar, kao i za naš list "Zvonik".

Joza

ZLATNI PIR

Za dobre vijesti nikad nije kasno. Lijepi i radosni događaji dugo se pamte.

Nadamo se da nisu izbljedjeli iz sjećanja ni našim dragim slavljenicima **LJUDEVITU I VIKTORIJI GRUNČIĆ**, koji su nam poznatiji kao čika Lajčo i teta Vita. Oni su 15. 01. ove godine u crkvi sv. Jurja u Subotici proslavili 50 godina bračne ljubavi i vjernosti.

Prije 50 godina Vita je pošla s BAJNATA u KER u crkvu sv. Roka na vjenčanje s Lajčom. A nakon 50 godina zajedničkog života obnovili su ljubav i potvrdili vjernost na Bajnatu u crkvi sv. Jurja, u župi gdje sada žive.

Slavljenici su zahvalili Bogu i ljudima na svemu kroz 50 godina zajedništva na euharistijskom slavlju koje je predvodio župnik vlč.

István Dobai. Svoj jubilej proslavili su okruženi svojom djecom i unucima i župskim prijateljima.

Slavlje je uljepšao svojim sviranjem na orguljama njihov unuk **Saša**.

Slavljenicima čestitamo i želimo obilje Božjeg blagoslova i pomoći na životnom putu do sljedećeg jubileja.

B.

Bog, Otac svemogućí, obdario Vas svojom radošću i blagoslovio Vas u Vašoj djeci. Amen.

PRVI BLAGDAN BL. ALOJZIJA STEPINCA U SUBOTICI

U svim hrvatskim župama Subotičke biskupije u srijedu 10. veljače svečano je proslavljen prvi blagdan novog hrvatskog blaženika Alojzija Stepinca. Najsvečanije je bilo u subotičkoj franjevačkoj crkvi. Ondje je u okviru devetnice Gospi Lurdskoj večernju sv. misu predvodio subotički biskup mons. **Ivan Péntzes** u koncelebraciji s desetak svećenika i redovnika. Prigodnu propovijed održao je o. **Bonaventura Duda** iz Zagreba. On je u svojoj propovijedi govorio o blaženikovoj pobožnosti prema Blaženoj Djevici Mariji te o njegovoj brizi za duhovna zvanja. /A. A./

DEVETNICA GOSPI LURDSKOJ

U drevnoj subotičkoj franjevačkoj crkvi i ove godine je održana DEVETNICA U ČAST GOSPI LURDSKOJ od 02. do 11. veljače. Svaku večer lijepi broj vjernika sabirao se u 17 sati na Kronicu, a potom je slijedila sv. misa i prigodna propovijed. U prvom dijelu devetnice propovjednik je bio o. **Ivan Holetić** iz subotičkog franjevačkog samostana, a u drugom dijelu o. **Bonaventura Duda** iz Zagreba. On je tih dana ujedno i držao godišnje duhovne vježbe braći franjevcima u Subotici, kojima su se pridružili i neki dijecezanski svećenici.

Devetnica Gospi Lurdskoj završila je svečanom procesijom sa svijećama iz crkve do "lurdske špilje" koja se nalazi u kapelici ovog samostana. Ondje je pred likom Gospe Lurdske bila pobožnost njoj u čast.

Gore desno: propovjednik o. B. Duda

Istovremeno devetnica Gospi Lurdskoj na mađarskom jeziku bila je u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije. Na sam spomen-dan Gospe Lurdske svečanu sv. misu predvodio je biskup **Ivan Péntzes** koji je poslije sv. mise pred Gospinim likom obnovio posvetu grada i biskupije Bezgrešnom Srcu Marijinu. /A. A./

Tavankut

DEVETNICA LURDSKOJ GOSPI

U Tavankutu je već dugogodišnja tradicija da se od 02. do 11. veljače održava zajednička pobožnost u čast Lurdske Gospi kojoj je posvećena kuća sestara dominikanki. I pored loših vremenskih uvjeta svakoga dana okupljalo se do 70 vjernika na zajedničku pobožnost u vjeronaučnoj dvorani gdje se nalazi Gospin kip. Istovremeno u više obiteljskih kuća također su se okupljali vjernici na zajedničku molitvu. Poslije zajedničkog moljenja krunice pjevane su litanije. U drugom dijelu pobožnosti župnik je tumačio pojedine zazive Lauretanskih litanija kako bismo što bolje razumjeli pojedine zazive.

Završnu svečanost, na blagdan Gospe Lurdske, predvodio je preč. **Andrija Anišić**, župnik župe sv. Roka iz Subotice. Prije svete mise svi okupljeni vjernici pristupili su sakramentu Isповijedi. Tako je ova devetnica završena na najljepši mogući način.

Župljanin

Tavankut

DVA ZLATNA BRAČNA JUBILEJA

U župnoj crkvi Srca Isusova u Tavankutu u nedjelju 07. 02. ove godine bilo je svečano. U sklopu svečanog misnog slavlja proslavili su zlatne jubileje svog bračnog života slavljenci **Kalman i Tilka Balažević; Antun i Cilika Orčić**. Na misno slavlje, pored župljana, okupila se i najbliža rodbina jubilaraca kako bi svi zajedno zahvalili Bogu na ovom značajnom događaju.

Za vrijeme misnog slavlja čitanja i prigodnu molitvu vjernika čitali su rodbina slavljenika, a župski zbor je skladnim pjevanjem uvećao ovu svečanost. U propovijedi župnik je podsje-

tio na ljepotu vršenja Božjih zapovijedi u svakidašnjem životu.

Slavljenci su i pored svoje pođmakle dobi ostali revni i vjerni kršćani koji redovito sudjeluju na svim svetim misama i pobožnostima. Svima mogu biti uzor i primjer. /I. P./

U sljedećem broju čitajte:

◆ Susret Pastoralnih vijeća župe Isusova uskrsnuća i župe sv. Roka u Sibotici, održan u nedjelju 28. 02. 1998. u župi sv. Roka. Tema susreta bila je "Uloga članova Pastoralnog vijeća u životu župske zajednice".

◆ Intervju s o. Bonaventurom Dudom, poznatim teologom i bibličarem, prigodom njegove posjete Subotici

Na adresi Uredništva možete naručiti svete sličice - 14 različitih motiva po cijeni od 0,30 dinara po komadu.

UREDNICI SUBOTIČKIH MEDIJA NA OKUPU

Institut "Ivan Antunović" priredio susret urednika mass-media

U subotu 05. veljače u prostorijama župe sv. Roka u Subotici, u organizaciji Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" održan je peti susret urednika subotičkih medija. I ove godine okupilo se dvadesetak novinara, urednika novina, radio ili televizijskih programa. Za istim stolom našli su se i ovog puta Hrvati, Mađari i Srbi. Ove godine tema susreta je bio naš "ZVONIK", u povodu izlaska pedesetog broja našeg katoličkog mjesečnika.

Na početku susreta sve je pozdravio predsjedavajući Instituta **Andrija Kopilović**. On je zahvalio svima koji su se odazvali da "zajedno proslavimo blagdan sv. Franje Saleškog i sv. Ivana don Bosca, zaštitnika mass-media". U svom pozdravu on je

istaknuo značajnu ulogu koju ovi mediji imaju u suvremenom društvu te je stoga svatko mora obavljati odgovorno i na dobrobit svih korisnika! On je također podsjetio sve prisutne da Crkva svake godine slavi Dan sredstava društvenog priopćavanja posljednje nedjelje u mjesecu svibnju i da za tu prigodu Papa svake godine pošalje svoju poruku. Sažetak ovogodišnje Papine poruke dao je svim prisutnim novinarima.

Poslije toga okupljenima se obratio **Andrija Anišić**, urednik "Zvonika". On je u kratkim crtama prikazao "povijest" ovog mladog katoličkog lista te način kako se on uređuje. Slijedio je razgovor o ZVONIKU.

Okupljeni novinari vrlo su se pozitivno izrazili o ovom katoličkom mjesečniku i gledom na sadržaj i gledom na njegov tehnički izgled. Neki su ostali nemalo iznenađeni kad su saznali da se ZVONIK radi amaterski i da nitko od onih koji rade na njegovom uređenju, kao ni suradnici, ne dobija nikakvu plaću. Neki su istakli kako bi bilo dobro da se ZVONIK prodaje i u javnim kioscima a ne samo po crkvama. Neki su tražili dopuštenje da se smiju služiti informacijama i tek-

stovima koje objavljuje Zvonik.

Poslije ovog "radnog" dijela slijedilo je druženje uz "KRUMPIRAČU", tradicionalno jelo bunjevačkih Hrvata, koje se poslužuje osobito u pokladno vrijeme. /Zv/

Traгови kulture

LAZO VOJNIĆ HAJDUK NOVI PREDSEDVAJUĆI FORUMA HRVATSKIH INSTITUCIJA I ORGANIZACIJA U VOJVODINI

U utorak, 23. veljače 1999. godine održana je redovita sjednica Foruma hrvatskih institucija i organizacija u Vojvodini. Na sjednici su bile prisutne sve članice Foruma. Iz priopćenja izdvajamo:

"Za punopravnu članicu Foruma primljeno je **Hrvatsko uredništvo Radio Subotice**. Sjednica je odala priznanje uredništvu za dosadašnji rad, i dala podršku svih hrvatskih institucija za daljnji rad. /.../

U posebnoj točki dnevnog reda razmatran je dokument Saveza vojvođanskih Mađara, prijedlog "Sporazuma o političkim okvirima samouprave u Vojvodini". Do sljedeće sjednice će svaka članica Foruma proučiti dokument te izraziti svoje mišljenje da bi Forum mogao ući u razgovor s predlagračem. S posebnom simpatijom je primljena činjenica da je Forumu dokument dat na uvid i mišljenje.

Za sljedeću godinu predsjedavateljem Foruma, većinom glasova, izabran je **Lazo Vojnić Hajduk**, predstavnik Hrvatskog kulturnog centra 'Bunjevačko kolo'. /Dušica Jurić/

SUBOTIČANI NA V. DANIMA HRVATSKOG PUČKOG TEATRA U HERCEGOVCU

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika u Hercegovcu (Republika Hrvatska) su se od 12. do 14. veljače održali V. Dani hrvatskog pučkog teatra. Pokrovitelji ove manifestacije bili su Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Bjelovarsko-bilogorska županija te općina Hercegovac.

Članovi Dramskog odjela Hrvatskog kulturnog centra "Bunjevačko kolo" iz Subotice do sada su sudjelovali tri puta na ovom festivalu s komedijama Matije Poljakovića "Jedna cura sto nevolja" i "Ode Bolto na ogled", te s monodramom Josipa Klarskog "Ilija Troskot i njegova dica". Ove godine predstavili su se s još jednom komedijom Matije Poljakovića "Niko i ništa", koju su u petak, 12. veljače, odigrali u Hercegovcu, a u subotu u Bjelovaru. Predstava je imala jako dobar prijem kod publike kako u Hercegovcu tako i u Bjelovaru. /Dušica Jurić/

"BUNJEVAČKO-ŠOKAČKO PRELO" U SOMBORU

Somborsko prelo, koje već tradicionalno organizira KUD "Vladimir Nazor" iz Sombora više od 60 godina, ove je godine održano 13. veljače a okupilo je više od 250 gostiju.

Predsjednik KUD-a "Vladimir Nazor" Alojzije Firanj je otvorio ovogodišnje prelo pozdravljajući mnoge ugledne goste, među kojima ističemo gradonačelnika Sombora Gorana Bulajića, predstavnik Veleposlanstva R. Hrvatske u Beogradu Krešimira Hibšnera i Andreja Dogana, zatim somborske svećenike, goste iz Subotice, Tavankuta, Svetozar Miletića, Sonte, Bačkog Brega.

Ovogodišnje prelo bilo je u znaku proslave 250. obljetnice proglašenja Sombora slobodnim kraljevskim gradom. Za tu je prigodu KUD "Vladimir Nazor" večer uoči prela pripremio promociju najnovijeg broja lista "Mirosljub" pred stotinjak zaljubljenika u svoju nacionalnu povijest i grad Sombor.

U okviru večeri članovi Društva su priredili kulturno-umjetnički program u kojem je prvi put nastupio Dječji tamburaški orkestar, a najzanimljiviji dio programa zasigurno je bila ETNO REVIJA i biranje najljepše narodne nošnje. Zašuštala je na pozornici bunjevačka svila stara 220 godina (na slici desno), zablistala je i divna šokačka nošnja uz zvuke tamburice i tamburaškog sastava "Bajski sokak". /Katarina Čeliković/

ODRŽANO BUNJEVAČKO PRELO U ZAGREBU

U organizaciji Društva podunavskih i vojvođanskih Hrvata, Zavičajnog kluba studenata iz Bačke "Kolo mladeži" i Hrvatske matice iseljenika, u petak, 12. veljače, održano je "Bunjevačko prelo" u prostorijama Studentskog centra Sveučilišta u Zagrebu. Bilo je nazočno oko 450 uzvanika i gostiju, a u kulturno-umjetničkom dijelu večeri nastupio je i tamburaški ansambl "Hajo" iz Subotice. Da su gosti i uzvanici bili zadovoljni programom i atmosferom na prelu u Zagrebu, pokazuje i činjenica da je trajalo do jutarnjih sati. /t. ž./

TEKUĆE AKTIVNOSTI HRVATSKOG AKADEMSKOG DRUŠTVA

Hrvatsko akademsko društvo predstavilo je na prijemu kod gradonačelnika Subotice **Józsefa Kasze** i predsjednika Izvršnog odbora općine **Imrea Kerna** 18. veljače ciljeve ovoga društva, osnovanog krajem prošle godine. Gradonačelnik je izrazio svoje zadovoljstvo zbog osnivanja HAD-a i obećao podršku u gradskim strukturama.

Upravni odbor HAD-a je na svojoj trećoj redovitoj sjednici, 27. veljače, donio odluke o kojima želi informirati i širu javnost.

PRVA SVEČANA SJEDNICA Hrvatskog akademskog društva bit će održana 13. III. ove godine s početkom u 10 sati u Velikoj vijećnici Gradske kuće.

Na istoj je sjednici Upravni odbor donio odluku o osnivanju Sekcije za sociologiju, psihologiju i studije religioznosti a za njenog predsjednika imenovao je prof. **Zlatka Šrama**.

Jedna od važnijih odluka je i delegiranje prof. **Duja Runje** u Savjet za pitanja ostvarivanja prava nacionalnih manjina pri Izvršnom veću Vojvodine uz podršku Foruma hrvatskih institucija i organizacija Hrvata Vojvodine.

U nastavku sjednice Upravni odbor HAD-a je kao redovitu točku imao prijem novih članova čiji je broj sada već prešao stotinu.

Upravni odbor HAD-a

BUNJEVAČKA PRELA U MAĐARSKOJ

Prva ovogodišnja prela su se održala 23. siječnja u Gari i Vancagi, predgrađu Baje. Nakon toga, koncem siječnja, ono je održano u Budimpešti, u organizaciji Hrvatske manjinske samouprave. Šesti veljače održana su prela u Santovu i Dušniku, a 13. veljače organizirano je u Kačmaru. Zatim je uslijedilo u Aljmašu 20. veljače, te na koncu, kao finale ovogodišnjih slavlja bunjevačkih Hrvata u Mađarskoj, u organizaciji Kulturno-umjetničkog društva "Rokoko" iz Čikerije održano je bunjevačko prelo u prostorijama seoskog Doma kulture u subotu, 27. veljače. /Antun Antunović/

Razmišljanje jednog vjernika

"Ja sam Gospodin, Bog tvoj, nemaj drugih bogova uz mene!"

Prva Božja zapovijed je izričita. Ona ne dozvoljava nikakvo kolebanje, neodlučnost ili kalkulaciju. Ljudski život je kratak i svako kolebanje i neodlučnost postavljaju osobu na sporedan put. Ako ne vjerujemo u Boga, u vječni kozmički zakon, život prolazi mimo nas, i više nismo u stanju promijeniti ono što je prošlo. Imamo dovoljno znakova Božje prisutnosti oko nas. Mnoge pojave nismo uspjeli znanstveno protumačiti. Znanost je mnogo napredovala i postoje brda stručne literature o spoznaji naše planete i o čovjeku ali je sigurno mnogo toga još neistraženo ili nepoznato.

Da bismo i dalje upoznavali sebe i svoju okolinu, moramo spoznati i slaviti Boga. Ne smijemo slaviti Boga samo djelomično, nego posvema. Slaviti "zlatno tele", jednu pojavu ili ispunjenje želje, to je znak nekompletnosti ličnosti. To Bog u svojoj prvoj zapovijedi izričito zabranjuje: "Nemaj drugih bogova uz mene!"

Biti u skladu s prirodom, s kozmosom daje čovjeku mir. Čovjek ima jasnu viziju svog postojanja i odlaska s ovog svijeta. Živjeti život u punini znači živjeti u svjetlu ljubavi. To je punina smisla života!

Alojzije Firanj

Poštovani uredniče!

Čitam "Zvonik" već duže vremena i svaki broj me nanovo obraduje. Daleko sam od moje Subotice i Bačke ali srcem sam ipak blizu. Zato me prava vijest, slika ili prilog o našim ljudima, sadašnjim i prošlim, ponovno u mislima prenese tamo gdje u korijenu pripadam. Raduje me da naša "mala ali fina" grana još uvijek njeguje svoje običaje i drži do kulture, svojstvene samo njoj, da su mladi aktivni i da se duh koji nas je održao kroz stoljeća nije ugasio. Osim toga, moram Vam reći da se kvaliteta Zvonika zbilja popravila.

Više je zanimljivih priloga iz kojih se može dosta toga saznati, zabaviti se ali i naučiti ponešto korisno. Zato Vam želim još puno puno dobrih suradnika a isto tako i sponzora (jer ne smijemo zaboraviti da u svaku stranicu treba uložiti veliki trud, puno vremena i dosta novaca, zar ne?).

Voli Vas i raduje Vam se
Vaša čitateljica

Danijela P., Zagreb

Vrlo poštovani g. gl. uredniče!

Čitalac sam "ZVONIKA" i bila bi mi čast da budem i suradnik. Bavim se književnošću i muzikom, a od prije nekog vremena pokušao sam pisati i duhovnu poeziju. Šaljem vam nekoliko božićnih pjesmica mada vjerujem da je možda i kasno za ovu godinu. No, svakako nije kasno za uskršnje teme, te ovdje prilažem sonetni vijenac "Križni put" koji još nije objavljivan...

Uz sve to, primite i moju zadnju knjižicu poezije i lirske proze "Lice ravnice" izdate 1986. godine.

S osobitim poštovanjem,

Ilija Žarković, Golubinci

KRIŽNI PUT

/sonetni vijenac/

MAGISTRALE

Spusti svoj pogled, moj nebeski Oče,
Među jadnike koji me ubiše,
Razum zemaljski ne mori me više
Tebi ususret dok mi noge kroče.

Primi moj uzdah za grešnike jadne,
Ropac moj primi što me s Tobom spaja.
Ako su krivci željni oprostaja,
Vječitu milost nek im Nebo dadne.

Evo, ja patim, jer si tako htio,
Dušu poniznu predajem Ti, Bože,
Nek ljudskom rodu oprostiš bar dio

Iskonske mržnje što se slila na me.
Križu nek čovjek vjerovati može
Ako je smrt izlazak iz tame.

NE SPAVAJ

*Ne spavaj, brate, kad Sunce zemlju kupa
i svoje kose u vodi mije,
ne spavaj, brate, kad trava raste,
i svaka ptica krila rasteže i baš zna
kud kreće i sad gdje je.*

*Ne spavaj, brate, kad buba kroz travu hoda
i kamen se žari ko sunčev sjaj,
kreni u život; otvori oči, ljubav te čeka
i On te čuva, dobro to znaj.*

*Cecilija Miler
Sombor*

GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

Značenje "pjevanja na drvetu križa" u osobnom životu kršćanina

Korizmeno vrijeme usredotočuje srce kršćanina na Kristovo vazmeno otajstvo: Gospodinove muke, smrti i uskrsnuća, kako bi svaki kršćanin ušao dublje u smisao svog kršćanskog života.

Tema vazmenog otajstva je vrlo prisutna u životu o. Gerarda. Može se bez oklijevanja tvrditi da samo onaj tko otkrije prisutnost i značenje toga otajstva u njegovu životu, kadar je proniknuti u smisao njegova života i otkriti njegov autentični lik.

Vazmeni smisao njegovog duhovnog života otkrivamo u sažetom izrazu "pjevati na vočki križa".

"Pjevanje na vočki križa" ima, u njegovu životu, značenje procesa suobličenja Kristu. U tom značenju on piše: *"Tko hoće ono što je najkorisnije za dušu, neka se penje na vrh križa i poljubi mrtvo Isusovo lice. Najprije neka stane pod križ pa neka prosi jednu kap krvi od rassetog Isusa. Kad mu kapne kap krvi na srce, nek pomisli da je cijeli Isusov život bio patnja i križ; tada će sve više zavoljeti patnju i pred rassetim Isusom se dizati sve više i više sve do smrti"* (Razg. s Isusom, 127).

Razabiremo iz ovoga navoda da "pjevati na drvetu križa" nije ništa drugo nego otkrivati značenje Isusove muke i smrti, kako bi, po kapi njegove krvi, sve više zavoljeli Isusa i preko te ljubavi se više "dizali prema Isusu sve do smrti", po svojim trpljenjima i mukama što život donosi sa sobom, za svakoga od nas.

"Dizanje prema Isusu" snagom kapi krvi ne svršava u našoj smrti nego je to jedan dinamizam, jedno "pjevanje", jedno rastuće iskustvo duha koje završava u uskrsnuću s Isusom. To je zapravo su-umiranje s Kristom da bismo s Kristom su-uskrsnuli, kako uči sv. Pavao.

Ovaj dinamizam su-umiranja i su-uskrisavanja, što stvara u duši iskustvo "pjevanja na drvetu križa", nije neki sentimentalizam nego dinamizam vjere, ufanja i ljubavi, jer vjerom, ufanjem i ljubavlju otkriva se sve blago Kristovog vazmenog otajstva koje onda potiče i stvara dinamizam i osmišljenje "pjevanja na drvetu križa". Treba se uvjeriti da su *"Isusove rane nebeske blagajne, dragocjenosti komore, zlatne gore, mjesta prave utjehe, zlatne kupke"* (Razg. s Isusom, 214). Važno je ove riječi SB dobro utisnuti u naše vjerničko pamćenje, jer istom kad tako shvatimo vrijednost Isusove muke, smrti i uskrsnuća, kao neprocjenjivo blago, onda nas križevi života neće skršiti nego izgrađivati, pridonijeti našem sazrijevanju u kršćanskom životu, i učvrstiti u opredjeljenju za Krista. Ako nas biju križevi života, nećemo klonuti jer se po tom "pjevanju na križu" otvara put k uskrsnuću. Tada Kristovo Uskrsnuće blista pred očima i postaje "lijek protiv smrti, da sebe ne štedimo, nego što prije umremo i uskrsnemo" (Razg. s Isusom, 214).

Jasno je što prema o. Gerardu znači "pjevati na drvetu križa"! To znači oduševiti se za muku, smrt i uskrsnuće Kristovo, i njihovim vrednotama osmisliti vlastiti život jer su njihove vrijednosti velike. One su "blagajne nebeske, zlatne gore, mjesta utjehe". Kad smo putem vjere u to uvjereni i kada se po takvoj vjeri raspali ljubav u srcima kršćana i poraste nada, nema te sile koja bi nas otrgnula od Krista, kao što nije bilo nikakve sile koja bi prisilila Gerarda da krene drugim putevima u svom životu!

"Pjevanje na drvetu križa" je su-umiranje s Kristom ali i da bismo s njime su-uskrsnuli. Po umiranju stižemo u život Uskrsnuća. "Pjevajmo dakle na drvetu križa", na putevima naših križeva, osobito u Korizmi, kako bismo učvrstili hod prema Uskrsnuću!

o. Ante Stantić

Piše: Franjo Ivanković

SUĐENJE STEPINCU

PASTIRSKO PISMO BISKUPA JUGOSLAVIJE

Na suđenju kardinalu Alojziju Stepincu kao peta točka optužnice mu je navedeno pastirsko biskupsko pismo koje je upućeno sa biskupske konferencije koja je održana u Zagrebu 20. rujna 1945. godine. Ovo opširno pismo potpisali su svi biskupi Jugoslavije koji su sudjelovali na konferenciji. U njemu biskupi iznose mnoge činjenice koje nisu išle u prilog novoj komunističkoj vlasti. Da bismo bolje razumjeli situaciju i vrijeme u kojem je Stepinac djelovao, upoznat ćemo se s najvažnijim dijelovima pastirskog pisma. Najbolje bi bilo kada bi se to pismo u cijelosti objavilo, ali zbog svog obima to je nemoguće.

Na početku biskupi zahvaljuju Bogu što je konačno završio bra-toubilački rat na području Jugoslavije i u cijeloj Europi i konstatiraju da je u vrlo kratkom vremenskom periodu došlo do mnogih promjena u području vlasti, sudstva, školstva i gospodarstva. Sve odiše novim revolucionarnim duhom i pokušava se posvema dokinuti sa prošlošću. Crkva se ne želi miješati u politička pitanja, ali ona se uvijek mora boriti za dobro čovjeka. Pred Bogom Crkva nosi veliku odgovornost: braniti prava svakog čovjeka i zauzimati se posebno za one koji su obespravljani, potlačeni, poniženi...

Prije završetka ratnih operacija savezna je Vlada u Beogradu izdala svečanu izjavu da će poštovati slobodu vjeroispovijedanja, slobodu savjesti i privatno vlasništvo. Obećano je da će se sva sporna pitanja između Crkve i države rješavati sporazumno. Međutim, praksa nove vlasti nije se držala svojih obećanja. Veliki broj katoličkih svećenika je poginuo, ne toliko u ratu koliko poslije završetka ratnih operacija. Ukupno je samo do dana kada je upućeno pastirsko pismo, 20. rujna 1945. godine, ubijeno oko 500 katoličkih svećenika. To nije konačni broj. Najveći broj svećenika ubijen je bez sudskog procesa. Najgore je bilo u franjevačkom samostanu u Širokom Brijegu gdje je ubijeno 28 franjevac. I u slučajevima kada su tisuće ljudi prosvjedovale da im se pusti svećenik, jer oni garantiraju da je bio protiv fašizma, svećenici su ubijeni. To je očiti dokaz da nova vlast nije bila narodna. Time, što se brane ubijeni svećenici, se ne želi opravdati krivnja onih svećenika koji su počinili nepravde i zlodjela. U zatvorima se nalaze dva biskupa.

U prijeratnom vremenu u Jugoslaviji je izlazilo oko 100 katoličkih časopisa, a poslije rata niti jednom od njih nije dozvoljeno tiskanje. Kaže se da nema papira za tiskanje novina, a iz samog nadbiskupskog dvora odveženo je više vagona papira. Katoličke tiskare su oduzete ili zatvorene. Mnoga sjemeništa su okupirana i njihov rad je onemogućen. Vjeronauk u školi se polako ukida ili mu se daje zadnje mjesto. U višim razredima srednjih škola vjerska je pouka posve ukinuta. Prema novom zakonu, koji je donio Nacionalni komitet, i djeca i roditelji zajedno imaju odlučiti hoće li djeca pohađati vjeronauk u školi. U praksi se samo od djece traži da se ona izjasne, a ona za takvu samostalnu odluku nisu dorasla.

Većina zavoda i internata koje je Crkva imala u svom vlasništvu pozatvarana je bez razloga. Odlazak nedjeljom na sv. misu je onemogućen mnogima zbog mitinga, štrajka, skupština ili sastanaka koji se priređuju u isto vrijeme kada je sv. misa. Karitativni rad se javno ometa i Karitasu je nametnut državni povjerenik za trajnog kontrolora. Agrarnom reformom Crkvi je nanesena velika nepravda. Časne sestre se šikaniraju i javno vrijeđaju na svim područjima: posebno u bolnicama. Neki dijelovi groblja su posve uništeni. Crkva javno osuđuje materijalistički bezbožnički duh koji propagira nova vlast. Crkva u Jugoslaviji je Crkva u stvarnom progonstvu.

U završnom dijelu ovoga pisma biskupi Jugoslavije napominju kako ne žele šutjeti u tako važnom povijesnom trenutku kada cijela Crkva proživljava teške trenutke progonstva. Dužnost pastira je da se brine za sve članove svoga stada. Tako je i dužnost biskupa da se brinu za sve vjernike koji su im povjereni.

Ovo pismo nadbiskup Stepinac je prvo pročitao u zagrebačkoj katedrali i onda ga poslao svim republičkim vlastima. Da je pismo najprije bilo razaslato, njegovo objavljivanje i čitanje bi sigurno bilo spriječeno.

17. ožujka

Sveti Patrik, Apostol Irske

(*385. +461.)

- Svetac koji nije znao ni za "Boga živoga" - Britanac studirao u Galiji a zaljubljen u Irsku -
 - baštinu potrošio na propovijedanje Evanđelja - najveći promicatelj duhovnih zvanja -
 - rječiti i uvjerljivi apostol Irske progonjen - bačen u okove - istrošio život za Boga sve do smrti -

Sveti Patrik je poznat kao apostol i zaštitnik Irske. Rođen je (prema jednim u Galiji, prema drugima u Britaniji) kao sin uglednoga svećenika Kalpurnija. Rođen u bogatoj obitelji, Patrik je u mladosti živio lagodnim životom. Sam priznaje da nije mario ni za kreposti ni za Boga živoga, te da je bio "najprostiji grešnik i niži od svih vjernika", a otac mu je bio gradski senator. Kad je Patriku bilo 16 godina, ukrali su ga irski gusari i odvezli u Irsku, gdje su ga prodali poglavici zvanom Milko kao roba. Patrik je sada čuvao ovce. U dugim časovima tišine, u divnoj Božjoj prirodi, Patrik je puno razmišljao. Ropstvo ga je približilo Bogu. Postao je čovjek molitve i pokore. Snalažljivi Patrik je nakon šest godina uspio pobjeći od svoga gospodara te se opet vratio u Britaniju. U Galiji je studirao bogoslovlje. Prema jednoj legendi, u snu mu se obratio jedan Irac koji mu je pružio pismo u kojem je pisalo. "Molimo te, vrati se i budi opet s nama!" Patrik je to shvatio kao Božji poziv. Godine 431. posvećen je za irskog biskupa. I doista se vratio u Irsku. Irski otok je jedna od rijetkih zemalja koja je prihvatila kršćanstvo bez prolijevanja krvi. Dio svoje baštine je potrošio na darove, kojima je od irskih knezova dobivao

duhovna zvanja. Osnovao je brojne muške i ženske samostane diljem Irske. Ti su irski samostani postali rasadnikom misionara koji su misionarili po cijeloj Europi, a došli su i u hrvatske krajeve. Patrik se kao biskup i apostol proslavio i kao čudotvorac, a dokazao se i u proricanju budućih događaja. O Patrikovoj osobi i životu su bezbrojne legende. Jednoga je jutro sa svojim drugovima kraj lijepoga izvora pjevao jutarnju iz Časoslova.

Ljepota njihovog molitvenog pjevanja privukla je dvije kraljeve kćeri. Kad su pitale Patrika jesu li s neba ili su smrtnici, Patrik im je navijestio Veselu vijest. Pitale su ga gdje Bog stanuje - u gorama, u dolinama, u jezerima ili rijekama. Kad su razumjele, krstile su se na izvoru. Patrik je umro u dubokoj starosti 17. ožujka 461. godine.

Molitva svetog Patrika

Krist je u meni. Krist je preda mnom, Krist je iza mene, Krist je iznad mene, Krist je ispod mene, Krist mi je s desna, Krist mi je s lijeva, Krist je u srcu svakoga čovjeka koji misli na me, Krist je u svakom čovjeku koji me gleda, Krist je u svakom uhu koje me čuje.

Prema jednoj legendi sveti Patrik je u Irskoj iskorijenio guje i ostale otrovne životinje. I doista, u Irskoj ne samo da gotovo nema guštera i ostalih gmazova, nego nema čak ni krtica niti šišmiša. Pokušaji da se u Irskoj nastane te životinje su više puta propali.

Svetoga Patrika drže svojim zaštitnikom i Domagoji. Ženski oblik njegova imena je Patricija ili Patriša. Njemu se valja obraćati u molitvi za duhovna zvanja, posebno za redovnička i misionarska.

Prema: 1. Maria Kreitner, Heilige um uns, Wien, 1956, str. 266; 2. Antun Jarm, Imena i imendani, Zadar, 1996, str. 175-176; 3. Josip Antolović, Sveti Patrik, Duhovni velikani, Zagreb, 1998. I. dio, str. 233-237; 4. Antal Schütz, Szent Patrik hitvalló, Szentek élete, Budapest, 1932, str. 276-279.

dopuštenje za propovijedanje evanđelja. Nastojao je u kršćanstvo uvesti kraljeve odličnike, a njih bi onda slijedio i puk. Kad se tako kraljev brat opredijelio za kršćanstvo, za njim se krstilo dvanaest tisuća njegovih podanika. Sa svojom pratnjom Patrik je započeo svoj apostolat. Napisao je stroga pravila za život svećenika i vjernika. On sam se istakao velikom ozbiljnošću, redom, pokorom i radom. U svome životopisu piše: "Odakle meni ta mudrost, kad je prije nisam imao, kad nisam znao ni brojiti dane, niti sam dublje poznavao Boga? Po tom sam daru ostavio domovinu i roditelje i došao Iracima propovijedati Evanđelje. Tu sam od nevjernika pretrpio mnoge nevolje, da okušam gorčinu izgnanstva. Bio sam strašno i mnogo progonjen, čak bačen u okove. I tako sam dao svoju slobodu u korist bližnjega." Puno je napisao. Bez njegovih knjiga se ne da zamisliti povijest Irske, a nepresušni su izvor podataka o njemu samom. Pred svoju smrt napisao je knjigu "Ispovijesti". Tim je djelom zaslužio mjesto u svjetskoj književnosti. Oduševljavao je i odličnike, pučane i robove za

U mjesecu ožujku slave imendan:

1. Albin, Jadranka, 2. Lucije, Iskra, Čedomil, 3. Marina, 4. Kazimir, Kazo, Miro, 5. Teofil, 6. Marcijan, Viktor, Zvezdana, 7. Perpetua, Felicita, 8. Ivan, Ivša, Boško, 9. Franciska, Franjka, Fanika, 10. Emil, 11. Firmin, Tvrtko, 12. Maksimilijan, Teofan, 13. Kristina, Rozalija, Ratka, 14. Matilda, Miljana, 15. Longin, Veljko, Vjekoslava, 16. Herbert, Agapit, Smiljan, Hrvoje, 17. Patrik, Domagoj, Hrvat, 18. Ćiril, Cvjetan, 19. Josip, Josipa, 20. Niceta, Dionizije, Vladislav, 21. Vesna, 22. Jaroslav, Lea, 23. Oton, Pelagije, Dražen, 24. Latin, Simeon, Javorka, 25. Marija, Maja, 26. Emanuel, Montan, Maksima, 27. Lidija, Lada, 28. Priska, Sonja, Nada, 29. Jona, 30. Kvirin, Viktor, Vlatko, 31. Benjamin, Amos, Ljubomir, Ljubo.

EVANĐELJE PO IVANU

Uvod u Ivanovo evanđelje i poslanice

Evandjelje

Prvi završetak (20,31) Evanđelja po Ivanu određuje svrhu i književni rod toga spisa. To je, kao i najstarije propovijedanje Crkve, još uvijek "evanđelje", tj. iz "znamenja" izveden navještaj Isusova mesijanstva i božanskog sinovstva sa svrhom da se čitaocima usavrši vjera u Krista pa da postignu život. Unatoč crtama koje upućuju na kasniji nastanak četvrtog Evanđelja, ono je srodno s propovijedanjem ili "kerigmom" najranijeg kršćanskog razdoblja: donosi njezinu bitnu okosnicu i osnovne točke - Isus je po svjedočanstvu Krstitelja označen kao Mesija silaskom Duha Svetoga (1,31-34): Isusova se "slava" očituje po njegovim djelima i riječima (1,35-12,50): srodan je i izvještaj o smrti, uskrsnuću i nekim ukazanjima Krista (13,1-20,20). Slanje je povjereno apostolima darom Duha i vlasti opraštanja grijeha (20,21-29). Ovo se Evanđelje osim toga oslanja na jamstvo anonimnog "učenika kojega je Isus ljubio" te koji je bio sudionik u mucu (13,23; 19,26.35; usp. 18,15s), vidio prazan grob (20,2s) i uskrsloga Krista (21,7.20-24) te možda bio jedan od prvih učenika koji su pošli za Isusom (1,35s). To su uvjeti po Djelima apostolskim (1,8+), uvjeti da bi se takvo svjedočanstvo moglo nazivati "apostolskim".

Ipak Ivanovo djelo ima vlastitih obilježja po kojima se jasno razlikuje od sinoptičkih. Pisac ovog Evanđelja kao da je snažno pod utjecajem misaonog strujanja koje je bilo rašireno u nekim židovskim krugovima te koje je obilno prisutno u prije nekoliko desetljeća pronađenim spisima kumranskih esena. Tu se posebna važnost pridavala "spoznaji"; s tim je u vezi i rječnik srodan s gnozom. Izvjesni dualizam tih spisa izražen je u suprotstavljanju svjetlo-tama, istina-laž, anđeo svjetla-anđeo tame (Beljar). U Kumranu se posebno kroz eshatonski pristup isticala mističnost zajedništva i potreba bratske ljubavi. Sve se te teme nalaze u Ivanovu Evanđelju te su jasne oznake židovsko-kršćanske sredine u kojoj je ono moralo nastati.

I još nešto. Četvrto evanđelje želi, bolje od sinoptika, osvijetliti smisao Isusova života, djela i riječi. Događaji su Isusova života "znamenja" kojih smisao nije bio odmah jasan nego su ga učenici shvatili tek nakon Kristove proslave (2,22; 12,16; 13,7). Mnoge Isusove riječi imaju duhovno značenje dokučeno tek kasnije (usp. 2,19). Zadaća je Duha Svetoga, koji govori u ime Uskrsloga podsjećajući i poučavajući učenike ono što im je Isus govorio, da "upućuje u svu istinu" (usp. 14,26+; 16,13+). Ivanovo evanđelje odražava taj stupanj objave. S druge strane, Ivan mnogo više od sinoptika nosi kulturni i sakramentalni pečat. Isusov se život odvija u okviru židovske liturgije. On svoja čuda čini i svoje besjede drži povezano s glavnim židovskim blagdanima, a često i u samom Hramu. Osim toga uči da je on središte religije obnovljene "u duhu i istini" (4,24) izražene i uprisutnjene pomoću sakramenata. Razgovor s Nikodemom sadrži sve elemente krsne kateheze (3,1-21). Čini se da je misao o krštenju kao prosvjetljenju (9,1-34) ili kao uskrsnuću (5,1-14; 7,21-24) prisutna u izvještajima o ozdravljenju slijepca od rođenja i uzetoga. U gl. 6 nalazi se zbirka euharistijskih poruka. Otajstvo kršćanske Pashe koja je zamijenila staru Pashu, prožima cijelo ovo Evanđelje (1,29.36;

2,13; 6,4; 19,36). Židovski obredi čišćenja (2,6; 3,25) ovdje ustupaju mjesto čišćenja duha po Riječi (15,3) i Duha (20,22s). Isusov se dakle život gleda u povezanosti s kršćanskim otajstvom, proživljenim u bogoštovlju i sakramentima.

Kako vidimo, četvrto je Evanđelje složeno djelo; srodno je s najstarijim oblikom kršćanskog propovijedanja, ali je i dolazna točka do koje je pod vodstvom Duha Svetoga došlo nastojanje da se dublje i svjetlije shvati Isusovo otajstvo.

Svaki evanđelist promatra Isusa i njegovo poslanje iz svog gledišta. Za svetog Ivana Isus je Riječ tijelom postala koja je došla dati ljudima život (1,14). Otajstvo utjelovljenja usmjerava cijelo njegovo razmišljanje. Ta teologija utjelovljenja izražava se rječnikom poslanja i svjedočenja. Isus je Riječ koju Otac šalje na zemlju i koja se ima vratiti Bogu kada dovrši poslanje (usp. 1,1+). Poslan je navještati ljudima Božja otajstva jer je svjedok onoga što je u Oca vidio i čuo (usp. 3,11+). Da bi potkrijepio njegovo poslanje, Bog mu je dao da učini određeni broj djela ili "znamenja" koja nadilaze ljudske mogućnosti te dokazuju da ga je doista poslao Bog koji u njemu djeluje (usp. 2,11+). Isusova su djela skrovito očitovanje njegove slave, dok će potpuno očitovanje nastupiti na dan uskrsnuća (usp. 1,14+). Naime, po proročanstvu Iz 52,13 (LXX) Sin Čovječji ima biti "uzdignut" i po križu se vratiti Ocu (usp. 12,32+) te ući u slavu kakvu je u Oca "imao prije nego li je svijeta bilo" (17,5+24). Prorocima je to bilo objavljeno (usp. 5,39.46; 12,41; 19,37 i bilj.). Isusovo je očitovanje vrhunsko bogojavljenje; ono ispunja i zasjenjuje sva prethodna, kao što je npr. teofanija stvaranja (1,1) te ona kojom je obdaren Abraham (8,56), Jakov (1,51), Mojsije (1,17) i proroci. Slava "dana Jahvina" (usp. Am 5,18s) ispunjava se u "danu" Isusovu (8,56) i posebno u njegovu "času" (2,4s). To je čas njegova "uzdignuća" i "proslave". Tada se objavljuje transcendentalna slava i veličina "Poslanoga" (usp. 8,24s; 10,30s) koji je došao na svijet da daje život (usp. 3,35s) onima koji vjerom primaju poruku spasenja što ga on donosi (usp. 3,11s). Upravo stoga što je to poslanje Sina usmjereno spašavanju, ono je konačno očitovanje vrhunske Očeve ljubavi prema svijetu (usp. 17,6s).

U sinoptičkim evanđeljima očitovanje Kristove slave prvenstveno je povezano s njegovim eshatonskim povratkom (usp. Mt 16,27 sl). U svetog Ivana nalazimo također glavne elemente tradicionalne eshatologije, jer se govori o iščekivanju "posljednjeg dana" (6,39s; 11,24; 12,48), zatim o "dolasku" Isusa (14,3; 21,22s), o uskrsnuću mrtvih (5,28s; 11,24) i posljednjem sudu (5,29.45; 3,36). Ipak je jasno uočljivo dvostruko usmjerenje: posadašnjenje i pounutarnjenje eshatologije. "Dolazak" Sina Čovječjega razumijeva se nadasve kao dolazak Isusa na ovaj svijet po utjelovljenju, njegovu uzdignuću na križ i povratku među svoje po Duhu Svetom. "Sud" se već sada odvija u ljudskom srcu, jer vječni život (kojim Ivan prevodi sinoptički izričaj "kraljevstvo Božje") ljudi posjeduju već sada u vjeri. Drama koja se odigrala u Palestini u središtu je eshatonske drame. Stoga "Židovi" koji odbijaju Isusa predstavljaju širi krug ljudi: "svijet" (usp. 1,9-10s) ili "tamu" (usp. 8,12s) pod vlašću sotone ili "kneza ovoga svijeta" (usp. 1 Iv 2,13s), koji nastupa protiv Boga i njegova pomazanika. U tu veliku duhovnu dramu uključen je svaki čovjek, jer se pred Riječju tijelom postalom obavlja "sud svijetu" (12,31-32), poraz i osuda svijeta (16,7-11,33). Isus dragovoljno daje svoj život (10,18s) te biva "uzdignut na križ" da bi ušao u svoju slavu (usp. 12,32s). Od tada je ona očitovana pred svima na pomutnju nevjernog svijeta i konačni poraz sotone. Božja pobjeda nad zlom i spasenje svijeta postignuti su Kristovim slavim uskrsnućem, a Kristov povratak na posljednji dan bit će samo dovršenje.

/Usp. JERUZALEMSKA BIBLIJA, KS, Zagreb, 1994,
str. 1501-1502/

CRKVA NJIVA BOŽJA (LG 6)

"Crkva je Božja njiva (1 Kor 3,9). Na njoj raste maslina, kojoj su sveti korijen bili patrijarsi i u kojoj se zbito i zbit će se pomirenje Židova i pogana (Rim 11,13-26). Ona je posađena od nebeskog Vinogradara kao odabrani vinograd (Mt 21,33-43 par.; usp. Iz 5,1 i d.). Prava je loza Krist, koji daje život i plodnost mladicama, to jest nama, koji po Crkvi ostajemo u njemu i bez kojega ništa ne možemo učiniti (Iv 15,1-5)" (LG 6,3).

Čitajući ovaj koncilski odlomak, misao nam leti k našim plodnim njivama, punim žitnih polja i svakovrsnih plodova, što ih marni zemljoradnici posijaše i zasadiše. Misli nam lete i na naše vinograde s plemenitim sortama vinove loze, čije grožđe krasi naše stolove, a vina razveseljuju srce čovječje, ukoliko se vino uzima u mjeri, kako naši stari rekoše: mira, vira! Naša plodna Bačka ne uzgaja starodrevnu i plemenitu maslinu koja je simbol starodrevnog života i brojnosti potomstva u obitelji. Tu plemenitu biljku poznaju područja uz more puna topline i sunca, gdje ona uspijeva, a do nas dopiru njezini plodovi i maslinovo ulje. Sve nas te slike upućuju na dinamični rast Crkve i njezin plodan život. Crkva je plodna majka svetosti i moralnih vrlina (njiva). Crkva je drevno stablo (maslina), koje potječe od Židova, a kad oni svi nisu prihvatili Isusa Krista, Bog nakalamljeuje nove narode (pogane), kako to opisuje sv. Pavao: "Ja vrlo cijenim i zato brižno obavljam svoju službu, ne bih li potakao na natjecanje svoje sunarodnjake, te neke od njih spasio... Ako su prvine svete, sveto je i sve tijesto, ako je korijen svet, svete su i grane... Ako se hoćeš uzvisivati, sjeti se da ne nosiš korijena, nego korijen tebe. Ti ćeš sad reći: Grane su odlomljene da ja budem pricijepljen. Dobro! Njih je odlomila nevjera, a tebe drži vjera" (Rim 11,13-15; 17-21). Crkva je Božji vinograd kojeg obrađuje Božja ruka da u svoje vrijeme donese plod. Božja ruka brižno siječe suhe i besplodne grane loze koje se bacaju u oganj, a ostavljaju se one koje donose roda.

I kod ovih usporedbi i slika o Crkvi Božjoj **njivi**, Božjoj **maslini**, Božjem **vinogradu** i izabranju, trebamo voditi računa i o teološkom gledanju, kako ga tumači Sabor u prijašnjim brojevima. Teološki gledano, sve ove slike i usporedbe povezuju se s Ocem, Sinom i Duhom Svetim. Crkva je Kraljevstvo, i to Očevo Kraljevstvo. Očeva briga i rad bdiju nad održanjem Crkve. Znamo kako brižljivi zemljoradnik i vinogradar s ljubavlju njeguju i obrađuju svoje njive i vinograde,

jer su oni izvor njegove egzistencije. Tako i Otac nebeski brižljivo njeguje svoju Crkvu, jer je ona sa svojim sakramentima izvor egzistencije božanskog života u vjernicima.

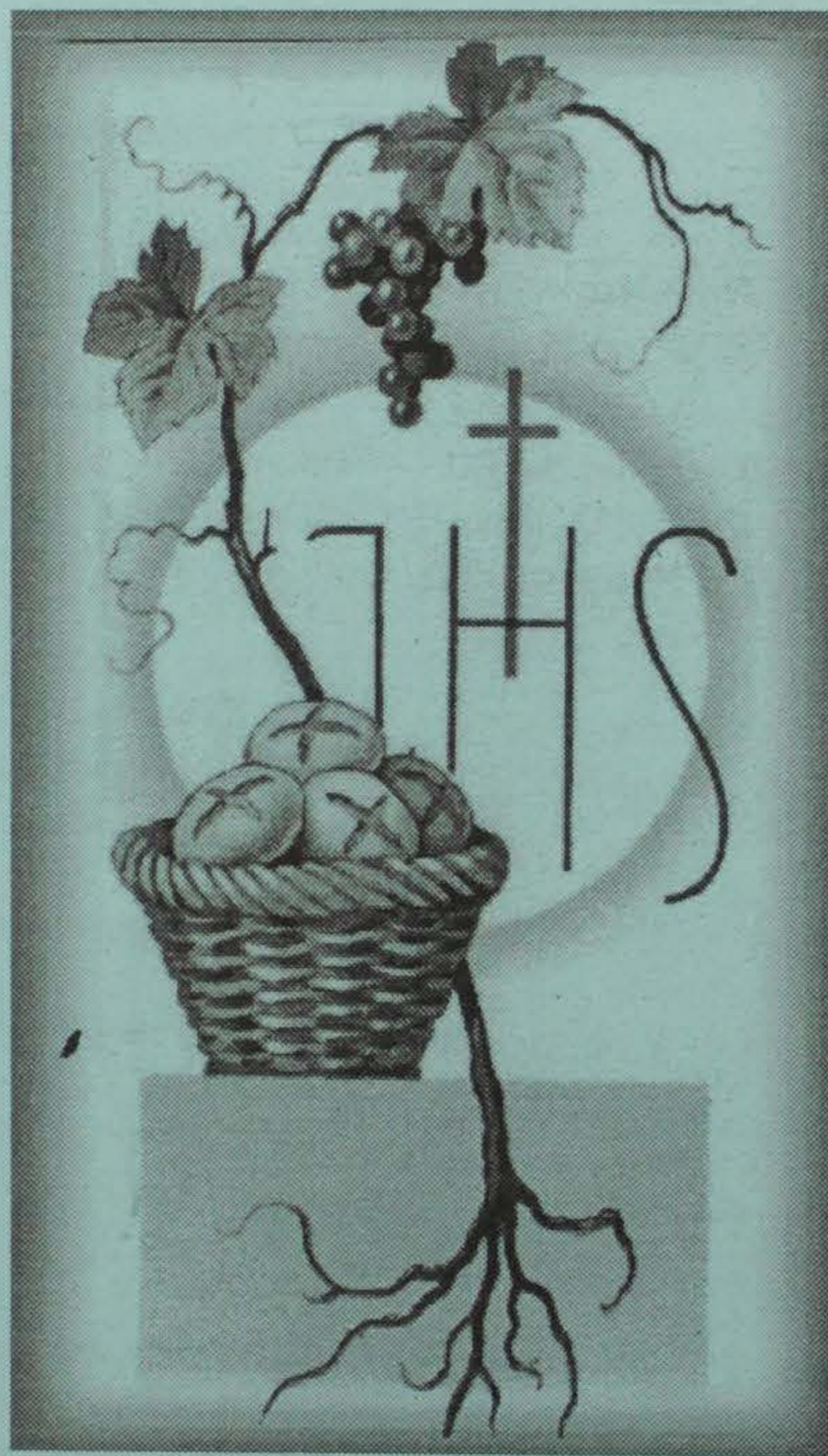
Palestina i općenito Istok, obrađuju i njeguju maslinike, te proizvode ulje kao važni prehrambeni artikal. Ulje je na Istoku sastavni dio čovjekova imanja. Ulje je simbol svjetla u noći. Uljem se mažu svećenici i kraljevi u obredu posvećenja za službu Božju. Uljem se mažu i zacjeljuju rane. Kad Bog govori o Crkvi kao o svojoj maslini, onda nas upozorava na sve gore rečeno.

A vino? Vinova loza potječe iz prapovijesti. U Bibliji čitamo kako je Noa, praotac novog čovječanstva, prvi uzgajivač vinove loze i vina, koja je pravi Božji blagoslov. Pobožni Izraelac je u pashalnoj večeri napunio čašu s vinom, blagoslivljao i hvalio Boga, koji ga je izveo iz ropstva egipatskog. Isus na svadbi u Kani Galilejskoj pretvara vodu u vino i razveseljuje mladence i svatove dobrim vinom. Na posljednjoj Večeri Isus, vječni i Veliki Svećenik, pretvara vino u svoju - Zaručnikovu krv, za spasenje svijeta. Vino je dakle simbol okupljanja zajednice i društvenog života. Crkva je Božji vinograd kojeg je s ljubavlju zasadila Božja desnica.

Trs loze starozavjetna je slika za izraelski narod. U Novom zavjetu, osobito kod evanđeliste Ivana, čitamo da je Isus trs, a mi koji vjerujemo u Isusa, mi smo loze. Na temelju Ivanova evanđelja (15,1-5): "Ja sam pravi trs", crkveni su Oci, osobito Filon Aleksandrijski, učili da je Isus, utjelovljena Riječ Božja, taj trs. Crkva je Božji vinograd, a mi smo mladice na tome trsu. Nebeski Otac ima samo jedan trs, svoga Sina kojemu poklanja svu svoju vinogradarsku ljubav i brigu.

Vjernici, kao mladice na trsu Isusovu, crpe životne sokove sakramentalnih milosti koje struje u našim venama. I kad bismo se sami odcijepili od trsa, posušili bismo se na suncu grijeha i žezi svjetskih poroka. Vjernik će budno paziti na sebe da se ne otkine od trsa - molitvom, primanjem sakramenata, svetom misom, najvišim stupnjem čašćenja Boga i njegova Sina Isusa Krista. Vjernik će se služiti kršćanskom askezom, kao što se vinogradar služi svim potrebnim sredstvima, da se vinograd i loze očuvaju i da donesu rod. Crkva sve to posjeduje kao nezasluženi dar od Oca, Sina i Duha Svetoga.

Mato Miloš, OCD

SAKRAMENT EUHARISTIJE

Ovaj sakrament ima različite nazive od kojih ćemo navesti samo one koji se najčešće upotrebljavaju.

Euharistija - čin zahvaljivanja Bogu.

Gospodnja večera - jer se radi o večeri koju je Isus blagovao sa svojim učenicima.

Lomljenje kruha - jer je onaj tko je predsjedao gozbi lomio kruh i davao ga ostalim sustolnicima. Svi su blagovali od istoga kruha, a to je znak jedinstva.

Pričest - jer se po ovom sakramentu na poseban način sjedinjujemo s Kristom ili stupamo s njim u zajedništvo. Biti pri česti znači blagovati od istog kruha, što opet znači znak jedinstva.

Sveta misa - jer Liturgija, u kojoj se ostvaruje otajstvo spasenja, uvijek završava slanjem vjernika da ispune Božju volju u svom svakidašnjem životu.

Euharistija je izvor i vrhunac cjelokupnog kršćanskog života. Svi ostali sakramenti i sve crkvene službe najtješnje su povezane s Euharistijom. Euharistija sadrži svekoliko dobro Crkve, to jest samoga Krista. Po Euharistiji se ostvaruje najtješnje jedinstvo s Bogom i jedinstvo vjernika među sobom. Sudjelovanjem u misnom slavlju mi se već pridružujemo nebeskoj liturgiji i unaprijed kušamo vječni život.

U središtu euharistijskog slavlja nalaze se kruh i vino. Ti plodovi zemlje i ljudskih ruku pretvaraju se u znakove spasenja. U Starom savezu kruh i vino su prinošeni Bogu kao žrtva zemaljskih prvina. U povezanosti s izlaskom iz Egipta ti plodovi poprimaju novo značenje. Beskvasni kruh podsjeća na žurbu izlaska iz Egipta. Nije bilo vremena dočekati da zakuhano tijesto uskisne i naraste. Takvo tijesto ponešeno je na put. Kruh podsjeća i na čudesno hranjenje u pustinji manom. Svakidašnji kruh u Starom savezu znači i plod Obećane zemlje. Kod pashalne večere Židovi su pili vino. Isus je ustanovio Euharistiju dajući blagoslovu kruha i vina novo i konačno značenje. Isusovo čudo kada je umnožio kruh i nahranio mnoštvo naroda u pustom kraju predznak je preobilja ovog jedinstvenog kruha.

Kada je Isus najavio učenicima ustanovu Euharistije, neki su otvoreno negodovali govoreći da je to tvrd govor. Jednako tako neki učenici pokušavaju Isusa odgovoriti od križne žrtve.

Isus je ljubio svoje do kraja i kada je došao njegov čas ostavio im je najveći dar: zapovijed ljubavi i Euharistiju. Isus je ustanovio Euharistiju kako bi trajno ostao sa svojim do njegovog ponovnog dolaska. Apostolima zapovijeda da to čine njemu na spomen i tako ih u tom trenutku postavlja svećenicima Novog saveza. "Slaveći Posljednju večeru s apostolima u obrednoj pashalnoj gozbi, Isus je židovskoj pashi dao konačno značenje." (Dobro je ovdje podsjetiti da "Pasha" znači Prijelaz). Praksa prvih kršćana jeste da se prvog dana u tjednu, tj. nedjeljom, na dan Gospodnji, sastaju na molitvu i da "lome kruh".

Imamo već i zapisani podatak kako se slavila sv. misa već u drugom stoljeću poslije Krista. Mučenik Justin oko 155. godine piše caru Antoniju Piju što čine kršćani kada se nedjeljom sastaju na misno slavlje. Već tada jasno su naznačena dva glavna dijela misnog slavlja, a to su: **služba Riječi i Euharistijsko**

bogoslužje. Kod čitanja Božje riječi uzimaju se odlomci i iz Starog i Novog saveza. Predvoditelj uvijek tumači pročitano Božju riječ i potiče okupljene na vršenje pročitano. Kod prinosa darova uvijek se ističu kruh i vino koji će biti pretvoreni u Kristovo Tijelo i Krv. Kršćani su već

od samih početaka zajedno s kruhom i vinom prinostili i darove koje su kasnije podijelili s potrebnima, nadahnuti primjerom Krista koji je postao siromašan da nas obogati.

Euharistijska molitva nalazi se u srcu euharistijskog slavlja. Ona započinje poslije prinosa darova i prikazne molitve. U predslavlju Crkva zahvaljuje Trojedinom Bogu za sva njegova divna djela. U zavijnoj molitvi ili epiklezi Crkva moli Oca da po Duhu Svetom učini kako bi kruh i vino postali Tijelo i Krv Isusa Krista. Ujedno se moli da svi sudionici misnog slavlja postanu jedno tijelo i jedan duh. "U izvještaju o ustanovljenju Euharistije snaga Kristovih riječi i djelovanja te sila Duha Svetoga, sakramentalno, pod prilikama kruha i vina, uprisutnjuju njegovo Tijelo i Krv, njegovu žrtvu prinesenu jednom zauvijek na Križu." U anamnezi: "Tvoju smrt Gospodine navještamo, Tvoje Uskrsnuće slavimo, Tvoj slavni dolazak iščekujemo", Crkva se podsjeća zašto slavi misu. U nastavku mise slijede prošnje koje Crkva upućuje Bogu u zajedništvu sa svima svetima, živima i pokojnima. Svetoj Pričesti

neposredno prethodi molitva Gospodnja i lomljenje kruha.

Kršćani slave Euharistiju od samih početaka do danas na vrlo sličan način. Ono najbitnije nije se uopće promijenilo u praksi niti jedne Crkve. U kršćanima je prisutna svijest da ih na to obavezuje sama Isusov zapovijed koju im je dao na Posljednjoj večeri kada je rekao: "Ovo činite meni na spomen!"

Euharistiju promatramo kao:

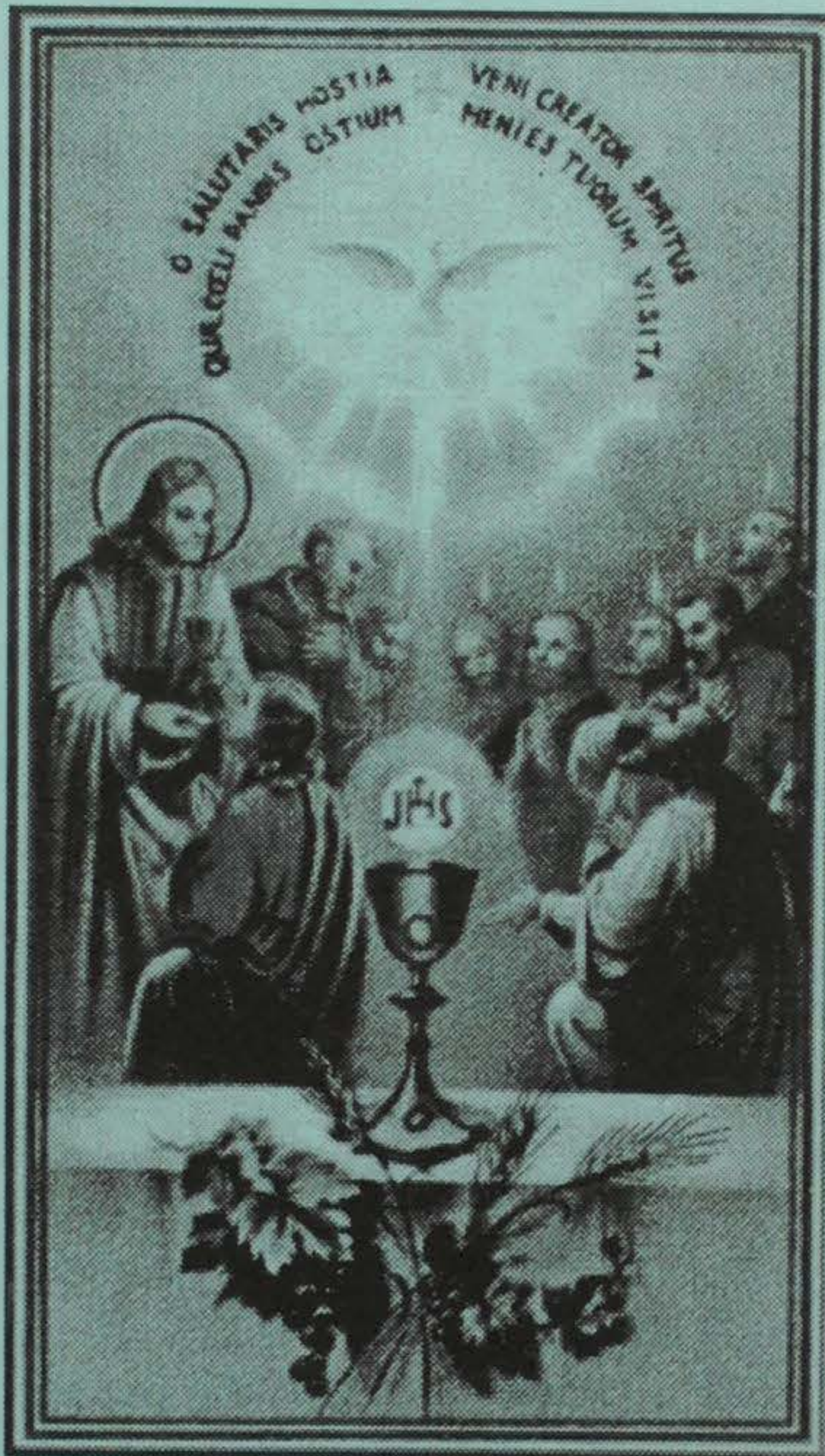
- zahvalni čin hvale Bogu Ocu;
- spomen-čin žrtve Krista i njegova Tijela - Crkve;
- kao prisutnost Krista snagom njegove Riječi i njegova Duha.

U Katoličkoj Crkvi Isusova prisutnost u Euharistiji časti se i izvan misnog slavlja. Oltar u Crkvi u isto vrijeme predstavlja i žrtvenik i gozbeni stol. Na njemu se Krist žrtvuje i daje za hranu svim pričesnicima. Po Pričesti se povećava naše sjedinjenje s Kristom. Po Pričesti pričesnici ostaju u Kristu i Krist u njima. Pričest ujedno označuje jedinstvo svih Kristovih vjernika međusobno.

Crkva slaveći Euharistiju doživljava Gospodinovu prisutnost u sadašnjem vremenu ali i u nadi iščekuje njegov ponovni dolazak.

Prema Katekizmu Katoličke Crkve br. 1322-1358

Franjo Ivanković

KATEKIZAM
KATOLIČKE
CRKVE

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

U DUHU I PO DUHU

/Prikaz enciklike "Nadolaskom trećeg tisućljeća" - 36/

Iza nas je sada već godina priprave velikog Jubileja koja je bila posvećena Duhu Svetomu. No, dobro je u našim razmišljanjima stalno obnavljati vjeru u treću božansku osobu, u Duha Svetoga i njegovu posvetiteljsku prisutnost unutar zajednice. Nikada ne smijemo zaboraviti da je Crkva zajednica Kristovih učenika ali da je stvorena kao organizam. Minula stoljeća namrla su nam spoznaje u kojima smo se divili Crkvi kao savršenoj organizaciji. Ne poričemo njezinu organiziranost, ali se u svijesti vjernika mora oživjeti i Crkva kao organizam, jer je ona u biti takva voljom Isusa Krista i snagom Duha Svetoga. Zato je Crkva u cijelosti djelo Božje. Duh stalno djeluje da bi ona uopće mogla živjeti kao Tijelo. Pavao je tu teologiju tijela tako duboko razradio te je ona sva protkana tom spoznajom zajedništva unutar Trojstva i posvetiteljske uloge Duha. Dakle, kao što je duša osoba i život čovjeka, tako je Duh duša i "Osoba" Crkve. Naime, kada ispovijedamo svoju vjeru, u Vjeronanju se riječ "Vjerujem" pojavljuje na početku i pri kraju te ispovijesti gdje se kaže: "Vjerujem u Duha Svetoga i svetu Crkvu katoličku." Ispovijedamo vjeru u Crkvu kao da je ona osoba, i zato u nju i njoj vjerujemo. Ona je u cijelosti dakle djelo Duha.

Duh je, s druge strane, onaj koji je u počecima prisutan u stvaranju. Napose je prisutan na vrhuncu spasenja kada se događa Otajstvo utjelovljenja, koje je vrhunac njegovoga djela. Spremajući se i slaveći veliki Jubilej Crkva ne može bez onog istog Duha koji je sve u Crkvi izveo od utjelovljenja do Paruzije. Stoga shvaćamo da je Crkva u svojim spoznajama iz dana u dan dovoljno mlada da u hodu vremena prepoznaje znakove a jedan od znakova našega vremena je i temeljna obnova vjere i djela Duha Svetoga u Crkvi.

U Crkvi kroz svu njenu povijest traje Objava. Ona se doduše dogodila snagom Duha u navještanju Isusa Krista, ali ta Objava traje do konca vremena u tumačenju Crkve. Stoga je prisutnost Duha Svetoga na osobit način djelotvorna u svjetlu kojim nam Bog daje Objavu razumjeti i prihvatiti. Sam Isus tvrdi da će nas On - Duh Sveti poučiti o svemu i dozivati nam u pamet sve što je Isus naučavao. To dozivanje u pamet traje kroz cijelu povijest Crkve jer svaka generacija ljubi i svaki pojedinac u svojoj vjeri ima pravo biti poučen o svemu što je Isus govorio i činio i jednako tako biti upućen u ono što je Isus ostavio. Stoga je Duh Sveti na osobit način djelotvoran i u životu pojedinog čovjeka i u životu zajednice. Papa na to potiče doslovno ovim riječima u proslavi Jubileja: "Crkva ne može pripraviti se na zalazu dvotisućljeća na drukčiji način nego u Duhu Svetom. Ono što se zbilo u punini vremena, zbilo se po Duhu Svetomu i samo po njemu Crkva to može ponovo probuditi u svom pamćenju."

To pamćenje Crkve obnavljamo upravo u slavljenju Jubileja. (br. 44)

M. V.

KATOLIČKA CRKVA
U PRIPRAVI
ZA VELIKI JUBILEJ

SUBOTIČKI "ZVONIK" U PRIPRAVI ZA VELIKI JUBILEJ 2000.

Kao i ostali katolički listovi, za Veliki jubilej sadržajno se priprema i "Zvonik", katolički mjesečnik u subotičkoj biskupiji. Od mjeseca ožujka 1997. "Zvonik" objavljuje posebni dodatak na četiri stranice pod naslovom "Jubilej 2000", u kojemu prati pripreme za novo tisućljeće kršćanstva. Kako je istaknuo urednik Andrija Anišić, u povodu nedavno održanog Kolokvija Hrvatskoga društva katoličkih novinara o "Katoličkim javnim glasilima u pripravi Velikog jubileja 2000", budući da Papa u tim pripremama ističe tri knjige: Bibliju, Dokumente II. vatikanskog koncila i Katekizam Katoličke Crkve, "Zvonik" u svakom broju donosi i ulomke iz posljednje dvije, kako bi "u malom" bile dostupne svakoj katoličkoj obitelji.

Na četiri stranice priloga "Jubilej 2000" list stoga donosi rubrike: "Upoznajmo Bibliju", "30 godina II. vatikanskog koncila", "Katekizam Katoličke Crkve", "Nadolaskom trećeg tisućljeća", i "Katolička Crkva u pripravi za Veliki jubilej". "Zvonik" također daje prostora mladim novinarima, koji od početka imaju svoje stranice, koje sami uređuju. Svi suradnici u listu, koji izlazi od godine 1994, pišu i surađuju volonterski. /IKA/

NEMA MJESTA PROFITU NA RAČUN PROSLAVE VELIKOGA JUBILEJA 2000. GODINE

"Proslava Velikoga jubileja 2000. godine nije marketinška promocija, nego proslava s jedinstvenim vjerskim vrijednostima koje se moraju poštivati", istaknuo je rimski biskup i član vatikanskoga Odbora za pripremu proslave Velikoga jubileja 2000. godine Luigi Moretti. Prema njegovim najavama ta se proslava neće pretvoriti u priliku da se zaradi u tiskanju službenih majica s logom, a "podalje od proslave držat će se i komercijalni slogani kao i prikladni suveniri". Izboru sponzora također će se posvetiti posebna pozornost, ističe biskup Moretti. Mnogi od njih uložiti će novčana sredstva dok će drugi pružiti svoje besplatne usluge kao što će to učiniti i talijanske komunikacije. Rimski biskup poručio je da tvrtke čija se poslovna politika protivi nauku Katoličke Crkve neće biti dobrodošle u sponzoriranju te proslave. Kako bi se to izbjeglo, oformljene su posebne skupine stručnjaka koji će za određene tvrtke dati svoju preporuku. U cjelokupni pothvat uključeni su i odvjetnici koji će spriječiti moguće zloupotrebe službenoga loga, a već je otkriveno nekoliko manjih slučajeva u kojima je to i pokušano. /IKA/CNS/

Uređuju: Markan Lopar i Vladimir Sedlak

Vijesti iz sjemeništa

Život, rad i red u sjemeništu opet teku uobičajeno. Duhovne vježbe, koje su trajale od 1. - 3. veljače, pomogle su nam u duhovnoj okrepi i pripremi za preostali dio ove školske godine. Naš život zaista nije monoton - sudjelovali smo u raznim vjerskim vježbama koje su se održale u našem gradu.

Devetnica na čast Gospi Lurdske. U ovu smo se pobožnost uključili i u katedrali i u franjevačkoj crkvi. Na sam blagdan Gospe Lurdske, 11. veljače, prisustvovali smo i aktivno sudjelovali u katedrali-bazilici na završnoj svečanosti, koju je predvodio naš mjesni ordinarij.

P. Bonaventura Duda u sjemeništu. U sklopu svoje posjete Subotici sjemenište je posjetio p. Bonaventura Duda, profesor na teološkom fakultetu u Zagrebu. On je održao sv. misu u našoj kapelici. U svom nagovoru je istaknuo da trebamo biti svojim bližnjima na raspolaganju za svaku pomoć i dobro djelo, naglasivši tri stvari: da budemo otvoreni, da proživimo evanđelje i da sve to provedemo u djelo.

Jubilej preč. Stjepana Beretića. Sudjelovali smo zajedno s mnogobrojnim vjernicima 14. veljače na svečanoj misi kojom je župnik katedrale preč. Stjepan Beretić obilježio 25. obljetnicu svoga misništva. Mi se pridružujemo čestitkama povodom njegovog jubileja i zazivamo na njega Božji blagoslov da i dalje uzmogne vršiti svoju svetu službu, te da za 25 godina proslavi i svoj zlatni jubilej.

Paulinac postao biskup. Na našu veliku radost, 5. veljače smo saznali od skopskog biskupa dr. Joakima Herbuta da je dobio pomoćnog biskupa g. Kiru Stojanova. Novi biskup je prvi Paulinac koji je postao biskup. Msgr. Stojanov je rođen u Radovu 1959. godine. U Paulinumu je boravio tri godine, gdje je položio ispit zrelosti 1978. godine. Neki od današnjih odgojitelja i nastavnika bili su mu pretpostavljeni u Zavodu i profesori u školi. Na mladog biskupa ponosan je cijeli Paulinum i svi mu želimo, moleći Gospodina Boga, dobro zdravlje i blagoslovljen rad u njegovom novom apostolskom poslanju.

Korizma. Na čistu srijedu smo postom i nemrsom započeli korizmeno vrijeme. Tada smo obavili obred "pepeljanja", koji simbolizira pokajanje i pokoru. U tom duhu ćemo nastojati provesti ovu korizmu da bismo što spremnije dočekali blagdan Uskrsnuća Gospodinova.

Dvorana za tjelovježbu. Nakon dugih godina uspjelo je sjemeništu i školi "Paulinum" dobiti dvoranu za tjelovježbu uz pomoć gradske uprave, pa se i ovim putem zahvaljujemo gradskoj upravi na ovoj brizi za nas, jer ove zime nećemo ostati izvan tjelesne kondicije, što je za nas vrlo značajno, jer je "mens sana in corpore sano".

Posjet Likovnom susretu. Naša profesorica Olga Šram provela nas je 16. veljače kroz Galeriju umjetnosti u zgradi Likovnog Susreta gdje smo uz njezino tumačenje pogledali izložbu slika umjetnika Karlovarisa.

Duhovni život u sjemeništu (2. dio)

Da bi lakše slijedili pobožnost sjemeništara, treba krenuti od početka školske godine. Prije samog početka školske godine svi gimnazijalci "Paulinuma" se okupe na svetu misi i zaziv Duha Svetoga.

U mjesecu listopada svaki dan se moli svečana zajednička krunica. U ovisnosti od prilika za blagdan Svih Svetih sjemeništari odlaze kućama. Ako pak ne, onda sudjeluju u svetoj misi za pokojne u katedrali i posjećuju groblje moleći se za svoje pokojne.

Na blagdan sv. Cecilije, zaštitnice pjevača, sjemeništari se sa

Ove godine duhovne vježbe držao nam je naš novi duhovnik mons. Marko Forgić

svojim zborom "Schola cantorum" pridružuju katedralnim zborovima na svečanoj svetoj misi.

Subotama uoči nedjelja došašća sjemeništari organiziraju tzv. adventske večeri, koje vode razni svećenici. Posljednju adventsku večer vodi naš biskup. 29. studenog započinjemo devetnicu Bezgrešnom Srcu Marijinu u katedrali i u franjevačkoj crkvi. To je priprava za blagdan Bezgrešnog Začeca BDM.

Po povratku sa Božićnih ferija uključujemo se u Molitvenu osminu za jedinstvo kršćana. Molimo kod nas ili odlazimo u druge crkve moliti s narodom. 25. siječnja na blagdan obraćenja sv. Pavla sjemenište slavi svog zaštitnika. To je i Dan škole. Euharistijsko slavlje na kojem molimo za nas same, profesore i poglavare, te sve žive i pokojne dobročinitelje sjemeništa, vode naši biskupi.

Osim klanjanja na koje se okupljamo po dogovoru s duhovnikom, 31. siječnja u sjemeništu je cjelodnevno klanjanje. To je i priprava za sljedeća tri dana, kada su duhovne vježbe.

Trećeg dana naše duhovne obnove Crkva slavi svetog Blaža. Lijepom običaju blagoslova grla pridružuju se i sjemeništari. Nakon duhovnih vježbi uključujemo se u devetnicu Lurdske Gospi. (nastavit će se)

Zlatko Pletikosić

Andeosko pozdravljenje

*Svakog dana sva u isto vrijeme
Zvona zvone, sve od sebe daju.
Slušaj divnu andeosku pjesmu,
Što se ori u nebeskom raju.*

*Kor anđela pjeva pjesmu Gospi,
Od pjesme se topi duša moja.
Cijelim bićem uživam Ljepotu,
Ona šapće: "Ja sam Majka tvoja.*

*Pozdravi me triput svakog dana,
Ja sam sretna kada pozdrav čujem.
Kada spavaš nad tvojom sam glavom,
Ljubavlju te štitim i milujem."*

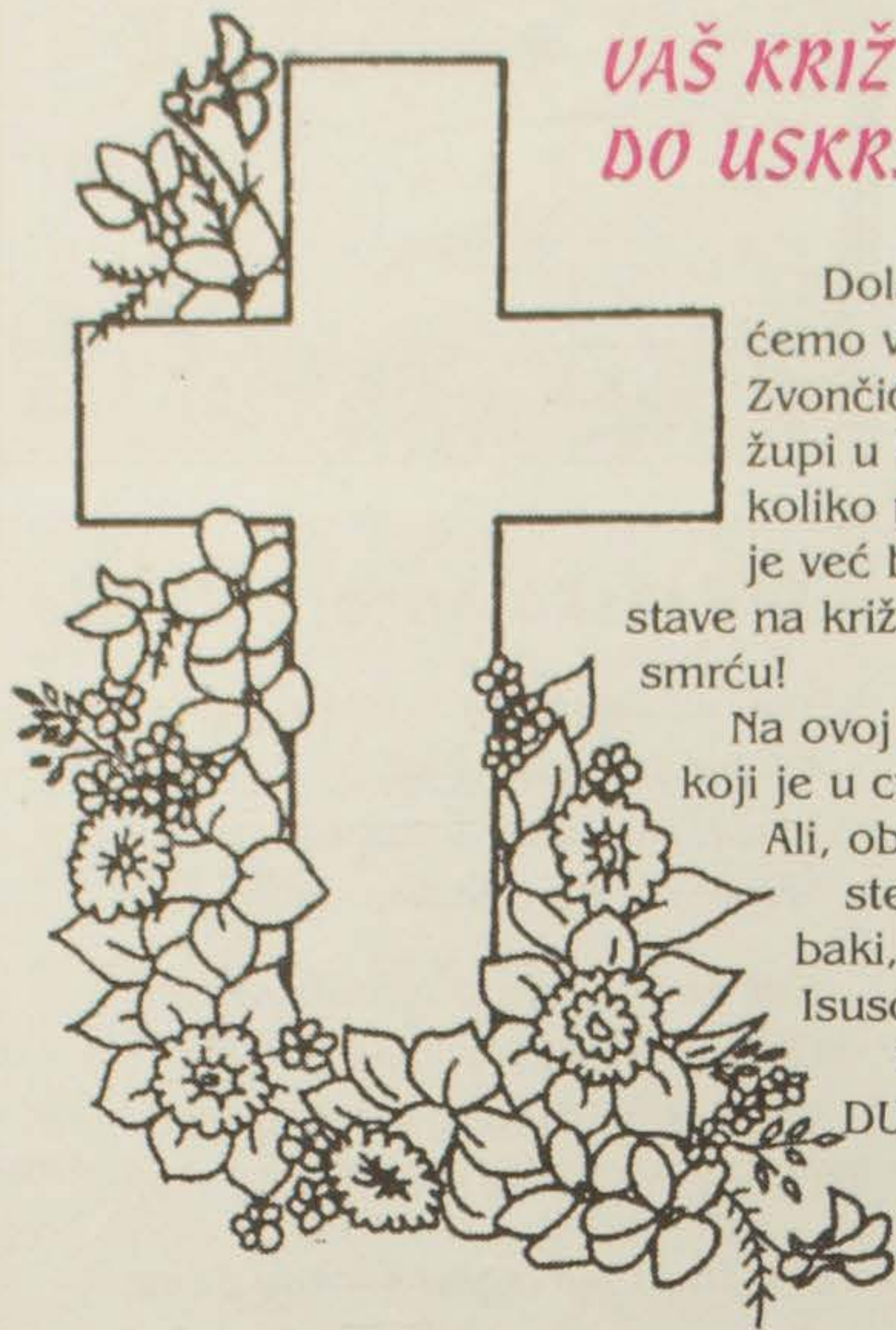
Ivan Blažević

Novi biskup Kiro Stojanov (prvi slijeva) kao Paulinac s rektorom F. Quintusom i direktorom J. Miočem

Uređuje: Katarina Čeliković

VAŠ KRIŽ MORA PROCVASTI DO USKRSA

Dolaze divni dani - dani u kojima ćemo više misliti na dušu nego na tijelo. Zvončići dragi, uključite se i vi u vašoj župi u PUT KRIŽA, razmišljajte o tome koliko nas je sve zajedno ljubio ISUS kad je već bio spreman pustiti ljude da ga stave na križ i pustiti da umre najgorom smrću!

Na ovoj stranici evo vama i jednog križa koji je u cvijeću. Vi ga za USKRS obojite! Ali, obojati ga možete i u životu - ako ste dobri roditeljima, braći, djedu i baki, u školi... Pokažite da ste pravi. Isusovi.

ČITAJTE ZVONIK JER JE TO DUHOVNO ŠTIVO! Pišite nam da i mi saznamo o čemu razmišljate, a ako vam bolje ide crtanje, crtajte!

Vaša Zvončica

ZVONČIĆI NA MISI

Ovog mjeseca slavimo

7. 03. - 3. korizmena nedjelja

Iv 4,5-42

Isusov susret sa Samarijankom kod zdenca
Isus daje piti ŽIVE VODE - od nje se ne umire nikada

14. 03. - 4. korizmena nedjelja

Iv 9,1-41

Zašto se rađaju slijepi? Tko je kriv?
"Niti sagriješ on, niti njegovi roditelji, nego je to zato da se na njemu očituju djela Božja."

19. 03. - JOSIP, zaručnik Marijin

21. 03. - 5. korizmena nedjelja

Iv 11,1-45

Isusov prijatelj je umro. Zvao se Lazar. Svi su mislili da ni Isus više ništa ne može jer je i on zaplakao. A Isus je Lazara pozvao iz groba i oživio ga da bi svi povjerovali u Božju moć.

25. 03. - BLAGOVIJEST

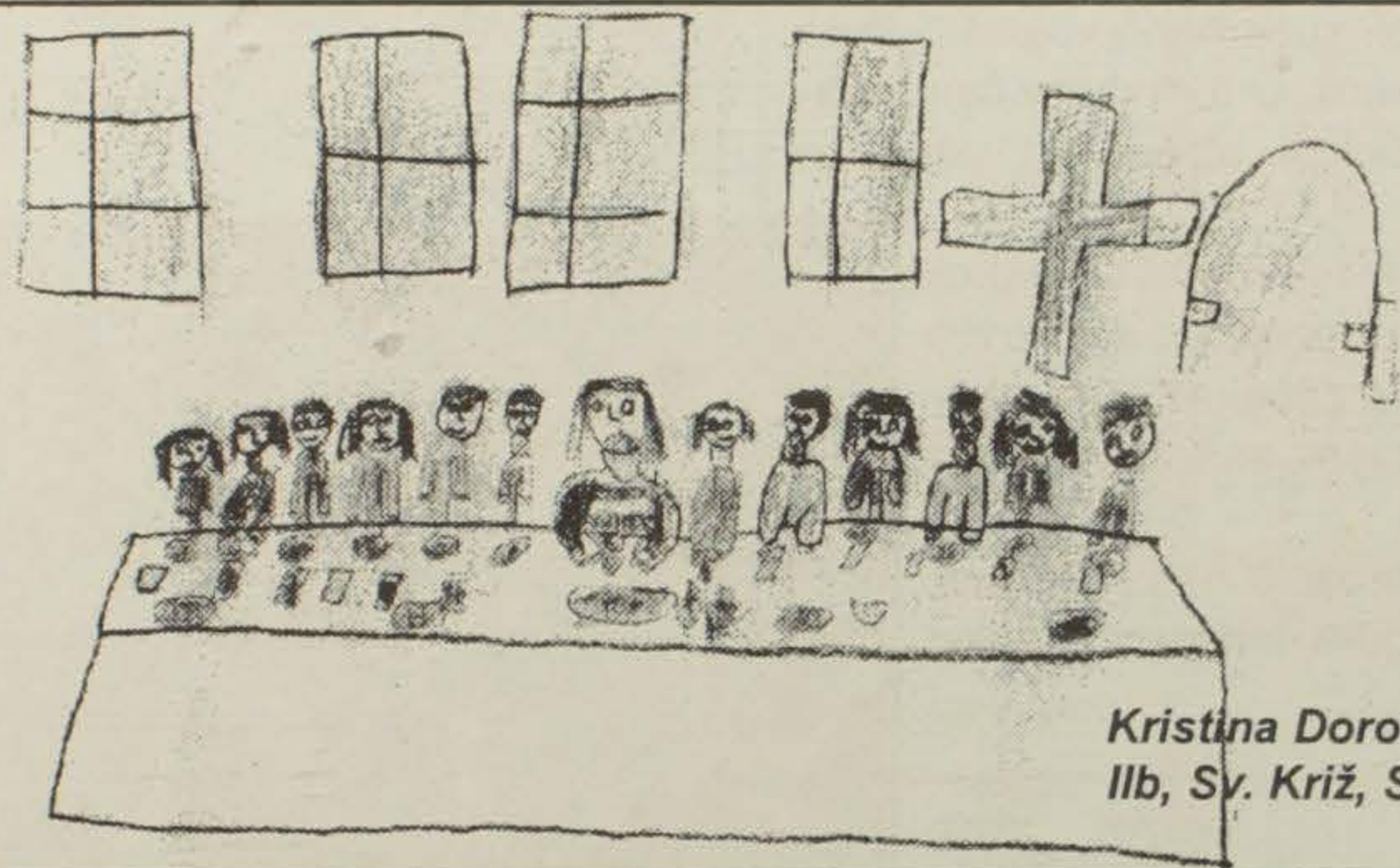
Blagdan kojim slavimo i Gospodina i Mariju - dan kada je Mariji javljeno da će začeti sina Isusa.

28. 03. - CVJETNICA

Nedjelja Muke Gospodnje

Mt 26,14-27,66

Isus prima na sebe KRIŽ, time i naše grijehe.
Idite za njim. U rukama nosite cvijeće.

*Kristina Dorotić
Ilb, Sv. Križ, Sombor*

Upoznajmo Bibliju

OBEĆANJE ABRAHAMU

Pošto se Lot odijelio od Abrahama, Gospodin mu reče: "Oči svoje podigni i s mjesta na kojem si pogledaj prema sjeveru, jugu, istoku i zapadu, jer svu zemlju što je možeš vidjeti dat ću tebi i tvome potomstvu zauvijek. Potomstvo ću tvoje učiniti kao prah na zemlji. Ako tko mogne prebrojiti prah zemlje, i tvoje će potomstvo moći prebrojiti. Na noge! Prođi zemljom uzduž i poprijeko, jer ću je tebi predati."

"Abram digne šatore i dođe pa se naseli kod hrasta Mamre, što je u Hebronu. Ondje podigne žrtvenik Jahvi."

Nakon nekog vremena Bog se opet ukaza Abrahamu i reče: "(...) ja sam ti zaštita; a nagrada tvoja bit će vrlo velika!" Ali Abraham, zabrinut što je već star a još nema djece, reče Gospodinu: "Gospodine moj, Jahve, čemu mi tvoji darovi, kad ostajem bez poroda; kad je mojoj kući nasljed-

nik Eliezer Damašćanin?" Nato mu Gospodin odgovori: "Taj neće biti tvoj baštinik, nego će ti baštinik biti tvoj potomak." Zatim on izvede Abrahama van i reče mu: "Pogledaj na nebo i zvijezde prebroj ako ih možeš prebrojiti. (...) Toliko će biti tvoje potomstvo." Abram povjerova Jahvi i on mu to uračuna u pravednost.

"Kad je Abram bilo devedeset i devet godina, ukaza mu se Jahve pa mu reče: 'Ja sam El Šadaj - Bog Svesilni, mojim hodi putem i neporočan budi. A Savez svoj ja sklapam s tobom, i silno ću te razmnožiti.' Abram pade ničice, dok mu Bog govoraše dalje: 'A ovo je Savez moj s tobom: postat ćeš ocem mnogim narodima; i nećeš se više zvati Abram - već Abraham će ti ime biti, jer naroda mnogih ocem ja te postavljam.'"

"I još reče Bog Abrahamu: 'Tvojoj ženi Saraji nije više ima Saraja: Sara će joj ime biti. Nju ću ja blagosloviti i od nje ti dati sina; blagoslov ću na nju izliti, te će se narodi od nje razviti; kraljevi će narodima od nje poteći.'"

Postanak 13,14-18; 15,1-7; 17,1-16

Prijateljstvo

U svakodnevnom životu susrećemo se s mnogo ljudi. Svi su oni na neki način naši prijatelji. Ali na ovom malom svijetu malo je onih koji su nam zaista pravi prijatelji kojima se možemo požaliti, biti iskreni, koji nas neće izdati a pomoći će nam dati dobar savjet.

Tako je u Sv. pismu postupio Abraham. On je poslušao Boga kada mu je rekao da ide iz mjesta u kome je živio u zemlju koju će ostaviti njegovu potomstvu. Time je pokazao da drži do riječi prijateljeve.

Tada su došla tri posjetitelja i rekli da će Sodoma i Gomora stradati. Abrahamu nije bila mirna savjest pa je rekao da Bog poštedi dobre u tom gradu jer je mislio na Lota. Mi ne znamo da li je Lotu bio toliko važan Abraham ali Abrahamu je bio veoma važan Lot. Toliko važan da je molio Boga za njega, a to je velika stvar. I Bog je odgovorio na molitvu Abrahamovu.

Nije samo Abraham bio prijatelj Bogu nego je i Bog bio prijatelj Abrahamu. A prijatelja trebamo čuvati jer se on ne stiče lako.

*Marija Pavlov, VI. raz.
Sombor I*

POKLADNE POD MASKAMA U SELENČI

U vrijeme poklada u župi presv. Trojstva u Selenči bilo je živo i veselo. Stariji, mladi, djeca - svatko na svoj način organizirao je pokladne zabave - "fašange".

U nedjelju 14. II. u poslijepodnevnim satima po prvi puta smo za djecu naše župe organizirali pokladnu zabavu (zabavu pod maskama). Zbog skučenosti prostora djecu smo podijelili u dvije grupe: stariju i mlađu.

Djeca su na početku zabave zajedno sa župnikom zahvalila dragom Bogu što ih unatoč maskama i prerusavanju poznaje i voli. Još su izmolila litanije za sve one koji će se tih dana veseliti, da se pokladne zabave prožive u veselju i doličnom ponašanju. Zatim je slijedilo ono najbolje - ples, igra, ludovanje. Za djecu smo organizirali razne igre, takmičenje u izmišljanju igrokaza i pjesmica a, što je najvažnije, svatko je trebao predstaviti svoju masku nekom pjesmicom, recitacijom ili skečom. Pošto je bilo i Valentinovo, organizirali smo i "srdiečkovi tanec".

Kaže se: "Sve što je lijepo kratko traje". To možemo reći i za naše Poklade: Bilo je zabavno ali kratko.

Sada su već poklade za nama i polako se pripremamo za korizmu.

Kristina Ralbovska (katehistica)

IZGUBLJENI SIN

strip br. 3

POČELO JE RASIPANJE OČEVINE...

NEUSPJELA NAGRADNA IGRA!

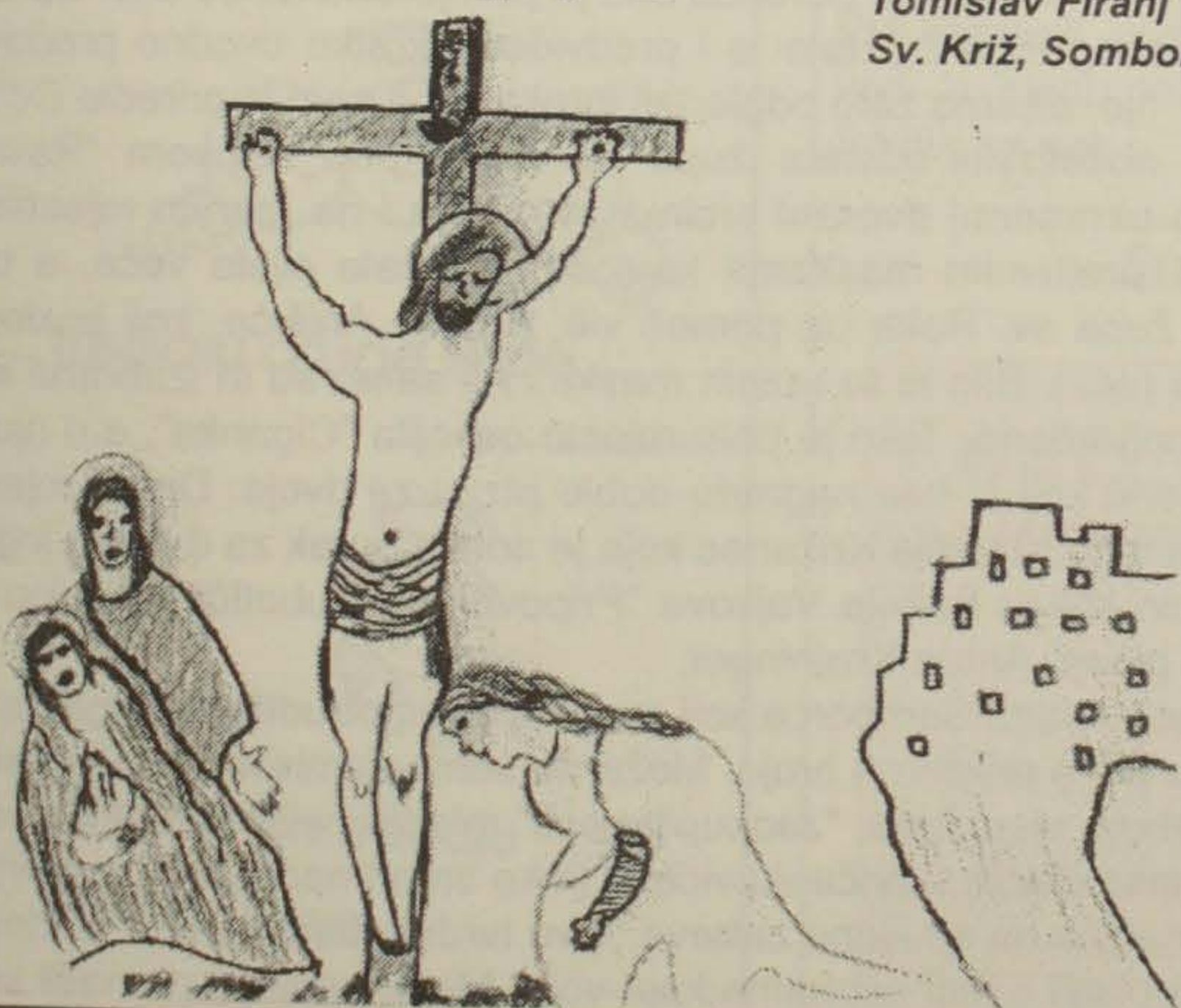
Dragi moji, stigao je samo 21 kupon! Nikad tako malo! Nagrade su bile spremne, ali vi niste. Ipak, za one koji su i ovog puta bili vjerni igrači, izvukli smo nagrade u Uredništvu i šaljem ih ovim Zvončićima.

1. **Bojana Mrvičin**, Dolska 115, Bački Monoštor
Molitvenik "Slava Božja"
2. **Ivan Klecin**, Nikole Tesle 38, Bač
Komplet svetih sličica
3. **Sanja i Livija Šujić**, Prvomajska 50, Subotica
Srebrni prsten
4. **Nikola i Marko Testera**, Vinogradarska 18, Subotica
Držac za olovke
5. **Marijana Mijić**, Svetog Save 38, Sombor
Drvene bojice

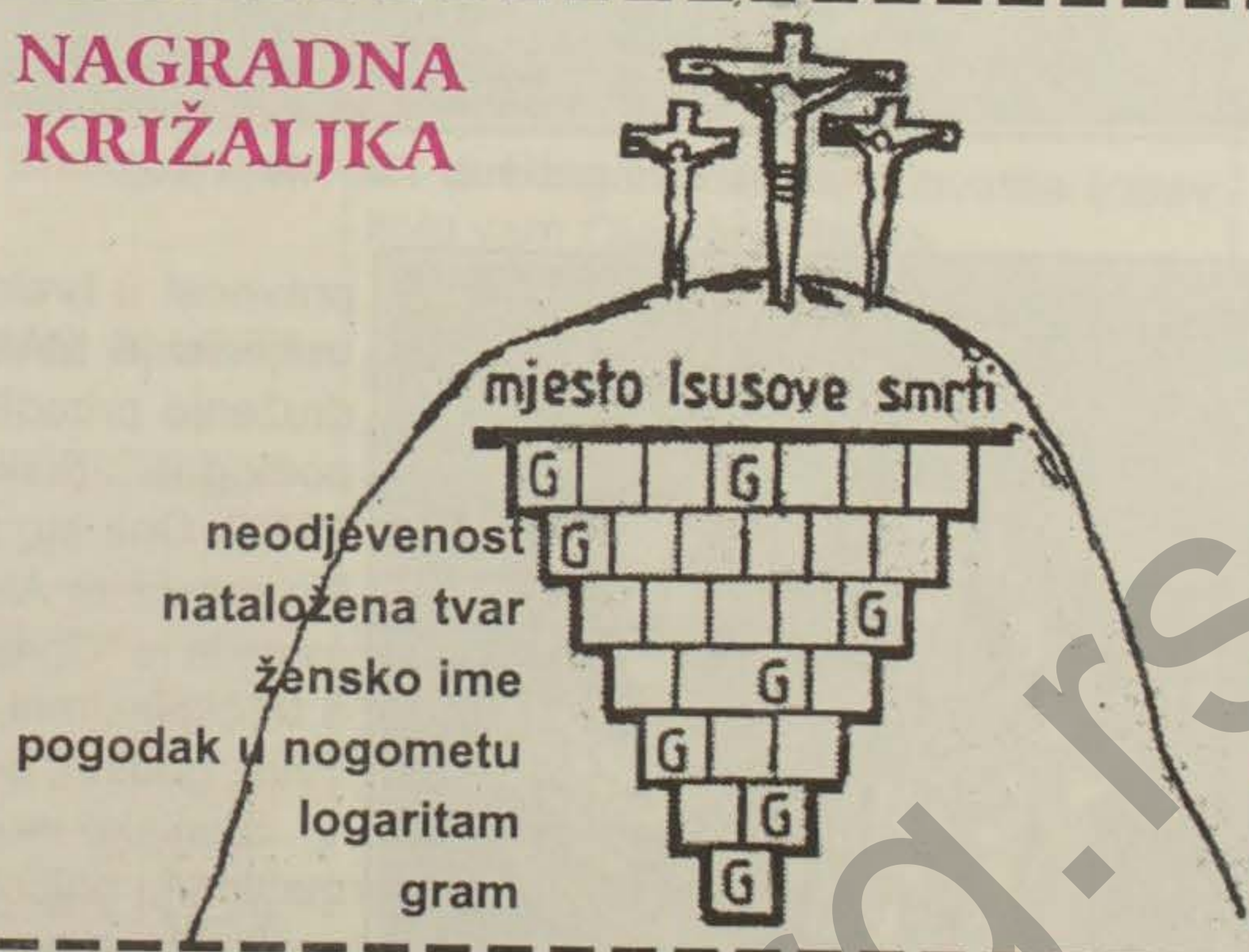
**Isus je umro na križu za nas
da pribede sve nas u raj.**

XII POSTAJA

Tomislav Firanj
Sv. Križ, Sombor

NAGRADNA KRIŽALJKA

KUPON "ZVONIKA" br. 53

Mjesto Isusove smrti zove se: _____

Ime i prezime: _____

Adresa: _____

USKRŠNJA NAGRADNA IGRA

Uključite se u nagradnu igru! Popunite kupon i pošaljite ga brzo da vas za Uskrs obradujemo. Nagrade su SUPER! Bit će i ručkova u restoranu - vodit ćete roditelje na ručak. Sretno!

Urednici stranica mladih izabrali su Dijanu Šarčević za glavnu urednicu ovih stranica na godinu dana

Bog!

Dragi prijatelji, kako ide... Da li vam lako ili teško pada ovo korizmeno odricanje od raznih poroka: pušenja, kave, alkohola ili možda još nečega? Kako se borite protiv svojih grijeha i slabosti? Meni ide "šareno". Nije mi toliko problem odreći se nečega. Niti pijem, niti pušim, niti jedem (hm). OK, pretjerujem - nekad i jedem, ali jesti nije grijeh...

Muke mi zadaje to što sam odlučila učiniti i nešto konkretno. Odlučila sam činiti posve "obične" čine ljubavi prema Bogu i ljudima, koje bih kao kršćanka trebala prakticirati zapravo non-stop.

Jedna moja odluka je da vas ne gnjavim dugim uvodnikom. I zato ću vam još samo odati jednu tajnu. To su tri riječi koje mom srcu pomažu da odluči i učini mnoge dobre stvari: ZA TEBE ISUSE!

Svima topli pozdrav!

Dijana

Vijesti

SREBRNI POKLON MLADIH

U subotu, 13. 02. učenici s omladinskog vjeronauka župe sv. Terezije uručili su svom župniku i vjeroučitelju Stjepanu Beretiću specijalan poklon. Povodom njegovog srebrnog jubileja svećeništva darovali su mu dvadeset pet crvenih ruža kao mali znak pažnje i zahvalnosti uz iskrene želje da još dugo ostane među njima kao tako dobar svećenik i vjeroučitelj.

Mladi katedralne župe

TULUM

Župa sv. Roka, 15. 02. 1999.

TOMICA + GITARA + DOBRO DRUŠTVO = ATMOSFERA ZA 5
Ko je bio zna!

MLADI ZA UJEDINJENI SVIJET

"Mladi za ujedinjeni svijet" kao i svi članovi duhovnog pokreta "Djelo Marijino" vrijedno i s ljubavlju se pripremaju za susret s Chiarom Lubich, utemeljiteljicom ovog pokreta. Naime, u mjesecu travnju očekuje se njezin višednevni posjet Hrvatskoj za koji se užurbano spremaju mladi iz Hrvatske, Slovenije, Makedonije, Rumunjske i Bugarske, a također i mladi iz SRJ.

Tribina mladih

MASKENBAL

Dragi prijatelji, nećete vjerovati, ali baš kao što smo i najavili, 14. 02. 1999. godine, točnije na "Dan zaljubljenih", u Katoličkom krugu, ovaj put, kako ste već primijetili u drugoj, a ne u trećoj, nedjelji u mjesecu, održana je naša Tribina mladih. Ovog puta (i samo ovog puta) zbog Srebrne mise preč. Stjepana Beretića ona je pomjerena na 20 sati. Upravo zbog toga izostalo je i predviđeno kratko uvodno predavanje, ali smo zato odgledali igrokaz koji nam je priredio Odbor obiteljskih susreta župe sv. Roka pod nazivom "Ravnotežnost u braku". U divno ukrašenoj dvorani srcima svih boja i na raznim mjestima, uslijedio je MASKENBAL s predivnim maskama koje su uljepšale cijelo veče, a ovo druženje priredili su mladi župe sv. Roka uz pomoć vlač. Andrije Anišića, koji je dosta pomogao... (kako - nećemo reći!). Bilo je tu raznih maski... Ali samo su tri izabrane kao "NAJ". One su, naravno, i nagrađene. Tako je prvo mjesto osvojila "Ciganka", a u nju je bio maskiran Aleksandar Kerić koji je kao nagradu dobio pizzu za dvoje. Drugo mjesto osvojila je "Crvenkapa", odnosno Klaudija Križanec koja je dobila burek za dvoje + jogurt a trećeplasirani, koji je dobio knjigu Balinta Vujkova "Pripovitke" i Subotičku Danicu za 1999. godinu, bio je "učitelj plesa" Antun Krajniger.

Svakako moramo pohvaliti mlade Somborce koji su se doista potrudili oko toga da se maskiraju najbolje što znaju i to u priličnom broju. Možemo samo zamisliti kakvi su tek u svojim župama. Međutim, zbog, vjerujemo, "zaokupljenosti" mladih nekim drugim stvarima, izostalo je predviđeno takmičenje u pričanju viceva (iako smo i nagrade spremili!). I pored toga, mladi su našli načina da se lijepo zabave. Ovu tvrdnju temeljim na "arcima", tj. iz poruka koje su na srca pisali mladi osobama koje vole. Među ostalim, pronašli smo i sljedeće tekstove:

- Drago mi je da postojiš; Ljubiti može svatko, al' voljeti ne. (N.V.); Ljubav je šah, pazi na potez (S+K); Marija, volim Te! I jedna poruka specijalno za Odbor Tribine mladih: "I kad vam je najljepše, i kad vam je najteže, zahvaljujte Bogu i volite ga svakog trenutka, svim srcem, svim umom i svom dušom svojom."

Nadamo se da će se mladi i ubuduće ovako lijepo zabavljati. Istina Korizma je pa će to činiti na malo drugačiji način, ali će ipak naći put jedan do drugoga. A sad na kraju, ipak jedan smiješak molim!

Zeljka Zelić

Namaskirani sudionici TM: Tko je tko?

Dvije seke: Zorica i Ana su dijelile buketiće cvijeća koje su same napravile time iskazivši ljubav prema prisutnima

**ŠTO ĆE BITI?
GDJE? KADA?**

TRIBINA MLADIH

21. 03. 1999. u 19 sati
u Katoličkom krugu u Subotici
Tema: EUHARISTIJSKI POKRET
MLADIH i
PRAVA LJUBAV ZNA ĆEKATI
Predavač: dr. Božidar Nagy,
iskusovac iz Osijeka

**SUBOTIČKA KALVARIJA
KRIŽNI PUT ZA MLADU**

14. 03. u 15 sati

**VJERONAUČ ZA STUDENTE
I MLADU RADNIKE**

župa sv. Roka u Subotici
9. i 23. 03. u 20 sati

BDJENJE MLADIH

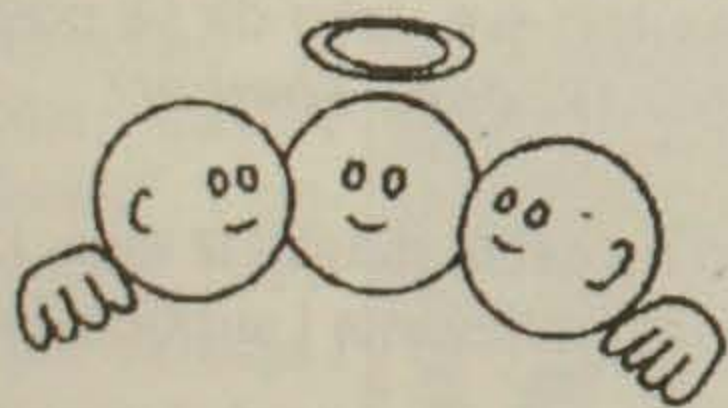
sjemenište "Paulinum"
27. 03. u 19 sati

MISA MLADIH ZA MIR

U mjesecu travnju otpada,
jer je toga dana VELIKI PETAK.

Mladi, uključite se toga dana u
obrede Velikog petka u svojim župama.
To možete prikazati za mir u našoj zemlji
i u cijelom svijetu!

**HOĆU DA SVI BUDU SVETCI
JER SVETCI**

... trebaju druge ljude

... znaju da trebaju
oproštenje

... imaju puno srca

GOLGOTA

Golgota. Put kamenit. Korak po korak. Polako. Tiho. Bol... Koliko koraka toliko boli. U tajnovitoj tišini, u njezinoj boli zrak se diže, diže... U visinu. Tako daleko. Tako blizu. Tu pred očima. Tu u mislima. Tu u sjeni križa. Osjećam: Bol. Trpljenje. Nijemi užas. A onda: Toplina. Ljubav... Put kamenit, bolan, dovodi duh moj u sjenu, sjenu križa. Žrtva. Ta krvava žrtva. A duh me dovodi do grma iz kojeg je ispletena kruna. Da li je bio usamljen ili ga možda još ima?! Da li su nekad ptice na njemu svile svoje gnijezdo? Da li je bilo i malo privlačnosti u njemu? O, trnje zašto li si niklo?

Put kamenit vodi me dalje - u sjenu križa. Pogled. Susret s očima. Očima punim ljubavi, očima ugasulim. Zašto? Zbog čega? Kome je ljubav darovana? Meni. Tebi. Tko je ugasnuo te oči, oči ljubavi? Ja? Ti? Novi pogled. Ruke raširene kao da nekoga žele zagrliti. Ali. Čavli. Nove boli, nove rane. A krv kaplje, kaplje... Tko je razapeo te ruke? Ruke koje su davale, ruke koje su blagoslivljale? Ja? Ti? Oh, ne, ne! Ili možda, da? Oh, Bože, Bože... I još jedan pogled. Rana. Svježa, bolna, otvorena. Kopljem na grudima načinjena. Ali, to nije moje djelo! Ili, možda, mojim nevaljalim životom, ipak jest?! Iz rane plamen. Sveti. Plamen milosti.

Sunce na zapadu. Sumrak pada. Polako se noć već bliži, a pogled moj klizi, sve niže i niže... Bože! I noge čavlima probijene. Krvlju oblivene. Ima li na tom tijelu nešto neranjeno?!

Bože, zar ja? Oh, Bože! Bože! Bože! Put kamenit, vodi, vodi... vodi na Golgotu, vodi u sjenu križa. Bože, smiluj im se! Smiluj mi se!

Štefan Durandzi, Selenča

**BAČ '99.
MISLITE NA TO**

Cijenjeni mladi čitatelji!
Obavještavamo vas da je otvoren natječaj za NAJBOLJI PROZNI I POETSKI TEKST, za NAJBOLJE LIKOVNO OSTVARENJE te za NAJBOLJU SKLADBU na temu: "OTAC VAS LJUBI".

Inspiraciju za ovaj rad možete zatražiti od Osobe skroz kvalificirane za ovaj posao, od Duha Svetoga. Očekujemo "poplavu" vaših radova.

Odbor za proslavu
DANA MLADIH - BAČ '99.

**SVJETSKI DAN MLADIH
- CVJETNICA '99.**

Za XIV. Svjetski dan mladih, koji će se slaviti na Cvjetnicu, Papa je i ove godine mladima cijeloga svijeta uputio svoju poruku. Prenosimo iz nje nekoliko misli.

- Draga mladeži, prihvatite ljubav koju vam Otac prvi dariva.
- Bog ljubi svijet! I unatoč odbijanjima za koja je taj svijet sposoban, ostat će ljubljene sve do svršetka svijeta.
- U Crkvi i različitim sredinama gdje se događa vaš svagdanji život postanite vjerodostojni svjedoci Očeve ljubavi!
- Draga mladeži, osobito vas pozivam preuzeti konkretne pothvate solidarnosti i odgovornosti za najsiromašnije i s njima.
- Čovjek ne može živjeti bez ljubavi. Sam po sebi on ostaje biće neshvatljivo, život mu ostaje lišen smisla ako mu se ne objavi ljubav, ako se ne susretne s ljubavlju, ako je ne iskusi i ne usvoji, ako u njoj živo ne sudjeluje.
- Kad se otkrilo i kušalo Božje milosrđe i oproštenje, ljudsko biće ne može više živjeti drugačije nego se neprestano obraćati Njemu.

Vjerojatno ste zapazili da nam je ovo nova rubrika. Ona je najbolji prostor za obradu aktualnih tema, tekućih događaja ili jednostavno ličnih životnih iskustava. Koliko će ova tema biti doista zanimljiva zavisi i od vas i od vaše maštovitosti. Dajemo i vama, dragi mladi čitatelji, priliku da se na ovoj stranici iskažete i pokažete svoju originalnost. Prihvaćamo sve dobre i korisne ideje. Pružamo vam priliku da ovu stranicu uredite i sami ili sa svojim prijateljima. Očekujemo vaše prijedloge i priloge!

ZAŠTO BOL I PATNJA?

Što je ljudima tako blisko kao patnja? Nije to možda čak ni ljubav. Od ljubavi još nitko nije umro. Nebrojeno su pak umrli od patnje. Novine su svaki dan pune izvještaja o različitim čovjekovim stradanjima, bolima i patnjama: nesreća za nesrećom, katastrofa za katastrofom, neuspjesi i bolesti, prometne nezgode i smrt; glad i ratovi... Tko može izmjeriti koliko je patnje u svemu tome? Svatko može izmjeriti samo svoju vlastitu, samo osobno proživljenu i doživljenu patnju? Onaj tko ju je izmjerio, zna da je patnja svijeta neizmjerljiva. Ono što sabiru novine tek su malobrojni, vidljivi djelići nesagledive kamene pustinje trpljenja. Ta, tko još piše o patnji svakodnevice, o patnji zastrašena, preplašena i neispunjena srca; o patnji obitelji i samaca, starih i mladih, o patnji prikrivene nevolje i sramne bijede, o svekolikoj patnji tijela i duše, o patnji zbog uvrede, nerazumijevanja, nezahvalnosti, neljubaznosti, pakosti? Moglo bi se reći: patnja, to su drugi! Ali i ne samo to. Patnja - to sam i ja sam sebi. Tko to još nije patio zbog samog sebe, zbog svoje nemoći i manjkavosti, zbog svoje krivice i zakazivanja? Ili, tko još piše o tako strašnoj, mnogostrukoj patnji poslije koje vreba zlo, ovakvo ili onakvo? Tko, konačno, piše o tvojoj i mojoj patnji, o patnji što je ti i ja nosimo u srcu, ponekad uzdišući, katkad bez riječi i, ako je moguće, s mirnim ili čak prijateljskim izrazom lica?

Patnja kao put k Bogu

Te beskrajne i bezdane vode nezatomljiva bola i tuge, tjeskobne umornosti i dosade, nepremostive bespomoćnosti, dvojbe, slijepe nevolje i straha, sramotnih suza i napuštenosti, besmislenih sudbina i neuklonjive socijalne bijede, neizlječivih tjelesnih i duševnih izopačenosti - te vode neobrazloživih patnji nitko ne umije i ne može sagledati. I ta patnja, koja ispunja ljudsko srce, prebrzo pušta da se uzdigne riječ patnika: ZAŠTO? Ima li patnja smisla? Beskrajno mnogo patnje u samoj sebi jest bez smisla. No, u Kristovu umiranju i novom životu Bog nam daje ponudu smisla; ponudu koja nasuprot svakom besmislu želi biti dohvaćena s povjerenjem. Neka nam se situacija čini besmislenom, očajnom, prepunom patnje - no Bog je i tu. Susrećemo ga i u tami takve situacije. Patnja nije nikakav znak Božje odsutnosti! Razumijemo li je kao križ, tada je ona PUT k Bogu. Isus nije objasnio čovjekovu patnju ali je po njemu patnja u negativnom smislu sputana, tj. dokinuta. Umjesto da je razumijevamo kao napuštenost od Boga, trebamo je prihvatiti kao mjesto SUSRETA s Bogom. Krist ne poznaje nikakva puta mimo patnje. Sam je rekao da i oni koji žele biti njegovi učenici moraju uzeti svoj križ svaki dan. Isus poznaje put kroz patnju i mi ga moramo poznavati i prihvatiti u povjerljivoj vjeri upravo u onoga koji je u patnji skriveno prisutan i kroz nju nas pronosi.

Priredile: Ivana Lazić i Marina Kujundžić

ŠTO O PATNJI MISLE MLADI

Prenosimo ovdje nekoliko različitih mišljenja mladih o smislu boli i trpljenja. Ova mišljenja su "NO COMMENT!" s naše strane!

Sve naše patnje i boli su nam put k vječnom životu. Šansa da se što više približimo Bogu i otkrijemo njegovu preveliku ljubav. Puno puta nam se čini da nismo zaslužili patnje i boli, ali pri tom, nažalost, zaboravljamo da je Isus podnio puno veće patnje i to zbog nas. Svakomu u životu dolaze teški trenuci koji nas stavljaju na raskršće života, kušaju našu vjeru. Tada je najvažnije ne posustati jer u svakoj patnji i boli uz nas je Bog i on nam pomaže da ustrajemo do kraja. /A.K., 19 god., Ruski Krstur/

✠

Svako ima svoju zvezdu koja sija na nebu. Ona je najsjajnija i predstavlja lepotu života. Međutim, u nekim trenucima naša zvezda se gasi i pada. Na nebu ostaje crnilo, ogromna tama. To crnilo, ogromna tama, za mene predstavlja bol i patnju. Ali, moramo pronaći novi put koji gleda u budućnost, a iza sebe ostavlja prošlost. I treba krenuti tim putem ka svetlosti. A ta svetlost vraća našu zvezdu na nebo, koje postaje opet puno svetlosti. Jer da nema stalnog smenjivanja svetlosti i tame na našem nebu, naš život bio bi dosadan i monoton. /D.S., 19. god., Novi Bečej/

✠

Patnja je duševni udarac, bol koju dozvoljava Bog da se obratimo ili da ga još više ljubimo nego li do sada. /Saša/

✠

Bog je dozvolio da patimo, i pored toga što nas voli, da bismo naučili pravi smisao života. Time nas on podsjeća da u životu nije sve tako lako i da i mi moramo patiti kao i on da bismo poslije mogli uživati...

/Branka/

✠

Zašto nam Bog dozvoljava da patimo ne znam, ali ja se ne ljutim zbog toga, jer poslije svih loših trenutaka i patnje dolazi radost. Smatram da je patnja sastavni dio života, i da svi koji pate ne treba da očajavaju, jer će im uskoro biti bolje. /Marijana/

✠

Za mene bol i tuga nemaju smisla, iako sam nekad davno puno razmišljala o tome. Za sada sam jako srećna i neću da padam u "bedak". Svaka tuga i patnja prolaze, vreme leći sve, tako da se posle izvesnog vremena smejem sama sebi. /N.N., 19. god., Sombor/

✠

Bog nam daje patnju da bismo mi nešto naučili iz toga. I, vjerojatno, zbog toga da bi on vidio s koliko razumijevanja i strpljenja možemo da se suočimo sa time. /Josipa/

✠

Ima mnogo načina da osmislimo bol i patnju. Jedan od načina je da svojom patnjom dijelimo patnju s ljudima kojima je teže od nas, a istovremeno svojim mukama gradimo naš vječni dom. /Mira, 17 god., Subotica/

✠

Za neke ljude patnja, odnosno trpljenje, je besmisleno. Ali ono to ne mora biti ako svoje trpljenje prikažemo za svoje bližnje. Time samo pokazujemo koliko nam oni znače i čineći njih sretnima, i mi možemo biti sretni. /Ivana, 19 god., Subotica/

✠

Mislim da bi bez boli i patnje život bio dosadan i monoton. Bilo bi suviše lako živjeti. /A.C., 17 god., Subotica/

✠

✠ Još o boli...

Vjernik ponajprije vjeruje, zna, da je Bog dobar i da od zla može načiniti dobro... I da smo ovdje na prolazu... Napokon, važno je znati: ne zašto bol, nego - kako se postaviti u boli i naspram boli... Vele da je kazano: Bog nas u Pismu ne uči kako se prave nebesa, nego - kako se onamo dolazi... Tako i o boli: u Bibliji ćemo više naći kako se ona liječi i kako smo neodložno pozvani da je drugima olakšamo. /o. B. Duda/

Iz Papine poruke za Svjetski dan bolesnika '99.

ČINITI DOBRO TRPLJENJEM - ČINITI DOBRO ONIMA KOJI TRPE

Nikakvo pitanje ne izlazi iz ljudskih srdaca s tako uzvišenom molbom kao što je molba za zdravlje i spasenje... Odgovor što ga očekuje onaj koji pati mora se oblikovati prema uvjetima primaoca, koji iznad svega očekuje dar sućutnog sudjelovanja, solidarne ljubavi, velikodušne odanosti sve do heroizma.

Bolesnicima svake dobi i stanja, žrtvama bolesti svake vrste, nesreće i tragedija, upućujem poziv da se prepuste u očinske ruke Božje. Znamo da nam je život bio dan u Očevu daru kao najuzvišeniji izraz njegove ljubavi i da on nastavlja biti njegov dar u svakoj prilici. Svi naši najodgovorniji izbori kojih se cilj zbog naših ograničenja može činiti mračan i nesiguran, moraju biti vođeni tim uvjerenjem...

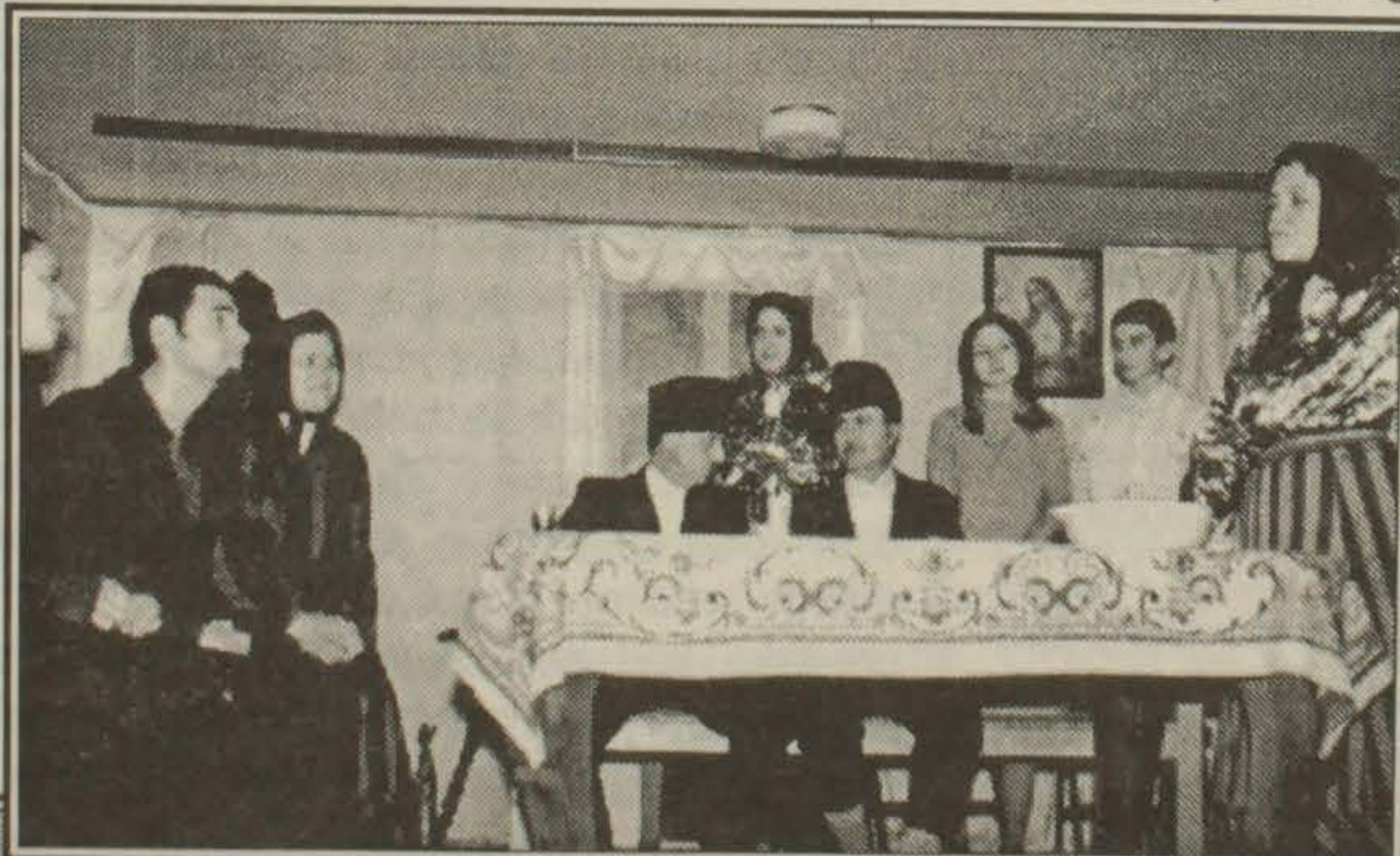
Zdravstvene djelatnike - liječnike, ljekarnike, bolničare, kapelane, redovnice i redovnike, služitelje i dobrovoljce - pozvane po zvanju i struci da budu čuvari i služitelji ljudskoga života, još jednom upućujem na Kristov primjer: poslan od Oca koji dokazuje vrhunac svoje bezgranične ljubavi, poučio je čovjeka "činiti dobro trpljenjem i činiti dobro onome koji trpi", otkrivajući do dna "s toga dvostrukog polazišta smisao trpljenja". /.../

Svoj žuran poziv upućujem crkvenoj zajednici da Godinu Oca učini godinom djelatne ljubavi, po punom uključivanju u sve crkvene ustanove. Sveti Ignacije Antiohijski piše Efežanima da je djelatna ljubav put prema Bogu... Neka novo tisućljeće koje se otvara započne razdoblje obnovljena pouzdanja u čovjeka, najuzvišeniji stvor Božje ljubavi, koji će samo u ljubavi moći ponovno naći smisao svojega života i svoje sudbine.

ŽUPSKE POKLADE U SV. ROKU

U petak 12. veljače u okviru redovitog obiteljskog susreta u župi sv. Roka u Subotici održane su "ŽUPSKE POKLADE". Na početku susreta, župnik Andrija Anišić održao je kratko predavanje na temu "Humor i duhovni život", a potom su "župski glumci" (djeca, mladi i odrasli) izveli šaljivi komad "Ravnopravnost u braku" koji je za ovu zgodu napisala župljanka, pučka pjesnikinja Đula Milodanović. Nakon toga slijedila je pokladna zabava s BOGATOM tombolom. Sudionike slavlja i ovog puta zabavljao je tamburaški sastav župe "Biseri". I pred snijega i hladnoće, vedro ozračje i zajedništvo u ljubavi bilo je i pravo duhovno osvježanje za sve prisutne na ovom obiteljskom susretu.

/A. A./

Uređuje: **LAZAR NOVAKOVIĆ**
POETSKI KUTAK

Miroslav Krleža je rođen 7. VII. 1893. u Zagrebu, gdje završava osnovnu školu i klasičnu gimnaziju. Nakon Prvog svjetskog rata radi kao profesionalni književnik. Uređivao je i pokrenuo mnoge književne časopise (Plamen, Pečat, Republika, Forum...).

Njegova književna djela su brojna. Pisao je poeziju, drame, romane, eseje... Umro je u Zagrebu 29. XII. 1981.

JERUZALEMSKI DIJALOG

- A tako? On je iz Nazareta?
- Pa naravno: piljarica na uglu - to mu je rođena teta!
- A ja sam čula da je on nezakonito dijete i da mu otac ulice mete.
- Rođen je u štali, to je stalno; uopće: podrijetlo toga dečka je nejasno i kalno.

S nekakvim starcem da mu se klati mati.

Tko bi mogao, gospa, sve te skandale znati?

- Pa dobro. Ima li on kakve škole? Je li svršio maturu?

- Ali!

Gospa se po svoj prilici šali!

Kakvu božju maturu?

Neki dan na cesti

poljubio je jednu javnu curu!

S dangubama pije; za njim idu

sami bokci, slijepci i ribari,

a sad je stao i djecu da nam kvari.

Već su i prijave stale da protiv njega policiji stižu.

Pazite dobro, gospa,

taj će dečko svršiti na križu!

Miroslav Krleža

AKCIJA MARKETING SLUŽBE ZVONIKA ČITAJTE I ŠIRITE ZVONIK!

ZVONIK u svaku obitelj

Zvonik traži povjerenike za prodaju, napose u onim župama u kojima se on teže nabavlja.

Zainteresirani neka se jave Uredništvu Zvonika.

SALAŠARI I KRIŽNI PUT (1)

Atarski križovi

Naši preci su u ovaj kraj došli pridvođeni križom, a čim su se smistili i osnovali svoje domove, latili su se i podizanja križova kraj atarski putova da pod njima mogu obaviti manje virske obrede i molitve. Ondašnje crkve su njim bile na ritko i daleko, a virnici su obavezni ić na nediljnu svetu misu samo ako do crkve mogu stigniti pišće za manje od jedan sat. Atarski križovi su bili prva zajednička virska i javna zdanja koje su podigli naši preci.

Naš velik biskup Lajčo Budanović je do II. svetskog rata saziđo toliko crkava da je i najudaljenijem salašu subatičkog atara ona bila najdalje oko 5 kilometri. Nije uvek svako dospio nediljom u crkvu, pa je molitve, kad je vreme dopuštalo, obavio pod atarskim križom.

Molitve pod atarskim križovima

Posli opuštenog života punog provoda u pokladama, napose u vreme od Debelog četvrtka do trećeg dana poklada (utorak prid Čistu sridu), virnici počimaju korizmenu pripravu duše i tila za proslavu sridišta kršćanske vire, proslavu Isusove smrti na križu - da uskrnućom otkupi grije čovičanstva. Rad spominjanja na taj događaj virnici se spremaju pojačanim virskim životom, di su vrhunac korizmene pridike u crkvi i molitva križnog puta - di ko stigne: u crkvama, po domovima, zajedno il nasamo pod atarskim križom - kad u mislima priživljuju posljednje dane Isusa na Zemlji.

U zdravom živom korizmenom virskom životu na križni put i pridiku u crkvi su dospili samo nji nekoliko, koliko ji stalo na kola il su mogli otić pišće, a drugi su tu pobožnost obavili pod atarskim križovima. Ovi križovi su imali i veliku pridnost jel nisu bili daleko, pod njeg su mogli otić priko cilog dana, a najviše su ji posičivali uveče, posli namirivanja josaga. Molitva u prirodi, pod križom ima drugačiju draž od molitve u crkvi, jel je čovik od pamtivika vezan za prirodu, u njoj je "kod kuće." A još kad se moli po misečini, onda se i čulo vida razgali u lipoti naše neprigledne ravnice, uvek lipe, al u prigušenoj svitlosti misečine nezaboravno lipe.

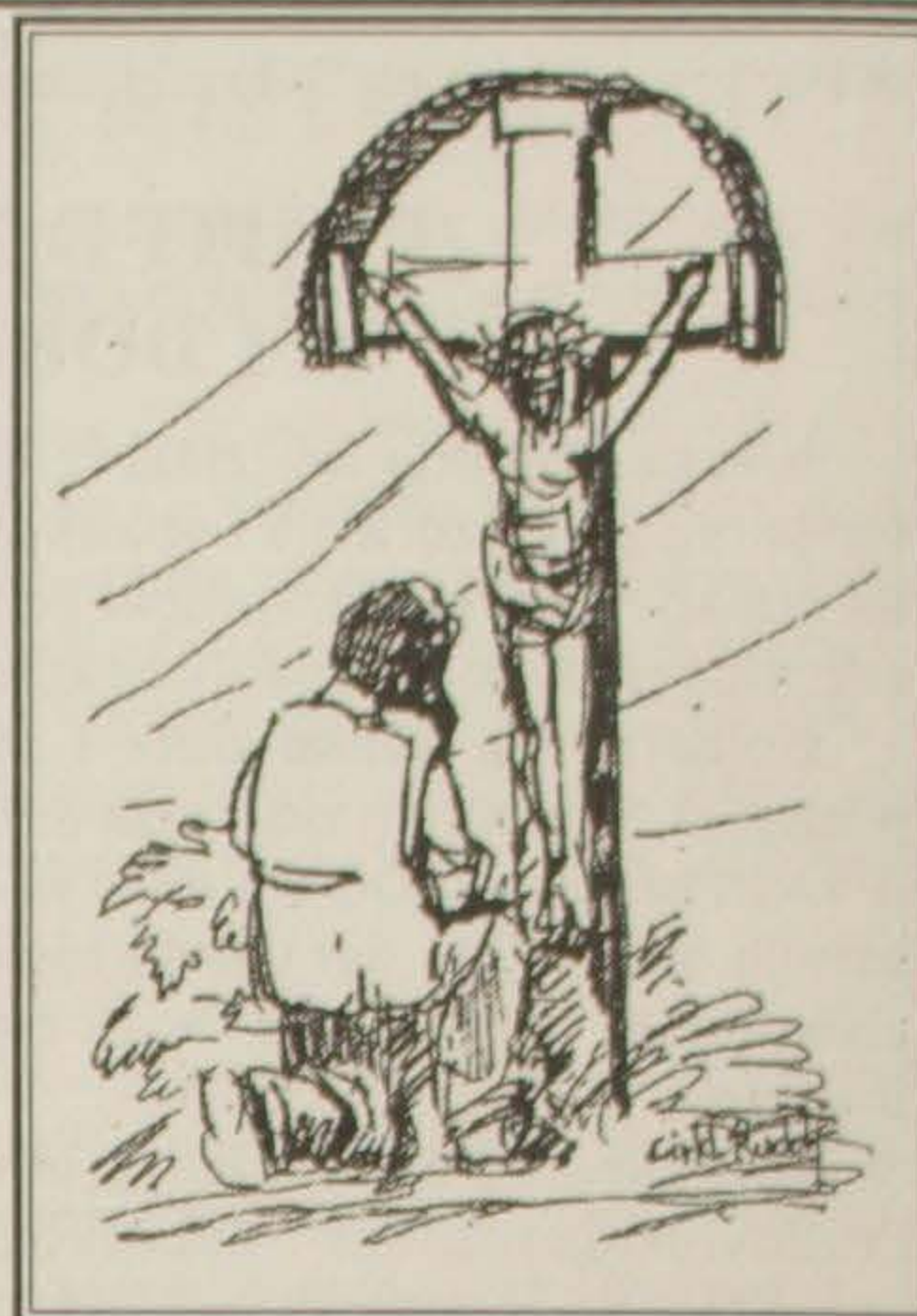
U ondašnjim brojnim obiteljima u crkvu na pridiku i križnu put su išli koji su dospili, zato su se sminjivali da svako dođe na red da čuje po nekoliko pridika i da ima vrimenta otić na ispovid. Do II. svetskog rata salašarske crkve nisu imale struju, a u korizmi rano smračiva, pa su poslipodneva pridika i križni put obavljani nuz sviće, koje su prigušenom svitlošću pojačale dubinu doživljaja tog virskog obreda. Odlazak u crkvu na pridiku u jednojezičnoj crkvi je bio petkom, a spremanje na odlazak i sam boravak u crkvi su odneli maltene cilo poslipodne. Zato su bili u pridnosti oni koji su ostali na salašu, jel su imali vrimenta da posvršavaju svakidašnje poslove i da natenane odu pod križ. Tamo se nisu morali žurit jel je križ bio "dočekan". U to vreme nije bila ritkost da dosta nji odu pod križ dobrim prija svitanja - prija namirivanja.

Onovrimeno su naši preci rado išli u crkvu, a kad tamo nisu dospili onda pod atarski križ. Živost rad štovanja i molitve pod križom od Velikog četvrtka do Uskrnuća je davala dojam da se narod stalno šeta do i od križa, skoro da ni noćom križovi nisu bili bez posite. Uskrnuće je najviše ljudi dočekalo pod križom, pod njim su izminili čestitke uskrnuća, pa se zato činilo da je onda nikako vedrije bilo lice razapetog Isusa.

Obaško i po ko zna koji put treba istaknuti da su naši preci daleko više radili od nas, jel su dobro naučili i bolje od nas znali kako treba raditi. Tako su rasporedili poslove da su stigli sve obaviti na vreme, a u korizmi su itekako molitvama i razmišljanjima u križnom putu duše naranili primerima iz Isusovog života i nauka, da njim mi na tom možmo zavidić. Nažalost, danas tušta ljudi ni nuz manje rada i sa toliko tehnički pomagala nemož stigniti da nuz svakidašnju obnovu tila makar malo obnovi i dušu - čak ni u korizmi.

Molitve pod križom bile su prilike i da se ljudi nađu i malo ispriopovidaju, razmine šta ima novog; i ljudi iz malo udaljeniji salaša, koji se baš nisu tako često viđali ko komšije med sobom.

Kadgod su naši preci većinom išli pišće, često na daljine desetak i više kilometri, pa je tušta nji zastalo kraj atarskog križa, napose po vrućini, da u ladu na klupici odmori noge i da se u samoći usput pomoli. Tako je križ istovrimeno pružio umornom putniku tlesnu i duševnu obnovu.

Briga o atarskim križovima

Rad ovake važnosti ljudi se zdravo brinili o izgledu i održavanju atarski križova. Oni su posičivani takoreć svaki dan, od ranog prolića do kasne jeseni, zapravo kad god je vreme dopuštalo. Čim je digod podignut atarski križ, nuz njeg su posadili i nekoliko drva da liti, a napose u kanikuli, pravi lad, a misto oko njeg su ogradili da se životinje ne motaju u posvećenom prostoru. U ogradi svakog križa ljudi su ukopali klupicu, da se na njoj umorni odmore.

Već prid korizmu su ove križove i njev okoliš uredili, očistili od korova i kojekakog nanosa zimski vitrova. Kako je koje cviče procvitalo, počev od visibabe, uvek se kogod našo da cvičom okiti "svoj" križ, da pokosi naraslu travu.

Sudbina atarski križova

Atarski križovi su kod naši salašara imali ovaku važnost sve do oko sridine četrdeseti godina, dok društvenim prominama nisu izazvane i promine odnosa ljudi, prvenstveno nevirnika, naspram ti križova. Kad je počelo vreme promine društvene svisti, izazvane i progonom Crkve i virnika, potpomognuta naseljenicima, došlo je i do skrnavljenja i, što je žalosnije, i rušenja atarski križova. To je dovelo i do nebrige za održavanjem većine atarski križova. U korizmi, kada se najviše molimo pod križom, treba spomeniti da se danas ni svi virnici, a šta je još žalosnije, ni pojedini župnici i članovi Pastoralni vijeća, baš ne odnose prema usputnim, napose prema atarskim, križovima adetom naši predaka. To se itekako odnosi na potomke obitelji koje su njim nuz imanje u nasliđe ostavili i atarski križ. Tu i tamo ima lipi izuzetaka di o križovima ljudi vode brigu iako nama ti križovi više nemadu važnost ko našim precima. Zato se možmo upitati: dal smo dostojni naši predaka kad ne čuvamo ono što su nam stvorili i ostavili u nasliđe. Ako već njevoj ostavštini nismo dodali ni jedan križ (!), onda bi bio red da sačuvamo bar one koje su nam ostavili u nasliđe.

(1) Ovo (možda) niste znali:

* pobožnost križnog puta je nastala posli križarski ratova, trajali su od kraja XI. do druge polovice XIII. vika kad su se križari vratili kući i pripovidali svojim šta su vidili i doznali u Svetoj Zemlji, pa su i njevi kod kuće tili da to dožive. Najpre su počeli u franjevačkim crkvama moliti pobožnost štovanja Isusove muke pod motom "Ić putom Isusovim..." - od tog je nasto križni put.

* Kalvarije na kojima molimo križni put su pravljene u bogatoj Austro-Ugarskoj, ondašnjoj našoj državi, od najvećeg grada do najmanjeg sela, da virnici na jednom mistu imadu stalne zidane postaje križnog puta.

* U svetim knjigama (molitvenicima) naši predaka ako nema drugi slika, al u svakom su bile slike postaja križnog puta da nepismeni, slabo pismeni i dica mogu pratiti križni put po slikama.

Alojzije Stantić

Piše: Jakob Pfeifer

OČE NAŠ, ILI MOŽDA, OČE MOJ!?

"Vi, dakle, ovako molite:

'Oče naš, koji jesi na nebesima! Sveti se ime tvoje!
Dođi kraljevstvo tvoje! Budi volja tvoja kako na nebu
tako i na zemlji!

Kruh naš svagdanji daj nam danas!

I otpusti nam duge naše kako i mi otpustismo dužnici-
ma svojim!

I ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas od Zloga!"

(Mt, 6,9-13: Jeruzalemska Biblija)

"Оче наш, који си на небесима, да се свети име
Твоје;

Да дође Царство Твоје; да буде воља Твоја и на
земљи као на небу;

Хљоб наш насушни дај нам данас;

И опрости нам дугове наше како и ми опраш-
тамо дужницима својим;

И не уведи нас у искушење, но избави нас од
злога!"

(Mt, 6,9-13: Нови завјет, Свети архијерејски синод
Српске Православне Цркве, 3. испр. изд. 1997)

Zar nije u ovoj Godini Boga Oca, ne mojega niti tvo-
jega, nego NAŠEGA, Oca svih ljudi, Oca svega stvo-
renoga, **poseban izazov za sve nas koji ga tako nazi-
vamo i kome se tako obraćamo**, vidljivo svjedočiti
ovdje na zemlji da pripadamo jednom OCU? S kojim
pravom ponekad ponekim svojim izražavanjem "dajemo
na znanje" Ocu: **Ti si MOJ Otac, nisi njegov ili njihov!**
Imam ponekad osjećaj kao da je netko - moj bližnji - moj
brat, jer "svi ste braća", ljubomoran na Oca što je i mene
Otac priznao i priznaje, prihvatio i prihvaća za svoga
sina.

"Molitva, zajedništvo u molitvi, daje nam uvijek izno-
va otkriti istinu evanđeoskih riječi: **'samo je jedan vaš
Otac'** (Mt 23,9), onaj Otac, Abba, kojega sam Krist zazi-
va. I: 'samo je jedan vaš Učitelj, svi ste vi braća'" (Mt
23,8) (Ut unum sint).

"Zajedništvo u molitvi", zašto ne reći: jedno-jedin-
stveni-jedan u molitvi, jedna molitva; zar i nije ista molit-
va za sve, koju na koncu nije nitko od nas izmislio, nego
je Isus rekao da tako molimo, kada molimo i kojom se mi,
sva djeca Božja obraćamo svome Ocu, jer "samo je
jedan vaš Otac".

Dokument "Ut unum sint" (Da svi budu jedno) nas-
tavlja: "Ekumenska molitva" - u ovom kontekstu bih rekao
jedinstvena-ujedinjena, jedna molitva po kojoj smo mi
jedno - "otkriva ovu temeljnu dimenziju bratstva u Kristu,
koji je umro da sve raspršene sinove sjedini u jedno, da
mu postanemo sinovima u sinu i potpunije odražavamo
nedokučivo očinstvo Božje i u isto vrijeme istinu o vlasti-
tom čovječstvu svakoga i svih".

Zato rekoh da je molitva Gospodnja - Oče naš, uvi-
jek, a osobito u ovoj "Očevoj" godini, prava "bačena
rukavica" za ispit savjesti. Valja se pitati - kakav je
moj odnos prema onomu komu se obraćam sa Oče
NAŠ; kakav je moj odnos prema onima koji mu se
isto tako obraćaju?!

A i sv. Pavao, komu itekako možemo vjerovati, lijepo
nam kaže u poslanici Efežanima: "Jedan Bog i Otac
sviju, nad svima i po svima i u svima!" (Ef 4,6).

Piše: Bela Stantić

DOSTOJANSTVO STARCA I NJEGOVO POSLANJE U CRKVI I SVIJETU

Iako je Godina starih proglašena od
Međunarodne zajednice, Crkva ju je obje-
ručke prihvatila. Ne smeta ni to što je
Crkva ovu godinu, u trogodišnjem nizu
pripreme za dvijetisućiti jubilej rođenja
Isusa Krista, proglasila Godinom Boga
Oca. O tome svjedoči i novi dokument
Papinskog vijeća za laike (o kojem ste već
ponešto mogli pročitati u prijašnjim brojevima "Zvonika" - op. ur.). Naslov
dokumenta je "Dostojanstvo starca i njegovo poslanje u Crkvi i svi-
jetu".

Već u naslovu se može pročitati stav Crkve: stati u obranu dostoj-
anstva starih i bolesnih. Također je već iz naziva dokumenta uočljivo
alarmantno stanje, jer je dostojanstvo starih doista ugroženo. Možda
može zvučati iznenađujuće riječ "poslanje". Imaju li stare osobe u Crkvi
i u svijetu još uopće kakvo poslanje? Nažalost, o tome se i ne razmišlja.
U mentalitetu suvremenih ljudi je da olako diskvalificiraju stare i bolesne
osobe iz svih njihovih prijašnjih aktivnosti. Već sama riječ "stari" kao da
nam daje pravo na isključivanje starih iz svake aktivnosti. Čak svi u sebi
nosimo jednu potajnu želju otići u mirovinu i osloboditi se obaveza,
tempa i norme u obavljanju poslova. Bog i Crkva, međutim, na sve to
drugačije gledaju. I to je očito iz navedenog dokumenta. Ovdje ću sada
navesti poglavlja ovog dokumenta s vrlo kratkim sadržajem.

Prvo poglavlje obrađuje i tumači vrijednost i smisao starosti i
bolesti, kao i njezine "karizme". Starost je sastavni dio zemaljskog ljud-
skog života. Ona je njegovo finale ili kruna.

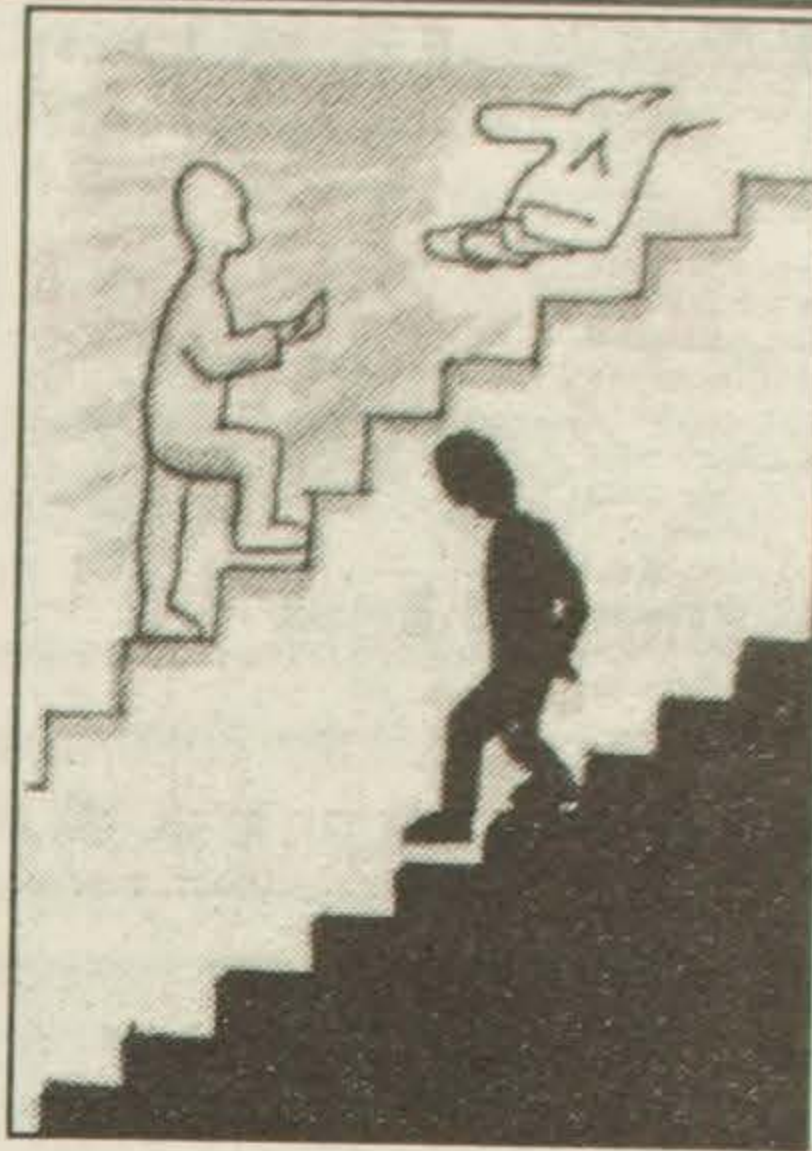
Drugo poglavlje obuhvaća duhovno-teološko-moralnu dimenziju
starosti i bolesti. Nastoji se moralno okvalificirati i teološki osmisliti stara
osoba i naš odnos prema njoj. Svjedoci smo, nerijetko, njihove prisut-
nosti na rubu života i društva.

Treće poglavlje iznosi stav Crkve prema starima i bolesnima. Crkva
je svjesna svog poslanja svim ljudima kao i odgovornosti pred Isusom
Kristom. Ako itko, a ono stari i bolesni spadaju u kategoriju "malenih" s
kojima se Krist poistovjetio: "Što ste učinili jednom od moje najmanje
braće, meni ste učinili" - rekao je On (usp. Mt 25). Crkva je Tijelo, Krist
je glava, a svi mi smo udovi! Svaki ud treba pridonijeti rastu, uspjehu,
napretku... čitavoga Tijela. Ako trpi jedan ud, čitavo Tijelo s njim treba
suosjećati...

Četvrto poglavlje sadrži smjernice rada sa starima i bolesnima.
Svakako, svaki član Crkve trebao bi premisliti svoje poglede na stare i
bolesne i truditi se da se odgaja i raste u ispravnom shvaćanju i vredno-
vanju tog područja ljudskog življenja. U suvremenom svijetu nema uvi-
jek spremnosti u prihvaćanju starih i bolesnih kao ni spremnosti za rad
s njima. Obično se u takvim prilikama okrećemo humanitarnim usta-
novama ili časnim sestrama, najmanje misleći na svoju odgovornost i
svoju moralnu obavezu prema starim roditeljima ili drugim starim
članovima obitelji...

Peto poglavlje napose obrađuje duhovnu skrb za stare i bolesne.
Cilj ove skrbi je pomoći starima i bolesnima da sretno prođu kroz tamu
smrti i zakorače u svjetlo života vječnoga. Crkva je svjesna da je starost
i bolest najprirodniji put koji vodi kraju zemaljskog življenja. Zato ne želi
svim silama spašavati ono "raspadljivo" nego želi ispuniti Kristovu
zapovijed ljubavi prema bližnjemu od njegovog začeca do njegovog
posljednjeg časa, tj. do smrti. Jednako tako je bitno da ljudsko dostoj-
anstvo bude zaštićeno kroz cijeli ljudski život.

Na kraju, kao najbolji dokaz i doprinos opravdanosti ovakvog
razmišljanja jeste sam Papa! On kao sedamdesetosmogodišnji starac
još uvijek je itekako aktivan, pokretan, zanosan i neumoran i kao takav
osvaja srca i duše tolikih ljudi širom svijeta, dok sam sebe naziva "starim
svećenikom".

Korizmene propovijedi u Somboru

Dani pokore

"Po božanskom zakonu svi su vjernici, svatko na svoj način, dužni činiti pokoru; ipak, da bi se svi međusobno povezali zajedničkim obdržavanjem pokore, propisuju se pokornički dani, u koje neka se vjernici na poseban način posvete molitvi, neka izvršuju djela pobožnosti i dobrotvornosti, neka se odriču sebe, neka izvršuju vjernije svoje obveze i neka obdržavaju osobito post i nemrs..." (Kan. 1249) "Pokornički su dani i vremena u općoj Crkvi svaki petak u godini i korizmeno vrijeme" (Kan. 1250). Tako o pokorničkim danima govori Zakonik kanonskoga prava. O tome kako su naši stari postili, znaju govoriti i svjedočiti ne samo starci i starice. U korizmi su naši stari obavljali i izvanredna djela pobožnosti. Jedno od tih djela bio je križni put i korizmena propovijed.

Korizmeno ozračje u crkvi

Još uvijek se diljem Bačke održavaju korizmene propovijedi. Sudeći po broju vjernika koji u Subotici dolaze na križni put i korizmene propovijedi, moglo bi se zaključiti da je i u Somboru njihov broj uvelike opao. Stariji Somborci se i danas sjećaju lijepih korizmenih propovijedi u karmelićanskoj crkvi. Korizmene propovijedi su bile lijepa duhovna priprema za Uskrs, prave duhovne obnove, ali isto tako i prilika za susret prijatelja i rodbine. Zato su one zračile jedinstvenim ozračjem. Kako za vrijeme križnoga puta, tako i za vrijeme propovijedi, stajali su vjernici oko ispovjedaonica. Tako su se obnavljali oblačeći svoju dušu u novo ruho Isusovo. Zato bi ih valjalo više osvjetliti ne samo s pastoralne strane, nego i sa strane narodnih običaja. Tko se ne sjeća propovijedi Sluge Božjega Oca Gerarda Stantića (patra Grge, kako su ga Somborci zvali)? Spominjemo se i lijepih korizmenih propovijedi patra Vilka Dorotića, patra Ladislava Markovića, pa i mlađih karmelićana. Kod karmelićana su propovijedi na hrvatskom jeziku bile nedjeljom, a u župnoj crkvi petkom u 3 sata. Rijeke vjernika su se slijevale sa svih strana u crkvu. Tko zna, koga je više dolazilo, onih iz Gradine, ili onih s Bajskog, ili s Bezdanskog puta, ili je više bilo varošana. Još prije dvadeset godina se i u jednoj i u drugoj crkvi okupljalo pravo mnoštvo vjernika.

Križni put

Moje osobne uspomene sežu do 40 godina unazad. Sjećam se da je križni put kod karmelićana bio u vrlo rano nedjeljno popodne. Duboko mi se u pamet urezala pjesma "Rascviljena Majka staše". Kitice te pjesme pjevali su molitelji od postaje do postaje. Kod svake postaje se ponavljao pripjev Žalosnoj Gospi: "Od bolesti Majko sveta, / rane Sinka tvog propeta / nek nam budu u srcu!" Bila je to pjevana molitva kojom su vjernici vapili za darom, da razmišljaju o mucu Isusovoj, pa da mognu razumjeti božansku ljubav Sina Čovječjega. Križni put se uvijek završio pjesmom o raskriljenim Isusovim rukama, koje su spremne "grišnika grlit". Ministranti su bili uvijek odrasli mladići. Sve je to zračilo svečanošću i dostojanstvenošću. Križni put je zaista znao omekšati dušu molitelja. Onda je slijedila propovijed s nadasve jednostavne somborske karmelićanske propovjedaonice. I križni put i korizmene propovijedi imaju duboku i veliku tradiciju u Subotičkoj biskupiji. Somborska je kalvarija (ona na Bezdanskom putu) bila dovršena 17. travnja 1764. Posljednje su joj postaje i lijepa barokna kapela bile tamo gdje

je stajala radionica stolarskog poduzeća "Sloga". Tako je od 1764. godine svakog velikog petka u 2 sata na kalvariji bio križni put, da bi se vjernici potom okupili u župnoj crkvi na obrede.

Korizmeni petak

Sve do prije dvadesetak godina od Pepelnice pa do Velike subote oltarna slika i u župnoj i u karmelićanskoj crkvi u Somboru bila je zastrta velikim ljubičastim platnom na kojem je bila veličanstvena slika rassetog Spasitelja. Prvi puta je bila postavljena takva slika pred sliku velikog oltara 9. veljače 1785. godine. Glasoviti somborski ljetopisac fra Bono Mihalović piše o korizmenim propovijedima u 18. stoljeću. Evo njegovoga zapisa iz 1750. godine.

Petkom u 3 sata bi se izložio Presveti Oltarski Sakrament, a onda se pjevao psalam "Smiluj mi se, Bože". Tada je slijedila velika korizmena propovijed, pjevale su se Gospine litanije, pa euharistijski blagoslov. Spočetka su korizmene propovijedi u Somboru, kao i u Subotici bile samo na hrvatskom jeziku. Poslije korizmene propovijedi obavljala se još i pobožnost križnoga puta. Od 1781. godine hrvatske korizmene propovijedi su se održavale nedjeljom poslije večernja.

Korizmene propovijedi na mađarskom i njemačkom jeziku

Na sjednici somborskog gradskog magistrata 3. studenog 1771. zatraženo je od franjevacu da uvedu službu mađarskog propovjednika. Prve korizmene propovijedi na mađarskom jeziku uvedene su u Somboru 1772. godine. Mađarske su propovijedi sedamdesetih godina bile znatno slabije posjećene od onih na hrvatskom jeziku. One su se u župnoj crkvi održavale u večernjim satima korizmenih nedjelja. Korizmene propovijedi na njemačkom jeziku su uvedene u Somboru istom 1778. godine. Te je godine fra Blaž Tadijanović, vizitator provincije svetoga Ivana Kapistrana, naredio da se na molbu somborskih Nijemaca u Somboru uvedu korizmene propovijedi i na njemačkom jeziku. Prve korizmene propovijedi na njemačkom jeziku govorio je fra Michael Gruber, koji je inače bio samostanski njemački propovjednik. Njemačka je propovijed bila poslije hrvatske korizmene propovijedi i križnoga puta. Već naredne godine nije bilo njemačkih korizmenih propovijedi zato što su se vjernici slabo okupljali. Godine 1781. fra Marianus Hunger ponovo uvodi njemačke propovijedi. Patnje i nevolje njemačkog naroda poslije Drugog svjetskog rata su donijele kraj njemačkim korizmenim propovijedima, dok se sveta misa na njemačkom jeziku služila prvih poratnih godina redovito i u župnoj i u karmelićanskoj crkvi. Kod karmelićana je još prije dvadesetak godina svake nedjelje u 8 sati bila svečana sveta misa s pjevanjem i propovijedi na njemačkom jeziku.

Neka ovaj spomen na stara vremena oživi u svima nama potrebu zajedničkih djela pobožnosti. Suvremeni katolici ne vole križni put samo tradicije radi. O tome svjedoči veliko zanimanje Subotičana, djece, mladih i odraslih, koji svake godine pune svoju gradsku kalvariju po dva puta na četvrtu i petu korizmenu nedjelju, na Cvjetnicu i na Veliki petak. Još na početku korizme djeca i mladi pitaju za dan kad će se oni okupljati na kalvariji. Samo to zanimanje mladih vjernika svjedoči o životnosti Crkve u Subotičkoj biskupiji.

Uredništvo je primilo pismo jedne majke koje po svojoj tematici i aktualnosti ulazi u ovu rubriku te je zato i uvršteno na ovu stranicu.

Uredništvo

Uz međunarodni Dan žena

DRUGAČIJE MAJKE majke hendikepirane djece

Nedavno sam u našim Subotičkim novinama pročitala članak "Istina o bebi u ranoj trudnoći" u kojem se govori o programu koji "svakoj budućoj majci pruža mogućnost da već u ranoj trudnoći sazna da li nosi zdravi plod". Sa zadovoljstvom se ističe da ovaj program sa stopostotnom sigurnošću otkriva Daunov sindrom i najčešće anomalije zbog kojih djeca, ako prežive, ostaju vezana za krevet. "Sve trudnice koje su bile u Genetskom savetovalištu od juna od kada je otvoreno rodile su zdravu decu." "PROGRAM ZAŠTITE SVAKE TRUDNICE JEDINI JE PUT DO ZDRAVOG POTOMSTVA."

U ime barem pet obitelji s hendikepiranim djetetom koje do-
stojanstveno i kršćanski nose svoj križ (i sama sam majka takvog

djeteta), pitam one koji pišu, koji čitaju i koji tako misle - gdje su završile bebe koje su "otkrivene", u kojoj kanti? Od čega mi to štitimo trudnice kad već nose život u sebi? Tko to smije reći tko će živjeti a tko ne? Gdje su kršćani u našem gradu koji znaju da je život Božji dar i koji moraju kriknuti zbog općeg mišljenja da svaka žena ima PRAVO UBITI svoje DIJETE (nije to tek nešto u njoj, nego NETKO)? Smijemo li svi mi šutjeti i kazati da se to tako radi? Nemojte misliti da sam protiv medicine i najnovijih dostignuća. Naprotiv! I medicina je plod ljudskog znanja, koje je opet dar Svevišnjeg. Treba koristiti gore spomenuti "program" prije začeća i onda će on zbilja raditi u korist žena i zdravog potomstva.

Drage majke, ne dajte da vas uplaše primjeri iz "Kolevke" jer Bog zna kada dopušta da se rodi dijete kojemu je potrebna POSEBNA MAMA. Pitajte one majke koje imaju takvu

djecu u kući da li bi ih dale od sebe. NIKADA! Pa i onda kada noćma ne spavaju, kada ih drugi čudno gledaju, kada ih žale... Znam da je žrtva velika, ali je korisna. I mi u kući ponekad plaćemo ali smo svaki dan života našeg djeteta prebogati ljubavlju koju samo Bog može dati. U ime te ljubavi, najčistije i najdublje, preklinjem vas: rađajte djecu po Božjem planu, idite liječniku prije začeća, a onda rodite Božjeg miljenika onakvog kakav je zamišljen u Božjem planu. Budite **odgovorni roditelji**, što ne znači da morate roditi svake godine dijete. Ni Crkva to ne traži, kako to mnogi vole prikazati, što se vidi i iz ovog testa u Katekizmu Katoličke Crkve. "Posebni vidik te /kršćanske/ odgovornosti tiče se regulacije poroda. Iz opravdanih razloga, supruzi mogu željeti rasporediti rađanje svoje djece. Na njima je i da provjere da njihova želja ne dolazi iz sebičnosti, nego da je u skladu s pravom velikodušnošću odgovornog roditeljstva" (KKC, 2368).

Znam da će mnogi reći da su troškovi oko liječenja bolesne djece veliki, da "propadaju" druga djeca u obitelji zbog ovih koji traže više pažnje i slično. I nama je to rečeno. A sve to opet ovisi o vašem stavu, drage majke, jer vi ste velike žene, a žene puno toga mogu ako nisu sebične. Majke to i ne mogu biti lako se, znam, mogu i takve sresti. Naša su djeca prihvatila svog brata kao pravog anđela kojem posvećuju najviše pažnje i ljubavi. A on s

posebnom zahvalnošću prima svaki znak pažnje i sam njegov pogled i osmijeh dovoljna su nam "plaća" već ovdje na zemlji.

Poštovane kršćanske majke, ako zalista živite svoje kršćansko uvjerenje, jeste li svjesne da morate BRANITI ŽIVOT? Dešava se da i mi u crkvi čujemo lijepe propovijedi, često i osudimo one koji loše rade, a ipak ništa u praktičnom životu ne poduzimamo. Dugo me već "guši" ovaj problem SELEKCIJE koji nam pokušava suvremeno, potrošačko društvo nametnuti kao jedino važeće pravilo života. Na ovaj način ja reagiram, molim za pomoć da se vratimo našim izvornim načelima: BUDIMO MAJKE KOJE RAĐAJU JER IMAJU PUNO LJUBAVI I SPREMNE SU I NA ŽRTVU!

Ja vam, prijateljice moje, naročito vama koje imate dijete po srcu i koje možda neće dugo živjeti ili neće biti poznati stručnjak ili će možda biti u kolicima, od srca želim sretan osmi mart, koji slave svi narodi, uz djecu koja vam već pripremaju mjesto u raj. Za vas sam, koje ste drugačije majke, pronašla tekst koji govori upravo o takvim, posebnim mamama.

Majka hendikepiranog djeteta
Ime i adresa poznati uredništvu

POSEBNA MAMA

Većina žena postaje majkom slučajno. Neke svojom voljom, neke voljom okoline. A neke iz čiste navike.

Ove će godine 100.000 žena postati majke hendikepirane djece. Jeste li već razmišljali kako se biraju majke hendikepiranoj djeci? Zamišljam si Boga kako lebdi iznad zemlje i s velikom pažnjom odabire subjekte za produženje vrste. On sve promatra i diktira anđelima upute u veliku knjigu: Beth Armstrong, sin Matija - svetac zaštitnik; Marjorie Forest, kći Cecilija - svetica; i tako dalje. Konačno jednom anđelu spominje jedno ime i kaže sa smješkom: "Ovoj ću dati hendikepirano dijete." Anđeo je radoznao: "Zašto upravo njoj, Gospodine? Pa ona je tako sretna." "Upravo zbog toga", kaže Bog sa smješkom. "Mogu li jednom hendikepiranom djetetu dati mamu koja se ne zna smijati? To bi bilo okrutno." "Ali ima li ona dovoljno strpljenja?" "Ja ne želim da ga ima odveć, jer će se utopiti u moru sažaljenja i očaja. Kad prođu početni šok i bijes, ona će to izvrsno obavljati. Gledao sam je danas. Ima smisao za samostalnost i neovisnost koji su kod majke tolika rijetkost. Shvati, dijete koje ću joj darovati živjet će u svojem vlastitom svijetu. A ona ga mora prisiliti da živi u njezinom svijetu, a to neće biti lako." "Ali, Gospodine, ona ne vjeruje u tebe." Bog se nasmiješi: "Nema veze. To ću već dovesti u red. Ima dovoljno egoizma."

Anđeo hvata zrak: "Kako egoizma? Pa zar je to vrlina?" Bog kimnu: "Ako se povremeno ne može odvojiti od djeteta, neće sve to moći preživjeti. Ovu ću ženu nadariti nesavršenim djetetom. Ona to još ne zna, ali treba joj zavidjeti. Nikada neće izgovorenu riječ prihvatiti kao nešto što je samo po sebi razumljivo. Ni jedan korak neće shvatiti kao nešto svakodnevno. Kad njezino dijete prvi put kaže 'mama', bit će joj jasno da je doživjela čudo. Ja ću joj dopustiti da jasno spozna sve ono što i ja spoznajem: neznanje, okrutnost, predrasude. Dopustit ću joj da se izdigne iznad svega toga. Ona nikada neće biti sama. Ja ću biti s njom svaki dan njezina života, svake minute, jer ona radi moj posao toliko sigurno kao da je ovdje kod mene."

"A njezin svetac zaštitnik?" Bog se nasmije: "Ogledalo će biti dovoljno."

Erna Bombeck

Josip Brdarić, Sonta

POSTILI SEDAM NEDILJA

● Treći dan Poklada "begeš se sarani" ● Luženje: vruća voda i pepel pa svr pepeljnjaka ● Sve suđe se pralo u pepeli i ispiralo da ne bude masno a postilo se od Poklada do Uskrsa ● Svetenje: prija jagnje pečeno uresito s mladim bilim lukom ● Na Cvitnu nedilju cure su obišale momcima na džermu vinac od koka...

Sonta je oduvijek bila veliko mjesto koliko po broju kućnih brojeva, toliko i po svemu drugom, a po čuvanju običaja pogotovo! Ovo hrvatsko selo vridnih i radišnih Šokaca, danas s nkih 6.000 stanovnika, sačuvalo je jako puno običaja i navada donetih sa sobom iz starih krajeva, ili priuzetih od drugih. Za tu priliku smo zabilježili nekoliko zanimljivi običaja vezani za Korizmu. U vrijeme od Poklada do Uskrsa bilo je prilika da se vira obnovi, a di češ drugače nego pokorom, molitvom i - postima.

Prija puno godina Poklade su neki slavili kao svetac da je, a neki nisu, međutim, na Poklade su mladi stavili tačku na igranje i pivanje. Do Poklada se pivalo sokaom i momci i divojke, a na čošu (1) pogotovo, di se znalo i zaigrat, već kako je kojemu dilu sela pasovalo (2). Ispričovala nam je Eva Miloš Šimicina kako je ona zabardala (3) ve dane oko Uskrsa.

- Drž dido kesu (4) pa daj novaca dicama da imu za it igrat. Mladi odu na Poklade igrat u Veliki bircuz (5) ili kod Volfa... Kako je u to vrijeme uvijek bilo sniga, mladi su na sonama (6) išli kroz selo i pivali. Pisme su to bile naše stare, šokačke... Drugi dan Poklada je bila večernja u tri sata posli podne i sve divojke su obavezno išle na nju... A treći dan Poklada uveče, u 11 sati, crkvena zvona kad zazvonu "begeš se sarani" - i nema više pivanja ni igranja! Oprosti, Bože, ako bi ko zapivo posli toga, i tako do Uskrsa... To bi bio veliki grij!

Posebno se brinilo o velikoj posti koju su rado sprovodali i stari i mladi.

- Da na sudova ili na kašika, krastola (7) ne ostane ni mrvica masnoga, reduše su oprale sve to u pepeli, a posli u čiste vode isprali. U sedam nedilja do Uskrsa kuvala se soparna (8) rana - nediljom se u Korizme kuvo gra sa valjušcima ili poljani rizanaca, a vakim danom: soparni valjušaka, rizanaca, soparne sose, soparni kompira pa obaška tista... Naša mater nam je kuvala za fruštuk (9) gomboca (10), pa kaše... (11), pa nasuvo tisto, pa rizanci makom, orasima, simencom (12) tista, jeste i to sam jila... Pekli smo u peći kompira, pa pogače bez kvasa, ko je imo bundiva taj je to peko isto u peći... Bundivu posićeš popolak i metneš je na mali sadžak u užaritu peč... Kovali smo kukuruza u zrnu, to je bilo za pogostit kad imaš prelo... Prelalo se i u Korizme ali radno, ne pismom... Valjalo je pripraviti aljine za Uskrs, a kadgod je, sve to što se nosilo od ruva, rukom prvo tkano, pa šito, vezano... U Korizme smo nosile pregaču (13), kajali smo Isusa, nosile su se skute vezene crveno i crno...

U Sonti je bio običaj da se Križni put moli na same Kalvarije...

- Svake nedilje u Korizme išle smo molit Križni put na našu Kalvariju, od kapelice do kapelice. Na Križni put se kretalo iz crkve - nediljom u jedan sat potli podne, mi same žene. Popa ne ide; naprid crni barjaci, pa onda veliko propeće, pa ko procesija do groblja di je Kalvarija u Sonte... Sve smo se žurile koja će prija dojt u crkvu, pa nosit barjak... - pripovida nam već navedena Eva Miloš - Šimicina (14).

Vraćamo se na aljine.

- Da bi veš oprali valjano, lužili smo ga. U velike krastole skuva se pepel, a u lužnicu (15) se metne veš od sukna, priko njega platno što se zvalo pepeljnjak, a onda noto poljivamo... Ta pepel skuvana zove se lug i s njom se luži. Sve smo imali otkano, čak i bubice (16), perine (17) pa i za vankuše (18) u čega se metalo perje! I kad se to lipo iskiseli, onda na bunar pa

pračakaš pračakom (19) i tako smo se prali. Uveče se štrikalo, eklovalo i vezlo, jer valjalo je imat lipe oplečke (20), kapice (21), ekleraje... To su čipke za skute, a one su se nosile mjesto suknje, jer prija sukanja nije bilo, no ja kad sam bila divojka već se na skutama nosila suknja, al se ekleraj moro vidit za dlan dole, ispod suknje...

Danas bi bilo sramota da se čipke vidu ženama ispod suknje, a onda je to bilo štogod! Veliki ekleraji na skutama, pa na oplečku oko ruka to je bila velika svečanost i dika te divojke što ji ima.

Na Veliku sridu, četvrtak i Veliki petak išlo se obavezno na večernju kad se pivala muka. Muku su pivale gosponoše (22), a naš ondašnji kantor i učitelj Mata ŠIBALIN, pratio ji je na orguljama. Dica i mladi su nosili sa sobom na večernju prutove što su ji doma išarali i s njima su na znak svećenika tukli po zemlje. Obredi na Veliki Petak su bili u tri potli podne, a posli obreda se Isus metne u sanduk i idemo ljubiti Isusa. U šest uveče se izloži sakramenat i posli se ostavi u Svetohranište. Sutra, ujutru u šest sati, na Veliku subotu, zvonar prid crkvom je palio vatru, mi smo išli na misu, i onda u povratku doma uzimali na gvozdenu lopaticu te posvetite žari i nosili je doma i s njom potpaljivali vatru na koje će se kuvat svetenje (23).

/nastavlja se/

Manje poznate riči

- (1) čoš - ugao, raskrižje na ulici
- (2) pasovalo - odgovaralo
- (3) zabardala - zapamtila
- (4) kesa - novac se držo u njoj; bila je od platna ili mekane kožice
- (5) Veliki bircuz - danas Omladinski dom u Sonti
- (6) sonama - saonicama, sankama
- (7) krastola - emajlirana posuda za kuvanje
- (8) soparan - nemasan, suhoparan
- (9) fruštuk - doručak
- (10) gomboc - tvrdo, kuvano tisto od kukuruznoga brašna
- (11) kaša - grubo samliveno brašno od kukuruznoga brašna
- (12) simenac - sime od bundiva (turkinja)
- (13) pregača - ručno otkan odivni predmet nošen samo za kajanje, pregač
- (14) Šimicina - u Sonti svaka od priko 2000 kuća ima svoje "grdno ime"
- (15) lužnica - drveno bure; danas slično kupušnjaku
- (16) bubica - plahta na kojoj se leži
- (17) perina - otkana navlaka u koju se stavljala slama ili šuške od kukuruza i na tomu se spavalo
- (18) vankuš - jastuk
- (19) pračak - kratak, drveni predmet s kojim se tuklo po vešu dok se pere
- (20) oplečak - ženski, gornji odjevni predmet, vezom urešen
- (21) kapica - starovinski ženski odjevni predmet što se nosio na glavi, izrađen od vezenog platna spolja, postavljen iznutra postavom i nije minjao oblik
- (22) gosponoša - pivačica u crkvenom koru
- (23) svetenje - jilo što se za Uskrs nosi na blagoslov

I ČASNE SU NEKAD BILE MLADE!

Znate li da u našem gradu još uvijek žive i djeluju 34 redovnice u tri hrvatske ženske redovničke zajednice? (Postoji i mađarski ogranak sestara Naše Gospe). Znate li da ima i šest fratara u Subotici?

To je 40 "znakova" na pragu trećeg tisućljeća.

Neke od njih više ne možemo susresti na našim ulicama, pa ni u našim crkvama, jer ih je bolest i starost zatvorila u tišinu samostanskih sobica. No, zato nisu manje vrijedni i nisu manje znakovi. Oni djeluju kao podzemni izvori koje ne vidimo a ipak osjećamo njihovu prisutnost i blagoslov. Zamislite kako bi bilo da u našem gradu nema tih 40 posvećenih znakova?

Naši fratri slave misu, propovijedaju, ispovijedaju u svojoj crkvi, po samostanima sestara i po župama; posjećuju bolesnike u bolnici i po kućama; okupljaju mladež... To je ono što se vidi. A što se ne vidi? Koliko napora ulažu da odgovore na Gospodinov poziv na svetost, koliko molitve, koliko strpljivosti u bolesti, starosti, koliko...

pljivosti u bolesti, starosti, koliko...

I naše časne još uvijek sviraju i katehiziraju po našim župama; dvore bolesnike u samostanima i posjećuju ih po kućama; ljubazno otvaraju vrata svojih kuća svim posjetiteljima. To je ono što se vidi. A što se ne vidi? Koliko molitava, koliko prikazanih patnji, koliko još vedrine u srcu i mladosti u duši... Nije sve ni ono što se vidi.

Neizbježna starost

Činjenica je da su mnoge naše časne i fratri u poodmakloj dobi. A svi vole vidjeti na djelu mladu časnu kako svira, katehizira, kiti i sprema crkvu, kako ljubazno i poletno dvori bolesnike. Radije se hrli tamo gdje je mladi fratar ili svećenik. A sve časne i fratri su jednom bili mladi. Zamislite mnoge od tih osoba, a sada već u starijim godinama, kako su možda u ovom gradu ili negdje drugdje oduševljeno i poletno u svojoj mladosti ili zreloj dobi služile Bogu i ljudima. Koliko su dobra učinile u Kraljevstvu Božjem. Zar su sad manje vrijedne jer više nisu "korisne" kao nekad? Posvećene osobe ne znače toliko po tome što i koliko rade, nego kolika je njihova ljubav, koliko predanje Gospodinu!

Malo statistike

U našem gradu žive i djeluju sestre Naše Gospe. One su "najstarije". Ima ih 16 na tri mjesta u gradu i prosjek godina starosti iznosi 69,3. Posljednja kandidatka iz ovih krajeva stupila je u njihovu Družbu prije 24 godine.

"Srednje" su sestre Kćeri milosrđa. Njih ima 14 u tri župe, računajući i tri sestre u Somboru. Prosjek starosne dobi je 64,1. Prošle godine je u njihovu Družbu stupila i jedna djevojka iz župe sv. Roka.

"Najmlađe" su sestre dominikanke. Živi ih šest u jednom samostanu, a starosni prosjek iznosi 61 godinu. Posljednja kandidatka iz ovih krajeva stupila je u njihovu Kongregaciju prije 16 godina.

Redovnici franjevci žive i djeluju u jednom samostanu u našem gradu. Ima ih 6, a zajedno su stari 69,1 godinu. Posljednji fratar iz ovih krajeva stupio je u njihov Red prije tri godine.

Što još rade naši redovnici i redovnice?

O tome ćemo pisati opširnije u narednim brojevima. Sada ćemo općenito i u kratkim crtama.

Znak Božje pažnje

Posvećene osobe u našem gradu znak su Božje brige i pažnje. Znak da Bog nije zaboravio i zapustio ovaj narod i ovu Crkvu. On to nikada ne može učiniti. To mogu samo ljudi ako nisu dovoljno pažljivi i zahvalni za Božje znakove. Posvećene osobe su poziv svima da svoj život usmjere prema Bogu - jedinom izvoru sreće i blaženstva.

Ali da bi čovjek imao mjesta za Boga, mora napustiti sve drugo. Na to su pozvani svi kršćani: da Bog bude na prvom mjestu. Redovnici i redovnice su svjedoci koliko radosti i slobode može podariti Bog onima koji mu sve dragovoljna srca prinesu.

Pitanje za VAS

Nekada je u našem gradu bilo više redovnika i redovnica. Sestre su radile u bolnici, kod franjevac, na župama u Žedniku i Đurđinu... Sestre su ostarile, mladih nije bilo i kuće su se zatvarale.

Jeste li se nekad zapitali: Što činimo da opet bude mladih časni i fratara? Molimo li za duhovna zvanja? Molite li da VAŠE dijete prihvati Kristov poziv? Govorite li SVOJJOJ djeci o tome? Jeste li spremni SVOGA sina ili kćer darovati Bogu u duhovnom zvanju?

I još nešto! Kad putujemo cestom promatramo prometne znakove jer nas upućuju na cilj. Možda su znakovi negdje nakrivljeni, izbljedadjeni, zaprašeni. No, nitko se ne zaustavlja popravljati znakove. Nego baci pogled i ide dalje. (Istina, jednom će se morati postaviti novi znakovi.)

Naše redovnice i redovnici, iako u poodmakloj dobi, poručuju:

**MI SMO ZNAK!
NE ZABORAVITE NA CILJ!**

Kafana - "Dukat"

Subotica, Preradovićeva 4 (u Bunjevačkom kolu)
Tel: (024) 30-136

Organizira: svadbe, rođendanska slavlja, bankete i dr.
Svakog dana: **MENI RUČKOVI**
Nedjeljom: "BUNJEVAČKA UŽNA"
Posebno se preporučamo za organiziranje "Poduša"
Radno vrijeme: od 12 - 22 sata, nedjeljom od 12 - 16 sati,
ponedjeljkom zatvoreno
vl. Jakov Letović

Posjetite knjižaru
i papirnicu

MAPA 5

u Štrosmajerovoj
ulici u Subotici!

Tel/fax: 21-311

Poljoprivredna apoteka

AgriS

Subotica

Nudimo vam

- sredstva za zaštitu bilja
- sjemensku robu
- primamo narudžbe za rasad:
paradajza paprike iz
hibridnog sjemena
- dajemo besplatne stručne
savjete

Radno vrijeme od 8 do 19 sati, a subotom od 8 do 12 sati

Prešernova ulica 37 (kod crkve sv. Jurja), Tel/fax: 556-228

BOG LJUBI VESELA DAROVATELJA

G. BLAŠKO GABRIĆ I ŠTAMPARIJA "GLOBUS"
DAROVALI SU KUNSTDRUCK PAPIR ZA KORICE "ZVONIKA"
DO KRAJA 1999. GODINE!
TOPLO ZAHVALJUJEMO!

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karađorđev put 2.
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- BAJMOK, JNA 3 (u cvečari "MARIŠKA")
Telefon (danonoćno): 762-024
- PALIĆ, Jo Lajoša 18 (u cvečari "ORHIDEJA")
Telefon: 752-759
- HORGOS, Borisa Kidriča 7
Telefon (danonoćno): 792-202
- NOVI KNEŽEVAC, Maršala Tita 16
Telefon 0230 / 83 - 417

- Privatni apartmani
- Izleti brodom
- Rezervacije cijele godine
- Najniže cijene usluga

VLADO TUMBAS
- suradnik turističke agencije -

tel / fax: + 381 24 556 247
mobitel: + 36 309 287 011

Postanite prijatelj Interneta!

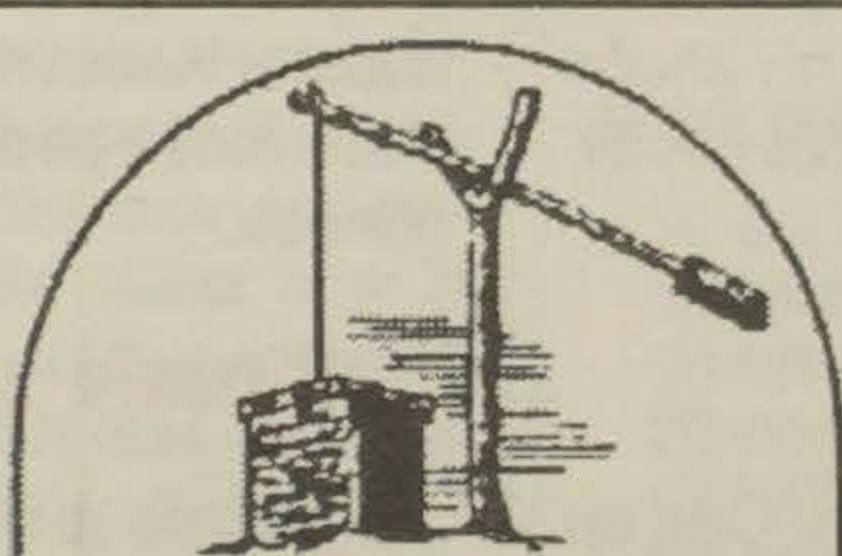
- ✓ Predstavite svoju firmu svetul
- ✓ Izradujemo www prezentacije i držimo ih na Svetskoj mreži
- ✓ Kompletna ponuda internet servisa
- Subotičko čvorište je kod nas
- ✓ Naučite koristiti Internet i Vi
- Kurs traje 16 časova

Sve INFORMACIJE možete dobiti u
našem Informativno-prodajnom centru
BRAČE JUGOVIĆA 5

Radno vreme: 9 - 19 sati

☎ 555-765

E-mail: admin@tippnet.co.yu
Home Page: www.tippnet.co.yu

SALAŠ
ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

Možete nam pisati i na
E-mail adresu:
zvonik@tippnet.co.yu

...uvek, kada poželite lepe stvari.

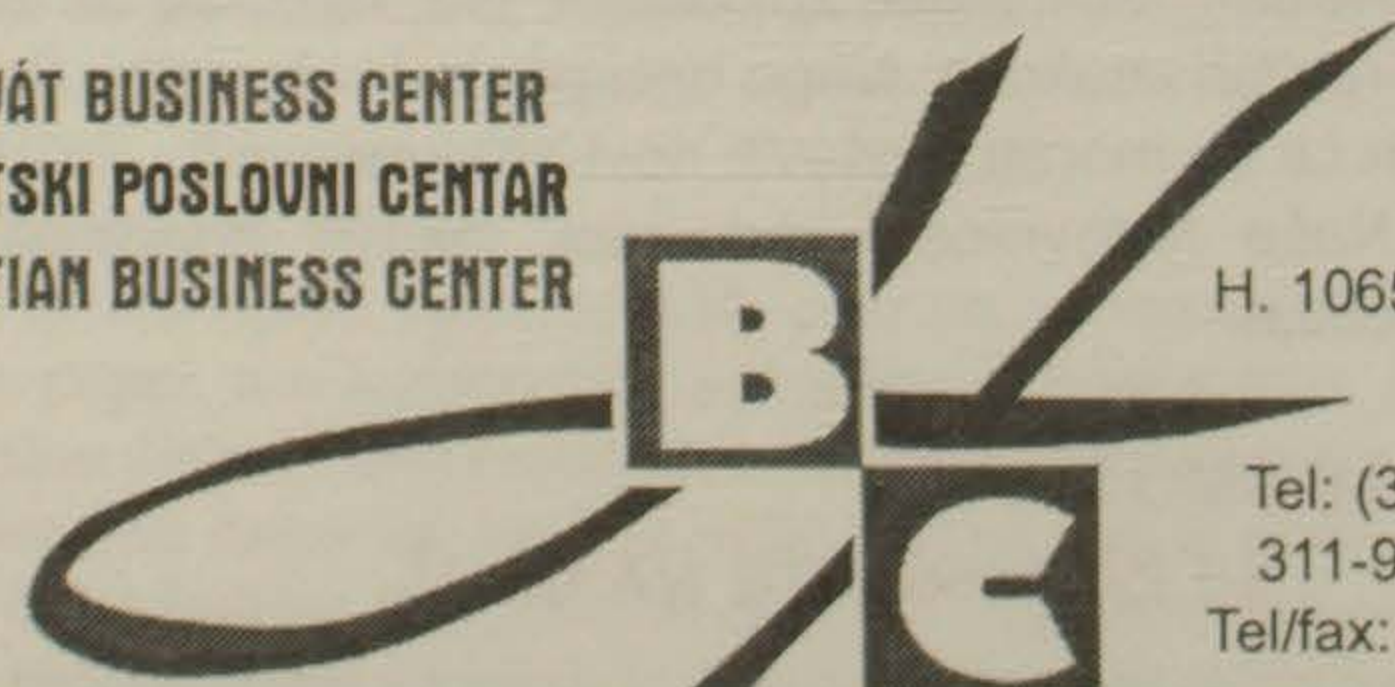
IZRAĐUJEMO
KUPATILSKI
I
KUHINJSKI
NAMEŠTAJ
PO NARUĐŽBI

UREĐENJE ENTERIJERA

PRODAJEMO UNIVER, MEDIJAPAN, RADNE PLOČE,
ŠARKE ("LAMA"-SLOVENIJA) I SAV OSTALI PRIBOR ZA STOLARE,
PLOČICE, SANITARIJU I KOMPLETNI GRADEVINSKI MATERIJAL.

24000 SUBOTICA, Batinska 34, Tel/fax: 024/ 561-186, Tel: 024/ 561-187

HORVAT BUSINESS CENTER
HRVATSKI POSLOVNI CENTAR
CROATIAN BUSINESS CENTER

Nagymező u. 49.
H. 1065 Budapest P.f. 468

Tel: (36-1) 269-1301,
311-9200, 353-1501
Tel/fax: (36-1) 269-1300

Subotica - sv. Rok

10. do 19. 03. DEVETNICI SV. JOSIPU

- u 17 sati: POBOŽNOST (Krunica, Križni put, šutnja /uz tihiu muziku/, klanjanje za mir...)
- u 17,30 sati: sv. misa i propovijed

Okvirna tema ovogodišnjih propovijedi bit će:
SV. JOSIP - SAVRŠENI VRŠITELJ VOLJE BOŽJE

19. 03. SVETKOVINA SV. JOSIPA

u 17,30 sati: svečana biskupska koncelebrirana sv. misa

15. 03. SPOMEN NA BISKUPA LAJČU BUDANOVIĆA

od 17 sati: u crkvi sv. Roka u Subotici
- u okviru devetnice sv. Josipu

16. 03. MISA ZA POKOJNOG BISKUPA LAJČU BUDANOVIĆA

u 7 sati: u katedrali-bazilici sv. Terezije

Subotica - Sv. Rok

OBITELJSKI SUSRET

20. 03. u 20 sati

Tema: Apostolat laika u svjetlu apostolata
Sluge Božjega dr. Ivana Merza

Predavač: Isusovac, dr. Božidar Nagy - Osijek

GLOBUS

Vlasnik:
Blaško Gabrić

ŠTAMPARIJA BRZE USLUGE

24000 SUBOTICA, Otmara Majera 10, Tel./fax: (024) 551-202, 553-142

ŠTAMPAMO ZA VAS BRZO, KVALITETNO I JEFTINO:

- Vizit karte
- Plakate
- Kataloge
- Obrasce
- Prospekte
- Nalepnice
- Knjige
- Novine
- Pozivnice
- Kartonsku ambalažu
- Papirnu ambalažu
- Ostalu robu po narudžbi

EKOLOŠKI CENTAR „GLOBUS“

Vrši uzgajanje raznih sadnica. U svom proizvodnom programu ima: hrast, piramidalni hrast, piramidalnu topolu, belu brezu, lipu, jorgovan, gelegunju, dud, tuju i više vrsta živih ograda.

ORGANIZUJTE SE
i ulepšajte vašu okolinu mladim sadnicama.

Subotica-Kalvarija
21. 03. KRIŽNI PUT ZA DJECU
u 15 sati: hrvatski
u 16 sati: mađarski

HODOČAŠĆE U SVETU ZEMLJU

Polazak 30. svibnja ujutro,
a povratak 6. lipnja 1999. navečer.

Cijena hodočašća je 1260 DEM ili 715 USA \$.

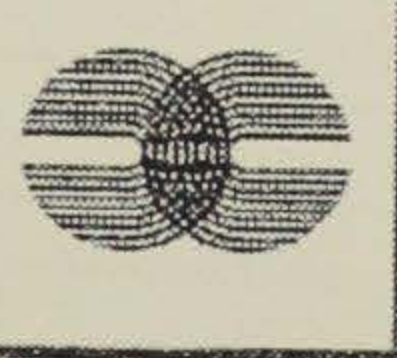
U tu cijenu uračunat je sav aranžman
i nisu potrebne nikakve druge doplate.

Ovdje treba uplatiti 575 DEM ili 330 USA \$,
a ostali dio se plaća u Izraelu.

Grupa broji 45 hodočasnika

pa je prijavljivanje do časa kada se popuni grupa.

Prijave na adresu: P. Tadej Vojnović, 21000 Novi Sad,
Cara Dušana 4. Telefonom: 021/372-331

SLUŠAJTE RADIO SUBOTICU
91.5 MHz ili 1089 KHz
PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU
Svakim radnim danom od 19-20 sati

SLUŠAJTE RADIO VATIKAN

na FM 93,3 MHz ili 1530 cd ili 3945/6245 KHz
Emisija za katolike na hrvatskom jeziku svakodnevno
od 19 do 19,15; i repriza sutradan od 5 do 5,15 sati

ZVONIK, Katolički list (mjesečnik). Izdaje: Rimokatolički župni ured sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Ivana Milutinovića 52. Telefon: 024/554-896; E-mail: zvonik@tippnet.co.yu. Uredničko vijeće: Andrija Anišić - glavni i odgovorni urednik; Franjo Ivanković - zamjenik glavnog i odgovornog urednika; mr. Ervin Čeliković - tehnički urednik; Katarina Čeliković - lektor i korektor; Bernarda Kopunović - korektor; Cecilija Milanković - vinjete; Josip Anišić, Željko Augustinov, Stjepan Beretić, Marko Forgić, Bela Gabrić, Josip Ivanković, Elizabeta Kesler, Andrija Kopilović, Grgo Kujundžić, o. Mato Miloš, Lazar Novaković, Ivan Piuković, Blaženka Piuković, s. Blaženka Rudić, i Branko Vaci; Alojzije Stantić i s. Silvana Milan - marketing; Uredništvo stranica mladih: Vesna Ivanković, Dijana Šarčević, Ivana Lazić, Ladislav Huska, Marina Kujundžić, Svetlana Sudarević, Željka Zelić. List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije, broj: 632-1093/94-03, 20.10. 1994. Tisak: Štamparija "GLOBUS", Otmara Majera 10, Subotica, Tel.: 024/551-202.

Zanimljivost

Ovo ima samo u Tavankutu!

Svaka orguljašica svira jednom rukom

Prije nepune tri godine tavankutska župa je ostala bez stalne orguljašice. Sada na svetim misama i svim ostalim događanjima u crkvi sviraju **Marija Jagić** i **Elizabeta Balažević**. One su učenice sedmog i osmog razreda osnovne škole i pored svih svojih obaveza vrijedno sviraju u crkvi kad je god to moguće.

Uljepšavaju one misno slavlje ne samo sviranjem i pjevanjem, nego i čitanjem, kada god je to potrebno.

Zanimljivo je da Marija i Elizabeta redovito uvijek sviraju zajedno na veoma interesantan način: Marija svira desnom rukom melodiju, a Elizabeta lijevom rukom pratnju. Elizabeta je za Božić prvi puta samostalno dirigirala istovremeno tamburaškim orkestrom i pjevačkim zborom. Tko god ih je čuo kako lijepo sviraju i pjevaju, bio je iznenađen.

PRIMJER KOJI TREBA SLIJEDITI!

Autor crteža: Smiljana Čoh, Varaždin

ČITAJTE I ŠIRITE ZVONIK!

Ako vas je u srce dirnuo ovaj broj ZVONIKA, podarite ga i drugome da ga pročita.

MLADI! Imate izazov da se uključite u ostvarenje akcije Uredništva: ČITAJTE I ŠIRITE ZVONIK! Kako? Obratite nam se - trebamo vašu pomoć!

ČITAJTE I ŠIRITE ZVONIK!

OGLEDALO

Nedavno me jedna priča koju čuh, onako u prolazu, navela na kratku stanku u dnevnoj žurbi. Na stanku i razmišljanje. Čujte je i vi:

Snilo se vragu, jednom davno, načiniti čarobno ogledalo. Ogledalo koje bi sve lijepo i dobro beskrajno umanjivalo a sve ono zlo, ružno i pokvareno, povećavalo. Što se vragu snilo, to i učini. Načini on sebi na radost takvo ogledalo i pođe među ljude. Nosio ga je tako po svijetu i svakome tko bi naišao dao bi da se ogleda u njemu. I toliko je uživao u svome izumu da se jednoga dana, u prevelikoj radosti što mu pričinu nekakva zloća, nasmija svom silinom svoje pokvarenosti i...ogledalo puče i razbi se u milijune i milijune komadića. Razletješe se krhotine po cijelome svijetu. Bilo je malih, manjih od zrnca pijeska i one dospješe ljudima u oči. Bilo je i većih, njih su ljudi upotrebljavali kao stakla za naočale. Sasvim velike komade znali bi staviti u prozorske okvire i kroz njih promatrati susjede. I vidjeli bi takvi ljudi puno, puno zla u svojoj braći, prijateljima, slučajnim prolaznicima i svakodnevnim situacijama.

Vidjevši to, Bog odluči: Darovat ću ljudima svoje ogledalo. I posla na Zemlju svoga Sina, odraz sveobuhvatne svoje ljubavi i beskrajne dobrote. I Božje ogledalo postade odraz svega onoga dobrog što se u svakome čovjeku skrivaše u njegovoj biti, stvorenoj od Oca.

Ali ljudi, zaslijepljeni zlom, razbiše ogledalo. Raspeše ga na križ. No zrnca dobrote ipak se rasuše i ostadoše kao sjeme za sinove i unuke, da sve ono prekrasno i ljubljeno, u samoj srži života darovano, opstane i ostane dok je svijeta i vijeka.

Naravno, samo budemo li "gledali ljubavlju".

Danijela

